

UTL AT DOWNSVIEW
D RANGE BAY SHLF POS ITEM C
39 10 10 06 05 001 8

نسخهٔ وجود نادر الموجودی جامع صنوف کمالات
ومعارف وطبع دلپسند بی‌ماندی منبع جویبار
فضائل وعوارف اولان افاخم وکلای سلطنت
سنیه‌دن دولتلو سامی پاشا حضرتلرینك تقریض
جلیل بی عدیللریدر .

شاهد شهپسند شفیق نامه‌نك طرهٔ عنبرین نکتهٔ
مجعد و کیسوی سنبلبستهٔ معقدی حلنده شانه زنان
زلف معنی وموشکافان غدائر معمی کوشش
طاقتفرسا ایله افنای انامل اقلام و جوشش افکار
استقصا ایله اتعاب جواسیس خیال و اوهام
ایتدیلرسه ده (ز تاب جعد مشکینش چه خون افتاد
در دلها) صعوبات بی انتهاسنده کرفتار عقدهٔ
وا اسفا اولوب شامه نواز بوی وفا اوله‌مدیلر یعنی
کاکل پیچاپیچ اشاراتنی چوزوب رائحهٔ صفا اله‌مدیلر

روضة الكاملين

شرح شقيقنامه

اثر

محمود جلال الدين

Mahmūd Celāleddīn, Paşa
Ravzat el-kāmilīn

چونکه استکشاف مشکلات شفیقنامه ملایم یارای
هر خامه دکلدر کتاب مذکور تلمیحات وقوعات
دهور وایهامات شورشهای فجیعة الظهور ایله بر
دفینهٔ طلسم انتمای مستوردر وهر سحر آفرین
صاحب قلم کشایش کنوز مطلسم امرنده ملهم
اولمدیغی حقایقشناسان سراٴر مبهم نزدنده روشنایی
نمای علم وشعوردر بو حالده (ولولا شذاها
ما اهتدیت لحانها) قضیهٔ مسلمهسنه مبنی رهنورد
ریاض اجتهاد وآرزومند فاتحهٔ مراد اولنلر ورزش
فن سحر بیان وازمایش عواصف اوضاع زمان ایله
اکمال آرایش حال وشان وارتقای مدارج علم
وعرفان ایتمش بر پیر مصفا ضمیر کاملك نفحات نسیم
همتنه مراجعت ونفحات انفاس هدایتنه موافقتله
اجتناء کل وریحان معارف ایدرك ناشر آثار ازهار
بهار اولور ومع‌هذا (وله ارج محیی ابدأ) مزیت
جان پروریی بولور اشته بو تمهید نکهت بخش
مصادقته برهان شوشرح عطر افشان حسن

بياندركه من كل الوجوه تحسين و آفرينه شايان بر
دستنبوى حيات افزاى دل وجاندر

آفرين طبعنه محمود محاسن سيرك
ايتدى آراسته انواع كهرله اثرك
آچدى بر معقل دشوار معارف بندى
آفرين طبعنه محمود محاسن سيرك

عبدالرحمن
سامى

روضة الكاملين

شرح شفيق نامه

اثر

« محمود جلال الدين »

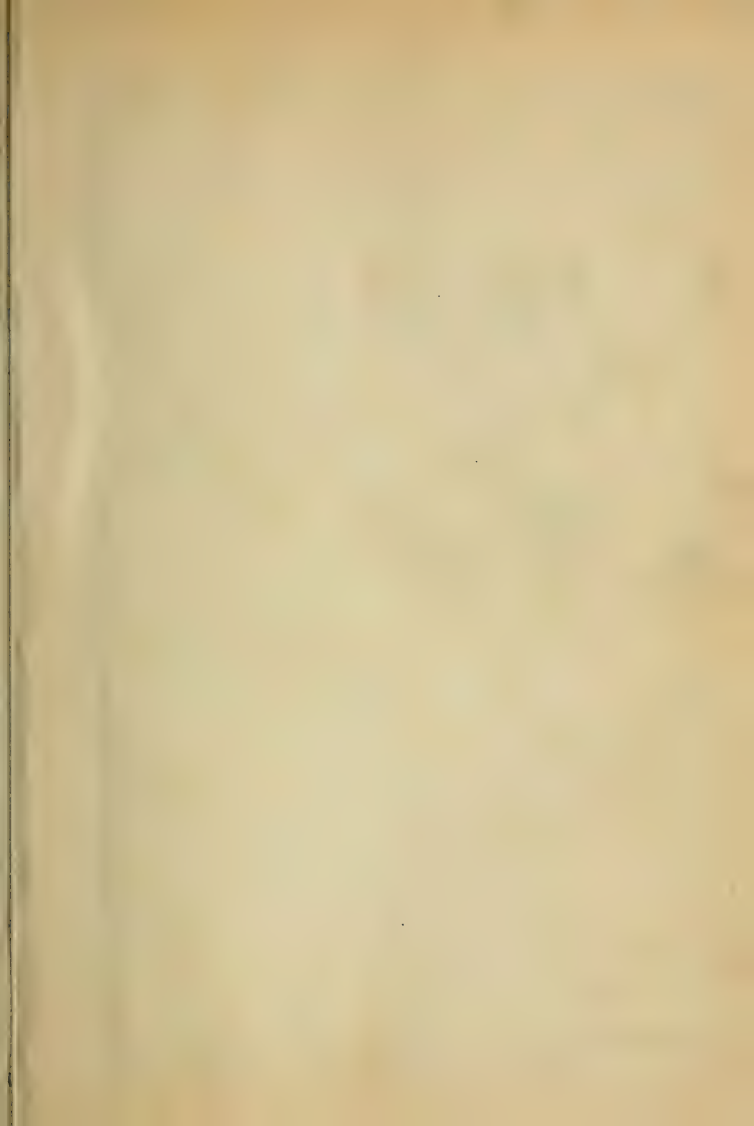
سنه

١٢٨٩

﴿ ترجمهٔ حال شفیق افندی ﴾

استانبولده زیور مهد وجود اولوب نقد وقتنی
تحصیل علوم آلیه وعالیه یه خرج وصرف ایله دیوان
همایون قلمی خلفالغنه داخل وفن کتابت و انشاده
ممتاز الامائل اولدیغندن مصرف زاده محمد شفیق
افندی نامیله کسب اشتهار و بعض وزرای عظامك
خدمت کتابتلرینه سلوك ایله استکمال سرمایهٔ
تعیشه ابتدار ایدرك بیك یوز اون تاریخنده منعقد
اولان قاراویچه مصالحه سنده مجلس مکالمه نك
ضبط مذاکره سنه مأمور ومؤخرا محشر شعرا وظرفا
ومجمع ادبا وعرفا اولان شهید علی پاشا دائره سنه
انتساب ایله مسرور اولمش ومشار الیهك صدارتنده
همت کریمانه ودلالت بنده پرورانه سیله اولا
وقعه نویسلك مأموریت مهمه سنه و بعده کوچك
اوقاف محاسبه جیلکنه نائلیتله اکمال اسباب فیض ورفاه
ایلمش ایکن بیك یوز یکرمی یدی تاریخنده مرغ حیاتی

طائر گلشنسرای جنان اولدی شعر وانشاده مخترع اصول عدیم المثال ودقایق علوم ادبیه ده حائز سرمایهٔ کمال بر ذات بی همال اولوب درجهٔ فضل وعرفانی اشبو شفیق نامه نك صورت ترتیب وتألیفندن ظاهر وعیان اولور ٠

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

بر مقتضای تقدیر ممتنع التغییر بو ساهرهٔ غبراده روز بروز سرزدهٔ ساحهٔ بروز اولان حوادث ووقایعك عواقب ونتایجی تحصیل علم اعتباره آلت اولدیغندن هرعصره کوره وقایع ماضیه نك ماهیت وحقیقتنی کشف وتعمیقه صرف یارای اقتدار ایله کتابخانهٔ کائناتده تقلیب اوراق رسائل مسائل ایدن ارباب البابك امور کلیهٔ مدنیه ده تجربهٔ صحیحه یه دسترس اولوب سفینهٔ افکار وآرالرینی بر ساحل مشروع ومعقوله تسییر ایلملری ضمننده ادبای اسلاف عثمانیه نیجه تحفهٔ نادره ترتیب وتهیئه سنه همت ایلمشلردر ازجمله بیك یوز اون بش سنهٔ هجریه سنده

شراره پاش ظهور اولوب خلع سلطان مصطفى
خان ثانی یی انتاج ایدن (فیض الله افندی
وقعه سنك) صورت تحدث وجریاننه دائر
متحیزان وقایع نویسان دولت علیه دن محمد شفیق
افندی مرحوم برتاریخ مختصر ترتیب وتألیف
ایدوب شفیق نامه نامیله کسب اشتهار ایتمشدر .
فی الحقیقه اول اثر بیهمتا عرایس معمیات وانغاز رنکین ادا
ایله آراسته بر کاشانهٔ خرد فرسا وقواعد ترکیب
وترتیبنده موجود اولان حسن انسجام وابواب
الفاظ وعباراتنده مشهود اولان زینت وانتظام
حسبیله حیرت بخش عقول ارباب فن انشادر .
چونکه مومی الیه شفیق افندی وقعه نویسلکه
مأموریتی اوزرینه حادثهٔ مبحوث عنهایی حاوی
تنظیم ایتمش اولدیغی تاریخ رسمیده منابع سیلاب
مفسدت اولان بعض احوال وافعالی ایضاح
وافصاحدن احکام زمانیه مقتضاسنجه کف خامهٔ
حکمت ادا ومؤخراً صدر اسبق شهید علی پاشانك

ترغیب وتشویقیله شفیق نامه‌یی قلمه الوب تهییج عروق فتنه کاریٔ ارباب فساده دلالت ایدن حالات عبرت ایاتی نکات ورموز سحر اثار ایله بیان وایما ایدرك دیدهٔ نابینای ظواهر پرستان روزکاردن دقایق مسئله‌یی برمرتبه ستر واخفا ایتمشدرکه اجمال بلاغت اشتمالندن استکناه معنویات مقصد ومرامه طریق سهولت مفقود وملکهٔ تتبعات ایله اول نخلستان معرفتدن اجتنای ثمرات حقایقه قدرتیاب اوله‌میانلر ایچون باب استفاده مسدوددر دینلسه تعریف قاعدهٔ تألیف وتنظیمنه اوفق کورینور . بناء علیه اویله براثربهترك درارئ نادرهٔ فحاوی وجواهر نادیده ادای معانیسنك محفظهٔ ایهام ورموزده مقفول ومخفی قالمسی منتسبان طریق انشا ومدققان وقایع نامهٔ عالم فنایه عائد اوله‌جق فوائدك انتشارینه مانع اولدیغندن بیك یوزیکرمی ایکی تاریخنده محمد افندی نام ذات برحاشیهٔ نفیسه تحریریله اول مخدرهٔ دلارانك زینت بخش

صحایف عذاری اولان دنانیر ضروب امثالك
مضرب ومورد لرینی کشف وحل وکتب ادبیه دن
مطابیاته دائر وسائر نوادر نقل ایلمش ایسه ده انلرك
مفهوم ومداولندن کیفیت واقعه استخراج
واستنباط اولنه مدیغی جهتله عقود متون رساله نك
انحلالنده اولان صعوبت ومشکلات مندفع وزائل
ومقصد سالف البیان مرکز حصوله واصل
اوله مدیغندن مؤلفك نقش براعهٔ براعه سی اولان
رموز ونکات دقیقه دن تصویر ماهیت مسئله
ایده جك واوحیثیتله شفیق نامه نك مسلم ارباب
عرفان اولان قیمت انشائیه سنی اعلا وتقدیر ایتدیره جك
بر شرحك تنظیمی خیلی زماندر آرزو داشتهٔ
عبد ضعیف الاقتدار اولاسیله برابر اومثللو اقوای
منشأتك حل الفاظ وعباراتی جهتنده تهزیز خامهٔ عجز
انتما (این الثریا من ید المتناول) مألنه موافق برمعنا
اولدیغندن ماعدا مؤلفك تعبیرات نادیده وتلمیحات
وایهامات ناشنیده ایله افعال واسامیسنی ذکر وبیان

ایلدیکی ذوات وکسان که میاه اختلاله ارائهٔ مجرای امکان ایلمشلرایدی انلرك تراجم احوالنی ضبط وتحقیقنده وتواریخ موجوده‌نك روایات مختلفه‌سنی منصفانه تألیف وتطبیقده تصادف اولنان موانع وغوائل اجرای امل وآرزویه حائل اولمش ایکن اشبو بیك ایکی یوز سکسان سکز سنه‌سنده جلوه‌کر آینهٔ قدر اولان حال عزلت وفراغك تتبع آثار ادبیهٔ اسلافه مساعدهٔ طبیعیه‌سی استحصال نتایج مرام ومراده سهولت بخش اوله‌رق سمند شکسته پای قلم ثمرهٔ استکناه ایله میدان آرزوده ممائل رهوار چابك قدم ووجود مکارم نمودی درسخانهٔ ادب وعرفانده برکتاب کامل اولان ذات ولی الالای معالی همتك تشویقات جلیله وتعریفات جمیلهٔ معارف پرورلری دخی خواهش واقدامه منضم اولمغین بوجریدهٔ فریده‌نك السنهٔ منشیان وتواریخ آشنایانده (روضة الکاملین) اسمیله بنام اولمق اوزره ترتیب وتنظیمنه ابتدار قلندی (رب ادخلنی

مدخل صدق واخرجنى مخرج صدق واجعل لى لسان
صدق فى اخرين)
دقيقه سنجان تواريخ واثار ومتتبعان وقايع اعصاره
خفى دكلدر كه مرأت حوادث كونيه ده نوبنو مشهود
اولان اشكال احوالك جمله سى براصل ومنشأ و براساس
ومبدأدن منعكس اولديغندن احكام مقدرات ازليهٔ
الهيه نك افعال وحركاته درجهٔ تأثيرينى و پركار
قدرت پروردكارينك خريطهٔ اياسده صورت
تدويرينى مرتبهٔ وسع بشره كوره تدقيق ومشاهده
وافعال واخلاقك تصحيح وتهذيبنده تجربهٔ زمانيه دن
استفاده ايده بيلمك ايچون واقعات وحادثاتك اصل
و مبدأرينه عطف نظر امعان اولنمسنك اولى الانهايه
لزوم و وجوبى مسلم و بنابرين طبيعتهٔ بيانه وضع
اولنسان ثمرات وقايعك منشأ حقيقيسنى تحقيق
وفسيلهٔ روايات غير موثوقه يى ارومهٔ اقوال
موثوقه دن تفريق ايتمك ناقلان اسلاف بيننده اهم
وملتزم اولمغله بو قاعدهٔ جامع الفائده يه اتباعا شفيق

نامه نك باعث تأليفى اولان وقعه نك اسباب ظهورينى
تمهيد وافاده يه مبادرت اقتضا ايدوب مع هذا
مقدمه ده تعريف وانبا اوانديغى اوزره وقعهٔ مبحوث
عنها عصر سلطان مصطفى خان ثانيده مقام مشيخت
علياده استعلا وامور دولت ومملكته مد يد استيلا
ايتمش اولان سيد فيض الله افنديك تفرد وتغلبندن
حادث وپيدا اولديغى جهتله نائرهٔ فتنه نك صورت
اشتعالى مشار اليهك ترجمهٔ احوالى ايله برابر اذكار قلم
بريده زبانه احاله قلنمق مناسب كورلمشدر
شويله كه فيض الله افندى ارضروم واعظلرندن
وانى افنديك دامادى اولوب جنتمكان سلطان
محمد خان رابع عصرنده صدر اعظم كوپريلى
زاده احمد پاشانك سوق وتوصيه سيله وانى افندى
واعظ شهريارى اولمغين فيض الله افندى دخى
انك همتيله مراتب رفيعهٔ علميه يه واصل وشهزادكان
معلملكنه نائل اولمشيدى لكن كندوسنك فوق الحد
تعزز واحتشامه مبلى اغبرار پادشاهى بى داغى اولوب

حتی بیك طقسان یدی تاریخنده ادرنه‌دن حرکت
ایدن اردوی همایونك سلامت ونصرتی ایچـون
بالجمله ارکان سـلطنت دعایه چیقـدیغی صره‌ده
فیض الله افندینك یکرمی قدر براطه‌لی اتباع وخدام
وکمال فرواحتشام ایله میدان دعایه کلدیکی منظور
همایون اولدیغنـدن بعدالیـوم خواجـه افندی
خدامنه براطـه کیدرمسـون علمادن اولان آدمك
براطه‌لی کزدرمسـنده مناسبت یوقدر خدمتکارلری
دابند صارسونلر دیو دارالسعاده اغاسی واسطه‌سیله
تنبیه ومتعـاقباً معلمکدن عزل ایله نقیب الاشرافلق
خدمتنه تعیین قلندی .
بیك طقسـان طقوز سـنه سـنده جلوس سلطان
سلیمـان خان ثانی‌یی متعاقب ظهور ایدن سـیاوش
پاشا اختلالنده فیض الله افندی بین العلما مستشار کل
بولنمغله جای فتوایه متصاعد اولوب اون سکز کون
صکره یعنی سیاوش پاشانك قتل واعدامی وزوربازلك
هجوم عموم ایله استیصالی اوزرینه عزل وارضروم‌ه

نی اولندی . یدی سنه قدر اوراده مکث
وارام ایدوب بیك یوزالتی سنه‌سنده سلطان
مصطفی خان ثانی حضرتلری جالس اورنك سلطنت
اولملریله تعلیم و تعلم حقوقنه رعایة فیض الله
افندی یی منفاسندن جلب و تکرار مقام مشیخته
نصب ایله کافهٔ اقوالنه اعتقاد وحسن حالنه اعتماد
ایدرك امور دولتده کندوسنه استقلال ویردیلر
هنکام فزونیٔ اقبالده تألیف قلوب ناسه صرف
مکنت تحصیل نیك نامه مدار وآلت اولدیغی حالده
فیض الله افندی غائلهٔ طول امله دوشه‌رك جمع
اموال وحمایهٔ اولاد ومنتسباتده حد اعتدالی تجاوز
ایله کنجیدهٔ ظروف اطوار شیخ الاسلامی اولمیه‌جق
حرکات متغلبانه‌یه تصدی وتوجیهات مناصب
دولت وحل وعقد معظمات مصالح سلطنته
مداخله وتعدی ایتمکه باشلادی واول عصره
قدر مشایخ اسلامه ولی النعم اطلاقی واقع اولمامش
ایکن دیباجهٔ منشور ابهتنی پیرایهٔ لقب ولی النعمی

ايله توقيع وتوشيح ايتدردى وتوجيهات علميه ده مخاديم واتباعنى تقديم ايله شيوخ طريقك خاطرلرينى محزون واعتراضندن متوهم اولديغى كبارك نفى وغدر ايله حاللرينى ديكركون ايدوب اولادندن سيد فتح الله افندى اولا يكيشهر وبعده صدر اناطولى واندن بطريق النقل روم ايلى پايه سيله جاى نقابتى احراز ومنصب فتوا پدرندن صكره كندويه موروث اولمق اوزره صورتى زيرده محرر برات عالى موجبنجه بيك يوز اون اوچ تاريخنده شيخ الاسلاملق پايه سيله قطع امتياز ايتدى

﴿ صورت برات همايون ﴾

چون علو مرتبت علماى ستوده صفات وسمو منزلت فضلاى حميده سمات (يرفع الله الذين آمنوا منكم والذين اوتوا العلم درجات) نص صريحى ايله باهر البرهان و (من يؤت الحكمة فقد اوتى خيرا كثيرا) فحواى كريمه سى اوزره حائز خيرات دارين وفائز حسنات منزلتين اولدقلرى قرين

اتفاق اولوب مدارج علوم شرف مرسومی مرقات
معارج دين ومناظر فهوم اصابت ملزوملری مرأت
معالم يقين وفوائد كثيرة العوائد علميه‌لری جمله انامه
شامل وعوائد جليلة الفوائد علميه‌لری خاص وعامه
واصل اولوب الحاصل بواهر مأثرلری نوادر مفاخر
ايدوكی ظاهر و (اقرب الناس من درجة النبوة
اهل العلم) مستدعاسی لزوم اكراملرينه دليل
باهر اولمغله زمان سلطنت عليه‌مده هر بری علی
قدر مراتبهم نائل ارب وبا خصوص اول زمرهٔ
معالی نسبدن شرافت حسب ونسب ايله منتخب
اولنلر عارج اعلای رتب وواصل منتهای مطلب
اولمق سانحهٔ قريحهٔ ملوكانه ولايحهٔ عريكهٔ
پادشاهانه‌مزدن اولمغين بناءعلی ذلك سيد العلما وسند
الفضلا رونق افزای مقام فتوی حائز شرف والا
سنی نعمان الزمان بين الورى المؤيد بتوفيق الله
الملك العلام شيخ الاسلام وخواجهٔ فضائل ارتسامز
مولانا السيد فيض الله ادام الله تعالى فضائله نك

نجل اثیل بیعدیللری اولوب روم ایلی قاضیعسکرلکی
پایه سیله نقیب الاشراف اولان اعلم العلماء المتبحرین
مولانا السید فتح الله الحسینی ادام الله تعالی فضائله
شرافت ذات وصفوت صفات ایله وجوه کمالات
وصنوف حیثیات ایله زمرهٔ فحول شرف موصولك
اشرف و اقومی اولدقلرندن ماعدا خواجهٔ
فضائل پناهمك مشار الیه اکبر اولاد نعمانی نژاد
وافضل انساب پاکیزه نهادلرندن اولوب (الولدالحر
یقتدی بابائه الغر) مصداقنجه کندولردن دخی
کمال صدق وسداد ونهایت خلوص ورشاد اثر پدر
وسیر معتبرهٔ مأمول ومنتظر اولمغله برموجب فحوای
(کل من علیها فان) عموم بشر ایچون مالابد
اولان سفر مقررده ابقاه الله الملك الاکبر پدر نیکو
محبرلرندن تأخرلری و زمانمزده ظهوری ارادهٔ ازلیهٔ
الهیه ده مقدر ایسه بمشیئة الله تعالی مقام اشرف فتوادہ
جانشین وخیر خلفلری اولمق اوزره صادر اولان خط
همایون شوکتمقرونمز موجبنجه حالا حقلرنده بحار زخار

موهبت شاهانه‌مز فيضان وآفتاب عالمتاب عطوفت
شاهانه‌مز لمعان ايدوب اشبو سنه ثلث عشر ومأة
والف شهر رمضانك يكرمى ايكنجى كوننده
مولاناى مشاراليهه رتبهٔ سامئ شيخ الاسلامى عنايت
واحسانمز اولغله بو نشان عاليشان نورافشان
وبو منشور فائض السرور سعادت عنوانى ويردم
وبيوردمكه بو بابده صادر اولان خط همايون
شوكتمقرونمز موجبنجه وجه محرر اوزره عمومه مالابد
اولان سفر مقررده ابقاه الله الملك الأكبر پدر جيل
الاثرندن تأخرلرى وزمانمزده ظهورى ارادهٔ الهيهٔ
ازليه‌ده مقدر ايسه بمشيةالله تعالى مولاناى مشاراليه
مقام اشرف فتواده والد كثيرالمحامدلرينه جانشين
وخيرخلف اولمق اوزره رتبهٔ سامئ شيخ الاسلامى‌يه
متصرف اولوب دوام عمرودولت وقيام فروشوكتمقرونمز
ادعيه سنه بخلوص البال بالغدو والاصال مداومت
واشتغال اوزره اوله‌لر ·
دولت عليه‌ده صدارت عظمى وشرافت مكهٔ مكرمه

وقریم خانلغی پایه‌لری ویرلمك واقع اولمدیغی کبی
فتوای غرا پایه‌سنك دخی توجیهی مسبوق بالمثل
دکل ایکن اشبو برات عالینك صدوری بین العلما
اعتراضات شدیده‌یی داعی اولوب فیض الله افندینك
هوادارلری اولبابده فتیله فروز روغندان مناقشه
اولنلرك تعریضلرینی کسر ایچون پایهٔ فتوا سلفده
صاحب تاریخ قره چلبی زاده عبدالعزیز افندی‌یه
دخی ویرلمش ایدی دیو منازعه ومجادله‌یه ومخالفین
طاقمی ایسه عزیز افندی مرحومه اویله مفتیٔ عصرك
وفاتندن صکره شیخ الاسلام اولمسی حقنده برات
ویرلمیوب فقط فن فقه شریفدن تألیف ایلمش
اولدیغی متن لطیفی بالذات حضور همایونه عرض
ایتدکده مشایخ اسلامه مخصوص کورك الباسیله
تکریم اولنمشیدی وادیسنده سوزلرله مقابله‌یه
آغاز ایتدیلر .
شفیق افندی دیکر تاریخچه‌ده رامی پاشادن روایة
نقل ایدرکه فتح الله افندی‌یه پایهٔ مشیخت توجیهنه

دائر صادر اولان خط همایون اول وقت صدارتده
بولنان عموجه زاده حسین پاشایه کلدکده رامی
پاشایی رئیس الکتاب بولنمسی مناسبتیله نزدینه
جلب ایدوب تبسم کنان « رئیس افندی علی طریق
فرض المحال بندن ماعدا طقوز نفر وزیراعظم دها
بولنسه و اونمز بر یره کلوب شیخ الاسلام افندی یی
تفضیحه قرعه انداز اندیشه اولسه‌ق بویله شکل
غریب بریمزك نقش بستهٔ لوحهٔ خاطره‌سی اولمز
ایدی آل براتنی یازدیر دیو خط همایونی اعطا
ایلمشدر » واقعا آندن صکره فیض الله افندینك
اساس دولت استواری تیشهٔ نظر بدکیش و تیر
تعریض بیگانه و خویش ایله متزلزل و سلطان
مصطفی خان حضرتلرینك احوال مشروحهٔ
تحملکدازه مساعده بیورمسی و علی الخصوص
بیك یوز اون تاریخنده آوستریا و له و وندیك
دولتلریله منعقد اولان مصالحه یی متعاقب ارکان
سلطنتله ادرنه یه نقل ایدرك کریمه‌لرینك سور

زفافلرینی اوراده اجرا وسرایلرانشاایتمکه باشلامسی
ومقام صدارتده بولنان ذواتك استقلال ونفوذلری
قالماسی وازجمله بیك یوزاون درت تاریخنده
مسند صدارتی احرازایلمش اولان دال طبان
مصطفی پاشانك فیض الله افندی یه واولادینه تعظیمات
وتشریفاتده افراطدن واوطرفك مطالب واوامرینی
ترویج وتنفیذدن خالی اولمامقله برابر فیض الله
افندینك ذروهٔ اقبالدن دفعی ایله تحصیل دستمایهٔ
استقلال ایچون نهانی ترتیب مقدمات مکرواحتیال
ایلمکده ایکن معزول وعقبنده مقتول اولمسی وآنك
یرینه نائل مهر وکالت کبری اولان وزرای
قبه نشینانده رئیس الکتاب سابق رامی محمد پاشا
باب عالیده تربیه کورمش ومناصب دیوانیه ده
والك صکره رئیس الکتابلق خدمت مهمه سنده
بولنمش بر ذات اولدیغی حالده فیض الله افندینك
« صدراعظم بزم چراغمزدر » دیه رك آنی دخی سلفی
دال طبانه دوندروب ایستدیکنی تکلیفه باشلامسی

و سلطان مصطفى خان حضرتلرينك رامى پاشايه
صدارتى توجيهنده شيخ الاسلام افنديك رأيندن
خارج حركت ايتماسنى تنبيه بيورمسى ملابساتيله
قلوب عامه ده فساد و فتنه يه استعداد حاصل
اولدى و رامى پاشا دخى طريق مماشاة ومداراتده
فيض الله افنديك جستجوى اسباب ادبارينه
تشميرساق ميثاق ايلدى .
نعيما تاريخنك ذيلنده طرازندۀ صحيفۀ بيان اولديغى
اوزره سلطان احمد خان ثالث حضرتلرى مربع نشين
سرير خاقانى اولمزدن مقدم فيض الله افنديك
احوالنه مطلع اولدقلرندن برادرلرى سلطان مصطفى
خان حضرتلرينه عاقلانه نصح و پند ايدوب
« خواجه افندى يه حسن ظنكزه بناء و برديككز وقع
وايلديككز التفات تعليم وتعلم حقنه رعايت ايچون ايسه
كافيدر امور عامه استيلا مرتبه سنده هيچ فرده
رخصت و يرلمكه مقام خلافتك تحملى يوقدر لمعۀ
التفاتكز بر كيمسه يه بلكه بر طائفه يه افراط ايله

مصروف اولمق خواطرك انحرافنه باعث اولور .
بناء عليه معاملهٔ توجهكزك نسبت معتدلهده ابدالى
مشار اليهك محسوديت آفتندن تخليصى و شان
سلطنتك وقايه سنى استلزام ايدر » ديدكلرينى
فيض الله افندى استخبار ايله منحرف الضمير اولمش
ايدى . سلطان احمدخان حضرتلرينك اشبو كلام
اصابت ارتسامارى قلم زرين ايله لوحهٔ حافظه يه
يازيلوب تميمهٔ جان قيلنغه شايسته بر مقالهٔ حكمت
مآل اولوب فقط (من غير اخاه بذنب لم يمت حتى
لا يبتلى به) حديث معجز اداسنك مقتضاى شريفى
اوزره ايام سلطنتلرنده داماد ابراهيم پاشايه فيض الله
افندى درجه سنده استقلال ويره رك كندولرينك
دخى خلعنى وابراهيم پاشانكده فيض الله افندى كبى
قتلنى انتاج ايدن فتنه يه سبب اولديلر (ان هذا لشئ
عجاب) واقعا بو فقرهٔ اخيره اساس مبحثه كوره
نا بمحلدر لكن كاركاه عالمده موافق تقدير اولميان
تصور و تدبيرك انسانه رهنماى طريق نجات و نجاح

اولدیغنی مؤید احوال عبرت اشتمالدن اولمغله ذکر
و بیان قلندی . ینه تاریخ نعیماده کشیدهٔ سلك بیان
اولان روایاتندندرکه فیض الله افندینك محرملرندن
بری تصحیح مسلك ایتمك ایچون کندوسنه خیرخواهانه
بعض کلمات معقوله عرض ایتدکده فیض الله افندی
« بزم حالمز بحر محیطده فورتنه یه مصادف اولان
سفینه یه بکزر یا کنار سلامت و یا ایمان امان بولنجیه
دکین روزکارك اوکنه دوشوب کیتمکدن غیری
چاره مز یوقدر زیرا دولتدن اختیاری چیقمق رضامز له
بلایه اوغرامقدر ینه لازم اولان عزیمتزی باشه
چیقارنجیه قدر همت و نهایت عمره دك بذل مقدرت
ایتمکدر » دیو جواب ویرمشدر .
فیض الله افندی بوحال ایله ادرنه ده آرمیدهٔ جای
اقبال ایکن استانبولده کفت و شنیدك تکثرینی
طرفدارلری اخبار ایتمکین تعمیر مبانیٔ اقتدار ایچون
دل زدکان زماندن بعض ذواتی تطییبه
و کندوسنجه سیر نامرضیه اصحابندن اولان کسانی

تأديب وتخويفه باشلادى .

شويله كه منفياً بروسه ده بولنان سلفى محمد افندى بى استانبولده اقامت ايتمك اوزره قيد نفيدن آزاد وقول كتخدالغندن منفصل چالق احمد اغا كه اسكى زوربالردن اولمق سببيله ولايت بولايت تبعيد اولنه رق بالاخره بروسه ده كرفته پاى دام تغريب قالمشيدى آنى دخى اطلاق ايتديروب استانبوله كتورتدى ويكيچرى اوجاغنده كتخدا يرى اولان سليمان اغا بحسب الطريق محضر اغالغنه مستحق ايكن فيض الله افندى منسوباتندن بر ايكى چورباجينك كندويه تقديم اولنمسندن مأيوس اوله رق (هركه زخمى خورد البتـه فغانى دارد) مغزاسنجه بعض اقاويل مظلومانه سرد ايلمشيدى مظهر قهر شيخ الاسلامى اولوب اوجاقدن طرد و ادرنه دن استانبوله نفى اولنـدى وعموجه زاده حسين پاشانك دامادى نشانجى احمد پاشانك دال طبان مصطفى پاشايه مناسبتى سبب عد اولنه رق قيد منشور وزارتنه

خط بطلان چكيلوب اموال واشياسى ضبط ومصادره
وكندوسى استانبولده ايوا واقامه ايتديرلدى لكن
: تقدير خدا قوۀ بازو ايله دونمز . برشمعى كه مولى
ياقه بروجهله سونمز : نشيده سنجه فيض الله افندينك
وقايۀ اقبالنه تدبير اولمق اوزره صرف ايلديكى اشبو
مساعى يعنى نوش زهرابۀ تعدياتيله خمخانۀ يأس
وخرمانده بيهوش و مدهوش اولان سالف الاسامى
متنفذانك استانبولده اجتماعى كندوسنك مدار
ادبارى اولدى زيرا انلر (الفتنة نائمة لعن الله
من ايقظها) فحواى اصابت احتواسندن غافل اوله‌رق
كندولرى كبى كروهۀ تفنك جور دوره اماج اولنرله
حسبحال و فيض الله افندى عليهنده نهانى مداولۀ
كلمات قيل وقال ايدوب مشار اليهك طرف سلطنته
حلول و مقارنتى و حكومتده نفوذ و مكنتى واصل
مرتبۀ كمال اولمقدن ناشى قلع شجرۀ قوى الاغصان
اجلالى حركت رستمانه‌ده متساوية الاقدام اوله‌جق
بر هيئت متينه‌نك تشكيلنه وبودخى اول باول نزد

اجناد و احادده نافذالکلم اولنلردن وسایط متجلده
تدارك وتحصیلنه مرهون اولدیغنی تفهیم ایتملریله
بو یولده صرف مساعی یه بالاتحاد قرار و یردیلر
و عزیمت و نیتلرینی فعله کتورمك ایچون بین الناس
حسن صیت وشهرتی اولان مشایخ وعلمایی واو تقریب
ایله بی حد واحصی جمعیتی مقناطیس لطایف ارا ایله
طرفلرینه جذب ایدوب مترصد وقت فرصت اولدیلر .
جبه جی اوجاغی نفراتی که کانون سینه لری همیشه
آتش فتنه و فساد ایله مملو ایدی انلرك ضرورت
خزینه دن نشأتله متراکم اولان مواجبلرینه دسترس
اوله مامه لری بعض مقالات بی ادبانه و مفسدت
جویانه یه اجترالرینی انتاج ایلدیکندن فیض الله افندی
جبه جیلرك تطییب وترفیهلرینی انقطاع رشتهٔ کفت
وکویه مدار عد ایدرك پناه آرندهٔ کنف حمایتی
اولان کره مدجی زاده محمد اغایی جبه جی باشی نصب
وتعیین وکذشته مواجبلری کندویه نقدا تسلیم
ایتدیروب درسعادته کوندردی اما و یریلان اقچه نك

بر مقداری فیض الله افندی یه مخالف اولنلرك سد
مفاسدینه و باقیسی انعامات مقننه یه مصروف اولوب
مواجب نفرات ینه عقدهٔ تداخلده قالدیغندن
واولوقت قره دکزه سوقی لازم کلان جبه جیلر
علوفه لر یمزی آلمدقجه سفاینه وضع قدم ایتمیز دیو
آیاق باصه رق شدت نفاق ایله منطقه پیوند اتفاق
اولدقلرندن استانبول قائممقامی بولنان خزینه
کتخداسی یوسف پاشا اطفای نوائر جمعیتلری ایچون
رشاشه پاش کوشش واقدام اولمغله مواجبلرینی
اعطا ایله کیده جك نفراتی صوب مأموریتلرینه ارسال
واعزام وجبه جی باشی ذمتنده بولنان مواجب
اقچه سنك تحصیلنی تعهد ایله استانبولده قلان
نفراتی اسکات والزام ایلدی فقط بو اثناده فیض الله
افندی مخالفلرینك جمعیتلری تکثر ایدوب سوق
وبازارده شیوع بولان اکاذیب واراجیف و مورث
اختلال حرکات اداتی وعتاریف حد مبالغه یی تجاوز
ایتمش ایدی حتی بر جمعه کونی ایا صوفیه جامع

شریفنده ادای صلوة اولنمقده ایکن برشخص مجهول منبره صعود وآرایش فراز منبر اولان سنجاغی قاپوب نزول ایدرك سیر سریع ایله کتمکده اولدیغی حالده قائممقام پاشا جامعده بولنمغله شخص مزبوری طوتدیروب استنطاق ایتدکده « اهالیٔ استانبول اتفاق آرا ایله شیخ الاسلامی واولاد ومنتسباتنی مضمحل ایتمك ایچون عقد پیوند اتحاد ایتدیلر جایکیر ضمیرلری اولان شور وشقاق عن قریب برهمزن کار خانهٔ آفاق اوله جغنده شبهه یوقدر » دیدی قائممقام پاشا مرقومی حبس ایله کیفیتی موکب همایونه اشعار ایتمش ایسه ده فیض الله افندینك هوادارلری مرقومك جلادت وجرأتنی جنتنه حمل ایلملریله لیمنی جزیره سنده قلعه بند اولنمسنه دائر قائممقام پاشایه امر قطعی کوندرلدی .

نظم

ای بکا مجنون دیین عاقل اولیدی کاشکی
قدریمی ناقص بیلان کامل اولیدی کاشکی

عاله مستقبلی بیلمدم دیین نادانلرك

علمی حال وماضیه شامل اولیدی کاشکی

یوسف پاشانك قائممقاملقده بقاسندن فیض الله
افندی ذاتاً امین اولمدیغی حالده ذکر اولنان شخصك
حرکت واقعه‌سی آنك تعلیمنه مبنی اولمق احتمال
بعیدینی دخی مرتبهٔ جزمه ایصال ایتمکله مشارالیهی
عزل ونشانجیلقده بولنان ودامادی اولان کوپریلی
زاده عبدالله پاشایی سد دهان ناسه چاشمق اوزره
استانبول قائممقامی تعیین ایتدیردی وجبه جی باشی
محمد اغانی سالف الذکر مواجب عربده‌سندن طولایی
عزل ایله یرینه صره امینی سابق بوشناق ابراهیم
اغا نصب اولندی .

طائفهٔ جبه جیان جبه جی باشینك تبدیلیله متداخل اولان
مواجبلرینی کیسه‌لرنده بیلمشلر ایکن ینه دسترس
اوله‌مدقلرندن بیك یوز اون بش سنه‌سی شهر ربیع
الاولنك بشنجی کونی کوچك علی نام بر رئیس
اوباشك باشنه ایکی یوز قدر جبه جی نفری جمع

اولوب ایاصوفیه قربنده کائن جبه خانه ده لیلاً ترتیب
مقدمات فساد وشقاقه شروع ایتدیلر قائمقام پاشا
بو حرکت مضره یی استخبار ایدوب مجمع اشراره
کوندردیکی اوجاق کتخداسی واسطه سیله اجرای
نصح وپند ومطلوب اولان مواجبك عطایای
مخصوصه ضمیله ایفاسنی وعد ایلمش ایسه ده حسن
تأثیری کوریله میوب ارباب فتنه سلاح بدست شقاق
اوله رق یکی اوطه لرده ات میدانی دیدکلری مجمع بغاته
طوغری تحریك اقدام اختلال وراست کلدکلری
اهل سوق خلقهٔ اتحادلرینه ادخال ایدوب داعیهٔ
سیادتله سرکردان اولان بعض اشخاص دخی
کندولرینه ملحق اولدقلرندن جریرهٔ شعارلری
(ویتبع کل شیطان مریض) نقش بدیعی اولان
یکیچری طائفه سی جمعیت فتنه یی ایاقلرنده کورنجه
درونلرنده مضمر اولان اغراض فاسده یی اجرایه
انهماك ایدوب زمرهٔ عصاة ایله یکرنك ویکدست
اولدیلر بونك اوزرینه قائمقام عبدالله پاشا دفع فتنه

اسبابنی مذاکره ایچون علما و رجال و یکیچری
وبوستانجی ضابطانیله سرای همایونده عقد مجلس
ایدرك سکبان باشی هاشم زاده مرتضی اغانك ماعداسی
لاجل الاستشاره کیجه اوراده بیتوتة قرارویردکلرندن
سکبان باشی ایرتسی کونی باب همایونه کلدکده غلوی
عام ایله سرای عالینك یغما اولنه بیلسی احتمالنه مبنی
سرای اغاسنك قپوبی ایچرودن سد وتقفیل ایلمش
اولدیغنی اکلایوب واله وحیران زیر وبالایه نکران
ایکن ات میداننده مجتمع اولان اشرار اغا قپوسنه
هجوم واقتحام و زندانده محبوس ومسجون اولان
اشخاصی چیقاروب تکثیر سواد فساده اقدام
ایلدکدن وقائمقام پاشانك قوناغنی غارت ویغما
وآنده محبوس اولان قاتل ومفسدلری دخی امر
شقاوتده همپا ایتدکدنصکره سرای همایون جانبنه
کیدوب واوراده سکبان باشی یی بولوب ات میداننه
کوتورمك ایچون تضییق وطاوق بازاری نام محله
قدر تعقیب ایدرك نهایت آتندن دوشوردیلر وآلوب

میدانه کوتوردیلر وایچلرندن برکروه دخی فیض الله
افندی‌نك دیکر دامادی واستانبول قاضیسی بولنان
سید محمود افندی‌یی خواه و ناخواه خانه‌سندن
قالدیروب ات میدانته کوتوردیلر وایرتسی کونی سکبان
باشینك (تعاونوا علی البر والتقوی) وادیسنده
بسط کلام نصیحت آمیز ایتمسنه ضرب بی اصول
سیف مساول ایله جواب ویره‌رك بیچاره‌نك اعصاب
وعروق وعظامنی صد پاره ایتدیلر واستانبول قاضیسی
محمود افندی طرفندن ات میدانته کلملری ایچون
مدرسین ومشایخه جبراً مراسلات مؤکده تحریر
ایتدیردیلر سرایده بولنان رجال واعیان ایسه ذاتاً
فیض الله افندینك افول کواکب اقبالنه منتظر
ونکران اولملریله دفع فتنه‌یه رأی ایتمك شویله
طورسون ارباب اختلالك تقویهٔ بازوی اقتدارلری
املیله جمعیتکاه فسده‌یه عازم اولدقلرندن قائمقام
پاشا فرید و وحید سرایدن چیقه‌رق برمحلده اختفا
ایلمکله وجمعیت فتنه‌یه مدعو اولان مدرسین ومشایخ

و طلبهٔ مدارسك كيمى طوعاً وكيمى جبراً طوفان
فتنه يه قارشمغله هيئت فساديه كسب جسامت
وبوستانجى نفراتى دخى ضابطلريله برابر زمرهٔ
عصاته متابعت ايلدى وقصاب واتمكجى وبقال
دكانلرندن ماعدا استانبولده نقدر دكان وار ايسه
قپاندير يلوب عامهٔ اهل سوق بندركاه فساده نقل
خيمه وخرگاه ايله زمرهٔ باغيه يه التحاق ايلدكلرندن
مبناى جمعيت كذشته علوفه طلبى ايكن « شيخ
الاسلام افندى دولته مضردر كندوسى واولاد
واتباعى عالمه استيلا ايتديلر آنى استمز وپادشاهك
دخى عدالتده قصورى واردر » صدالريله اذان عوامه
بر طاقم كلمات دهشت افزا القا اولندى .
اشته منشأ واسباب وقعه اولان احوال بونلر
اولمغله تشكل جمعيت فتنه دن صكره ظهوره كلان
افعال فساديه مقاله لرك شرح وتفسيرى صره سنده
ذكر وبيان اولنمق اوزره مقدمهٔ رساله نك تحليلى
تراكيب بليغه سنه سوق سمند مرام قلنور .

﴿ متن مقدمهٔ شفیق نامه ﴾

(ولقد جئناهم بكتاب فصلناه) مطلع الانوارندن بارقه فروز توجیه وتأویل اوله‌رق ثریامثال مجتمع الشمل لمعان ایدن شرارهٔ اشری کریبان مکال زه شرقدن دامن لعلین طراز غربه وارنجه بلکه سطح بسیط غبرادن سقف محیط خضرایه ایرنجه فتیلهٔ اسباب نظام کائناتی نیران تشتت ایله مصباح المصباح فروزان ایدوب شق عصای موحدین بر حده بالغ اولدیغکه قطب دائرهٔ دوران کاه کنکرهٔ بالاخانهٔ هوایه تعلیق سجادهٔ کرامت ایدوب عیسیٔ معجز برهانم دیو جناح ادعا ایله دجاجهٔ نفسنی طائر قدسی کبی بام عرشه اوچورمغین شقهٔ طیلسان صوفی اقلیم کشا الق هوالریله دوش استیلاده درفش کاویانی اعتلارین بولدی . وکاه کلخن کرهٔ ناره القای بوریای عبادت ایدوب مهدیٔ زمانم دیو آتش نفسیده تنور فسونی دامننیٔ لاف

ایله اوقورمکین دانهٔ سبحهٔ ذاکر کشور سوزلقده
کروههٔ تغنك بلای ناکهانی اولدی .

زمکر سبحه شماران خدا نکه دارد
که صد سرشت بیك رشتهٔ کمند اینجا

وغوث صاحب تصرف زمان زمان قلزم ذخار
لدنیده تسییر جواری تدبیر منازل ومدنی بر له ناظم
مناظم جهانم دیو باد بانکشای اعتزا اولمغین چلهٔ
پرهیز مرتاض جراثقال ماسواده کند خاقان بند رسمی
عملارین ایشلدی . و وقت وقت بسیط ساهرهٔ
خودرایده بسطهٔ البحهٔ رنکارنك مثل ایله شهنامه خوان
حل و عقد حبالهٔ امور ودستانسرای فتق ورتق
مصالح جمهور اولوب مؤید من طرف الرحمانم دیو
لوای ادعایی علم زر منجوق عیوقه برابر ایتمکین
عصای آهنین رکیز پیران جکر دوزلقده رماح جوشن
شکاف نیزهٔ طعنه باشلدی .

اولمه هرکز امین مکرندن
شیخ دهری کوروب عبا بچره

تیغ باطن دیدیکی صوفینك
شیخ افرنجدر عصا ایچره

وزمزمه ساز مجلس وجد وسماع اولان نای وقدوم
طرفه نوا دمبدم معرکه آرالق ترانه سیله دمدمهٔ
کوس کره نای کیانیدن دم اورمغین مرشد
صاحب نظر زمانه‌نك بهرام کوری بلکه دده‌وکوچك
غدر ایرجیده قلرو جلادتك سلم ونوزی چکنمکله
هر سائل معابر ومسالك سراپردهٔ تصورده
« من وکرز ومیدان وافراسیاب » دیو مربع نشین
صندلی پندار اولوب دروازهٔ قافه کرز
آصدی . وحالت انداز درون مردان خدا اولان
نغمه سرایان خوش ادا انشاد ساقی نامهٔ شاهی
وخسروی ایله ساعت بساعت مجلسه نقل شوق تازه
کتورمکین درویش سالك بلکه هر کدای کوچه
کرد ممالك نغسار سلافة الصهبای حب جاه ایله
عشرت خانهٔ اندیشه‌ده « من وجام وساقی و بزم
شراب » دیو رتبهٔ جلالت جمشیده قدم باصدی .

آشفتهٔ سماع ریا پیشگان مشو

سرگشته اند بهر کاو همچو آسیاب

حاصلی شرك مصاید صیاد کسای زهاد ردای تقوی قناع غرنبق ابرقع ورع برنوس جانلیق قندیل جوامع صواع غارت مندیل صوامع رقاع خسارت منبر مساجد انبار عساجد آبار معابد منار اوابد زبان مرتاض ثعبان نضناض لسان ادیب حسام قضیب شمشیر خطیب تیغ هلاکو سنجق سائل رایت منکو جرار لشکر جرار دادار داور داور دادار اولدی .

زمان رأینا فیه کل العجائب

واصبحت الاذناب فوق الذوائب

فحواسنجه نجه خانه خدا خانه جدا مالك فنا سالك فنا جاموس قوبی انقرنین اسکندر فیلقوسی وکاوساله طوسی حکیم فردوسی کورنکاه بوسیده پوسیده اولوب عالم بر بشقه آیین جدید بولدی .

اهل عالم رانمیدانم چه کار افتاده است

این قدر دانمکه درهم رفته کار عالی

یعنی هرتحریرلوذعی مقامنده برامعهٔ دعی وهرحلاحل المعی مرتبه سنده برجلاجل جعجعی تحریك قادمهٔ تعرض ایتمکله نتیجه « بیض الوجوه کریمة احسابهم . شم الانوف من الطراز الاول »

کوهسارنده وشاح الصدر قلهٔ حیثیت اولان شاهباز بلند پرواز آرایش بازوی سلاطینه سزا ایکن دهقان دهر الندهٔ همسفال ماکیان زبال اولوب ممثل بازی وروستا ونتیجه « سود الوجوه لئیمة انسابهم . فطس الانوف من الطراز الاخر » ثمیله سنده انخوردهٔ خساست اولان بو تیمار الوده منقار « است فی الما » ایکن پیش آهنك قطار کلنك بولنمغین دعوای ریاستله « انف فی السما » اولدی .

خب الرياسة داء لا دواء له

وقلما تجد الراضين بالقسم

حاصلی مرغزار روزکارده هردیك دمن طاوس صاقع ودجاجهٔ هرخرمن نسر واقع وغراب عراف

ببغای اشراف و ذباب اجیاف عنقای قاف و کلاغ
سرسری مقلد خرام کبك دری ونعامهٔ دشت
بربری اوج بندارك دهکش کبوتری اولمغله نیچه
بیضهٔ کشف تکمهٔ اکلیل شرف ودر یکتای
نجف غدیر غدرده آلوده کف اولوب « حب
شفیق اولدی شقوقه بدل . جای حقوق اولدی
عقوقه بدل » (ذلك تقدیر العزیز العلیم)
لقد رمیت من الزمان بسهم
قدم النذیل والکریم تأخر

مات من عاش بالفضلة جوعا
و حظی من یقود او یتمسخر

تدقیقات مقدمهٔ شفیق نامه

بو مجموعهٔ مرغوبه نك شیرازهٔ ترتیب وتنظیمنه رشتهٔ
افتتاح اولان تعریفات مجمله دن دلدادكان غوانیٔ
آثارك رهین ایقان واذعانلری اوله جغی وجهله
شفیق نامه ده سرادقات الغاز وکنایات ایله مستور

اولان واقعهٔ شورش اشتمالك سرغای میدان ظهور
اولمسنه سالف الاسامی ارکان فسادك متنفذان
مشایخ وموالی ایله عقد اتفاقات خفیه وسبکمغزان
ناسه طریق فتنه‌ده ارائهٔ تدابیر تسهیلیه ایتملری
سبب اولدیغی روایات عدیده‌دن مستدللدر .
واقعا دولت علیه‌نك آفتاب مکنت وشوکتی نورافشان
مطلع اقبال اولدیغی زمانلرده تدبیر وتصرف معظمات
امور دولت مشکین نفسان عکاظ فضل وکمال اولان
اجلهٔ علمانك ایادیٔ اقتدار ونادیٔ صلابت مدارلرنده
مقرر اولوب بو وسایط مفخمه‌نك شموس نفوذلری
برج مشیدهٔ سمای حقیقت اولان اعزهٔ مشایخك
زمان زمان اشتراکلریله قرن خامسه قریب وقته
قدر اشعه پاش ملك وملت اولدیغندن مکالمات
دولیه کبی امور غامضه‌نك تمشیتی بیله متحیزان علمای
کرامه تفویض وحضور حضرات سلاطین عظام
ومحافل معابد اسلامده ایفای مواعظ خدمت
مقدسه‌سی اکثریا مشایخ طرق علیه‌یه توجیه اولنور

و پادشاهان شوکت عنوانك بالذات غزا و جهاده
عزیمتلرنده فحول علما و مشاهیر مشایخ طرق علیادن
انتخاب اولنان ذوات غزاة مسلمینی مشعلهٔ نصایح
ومواعظله حرب وجهاده تحریص وتشویق ایچون
موکب همایونه مأمورقلنور ایدی .
بناء علیه دولت علیه نك ادارهٔ داخلیه سنه متعلق
ظهور ایدن اساسلی مسائلده علمانك ومشایخك رأی
وتدبیرلری جاری و بوقوهٔ مؤثره دور سلطان مصطفی
خان ثانیده دخی موجود ومرعی اولدیغندن علت اصلیهٔ
فتنه که فیض الله افندینك موجب یأس و فتور کبار
و صغار اولان اطوار ناهنجاری یدر آنك متحیران
مشایخ وموالی یه دخی کران کلمسی تصحیح احوال اناءه
منتهی اوله جق طرق ومسالکك تحریسنه کندولرینی
مجبور ایتمش وواضع دعائم فساد اولان ارکان سالف
البیانك مراجعتلری یالکز اومجبوریتك فعلیاتنی
تسهیل ایلمشدر .
بو ایضاحاتدن مقصود اولان نتیجه مشایخ و موالیدن

حلقهٔ جمهوره داخل اولنلر حقلرنده مؤلف رساله‌نك رموز و الغاز ایله استعمال ایلدیکی لسان قدح و تعریضه اشتراکدن بر مقتضای قاعدهٔ صدق وصواب توقی واجتناب ایله تشریح جریان مسئله ده طریق نصفت وحقانیتدن انحراف و وادیٔ استقامتدن انصراف ایتامك ایچون نفس الامرء ربط سلسلهٔ کلام اولندیغنی بیان و افهامدن عبارتدر .

مقدمه ده تصریح اولندیغی اوزره فیض الله افندی وقعه سنك اجمال اسباب ظهورینی مؤلف رساله اولجه لسان رسمی ایله قلمه آلمش اولدیغندن شفیق نامه‌نك دیباجه سنده (ولقد جئناهم بکتاب فصلناه) آیت کریمه سندن اقتباساً اسباب وقعه‌یی مقدما ترتیب ایلدیکی تاریخچه‌نك تفصیلاتنه عطف ایتدکدن صکره آنده ارکان فسادك مجلوبی اولدقلری مذکور اولان مشایخك احوال واسامیسنی و فتنه‌نك نتایج مضره‌سنی اجمال قبل التفصیل قاعده‌سی اوزره ذکر

وبيان ايچون دائرهٔ سبحهٔ كلامى درت قسمه تقسيم وهر قسمى مقامه مناسب بر نظم ايله تفريق وتعيم وقسم اول وثانى ايله قسم ثالثده مروج امر خروج اولان مشايخه تعريض ايدوب قسم رابعده ادانى واسافلك فساد واختلالدن نه صورتله مستفيد ومناصب دولته نه وجهله مستولى اولدقلرينى تعريف ايلمش ومأخذن اولان وقايع نامه‌لرله بعض محشى شفيق نامه‌لرده تسهيل اشاد جمهوره صرف مقدور ايتمش اولان مشايخك اساميسى مندرج اولديغى مثللو ترجمهٔ حاللرى بومجموعه‌يه دخى صرهسيله علاوه قلنمشدر لكن اقسام مبحوثه‌ده ادعا ايديلان مشايخ اساس مصلحتده ذى مدخل بولنانلردن قنغيلرى اولديغنك كشف واستخراجى حد امكاندن بعيد ونقل وقايعده مجهولاتك اخبار متواترەدن عدى منافىٔ رأى سديد اولغله اونلرجه‌ده اختيار اختصار قلنمدى .

قسم اولك حاوى اولديغى رموزدن « شق عصاى

«وحدين» تعبیری که برقومك ایچنده بعض اشخاصك مخالفتلری سببیله جماعتلری متفرق اولمق مقامنده مستعمل اولوب مباینت و اختلافدن کنایه‌در اکا و «شرارهٔ اشری» لفظنك بین العرب شی خسیسدن نشأت ایدن عربده و حادثه حقنده «اشری الشر صغاره» دیو مثل اولدیغنه نظراً منشیٔ رساله ارکان معهوده‌یه خساست حاللری اعتباریله «شرارهٔ شری» اطلاق ایدرك آنلرك وادیٔ خلافده اجتماعی آتش عصیانك باعث التماعی اولدیغنی بیان ایلر .

و بو قسم مذکورده مسطور «دامن زنیٔ لاف» و «قلزم زخار ادنی» تعبیرلری و قسم ثانیده محرر «دستانسرای فتق ورتق جمهور» عبارهسی و قسم ثالثده مندرج «معرکه آرالق» لفظی ایله ارکان فسادك مجلوبی اولان ذواتك مواعظ جلیه وتبلیغات خفیه ایله امر خروجده مهیج اذهان اولدقلرینی ایراد ایدر قسم رابع که «آشفتهٔ سماع ریا پیشهکان مشو» بیتندن بدأ ایله ختام دیباجه‌یه قدر مبسوط

اولان عبارهلری جامعدر آنك خلاصة الخلاصهسی
غلوی عام هتك پردهٔ اسایشی استلزام ایله افکار
مرضیهنك مختل وسیوف مسلولهٔ شقاوتك لسان
ادبیه بدل اولدیغنی وقسم ثالثدهمندرج « بخار
سلافة الصهبای حبجاه » عبارهسنه نظراً حریص
مراتب دولت اولان نیچه حمقانك « واصبحت
الاذناب فوق الذوائب » مآلنه موافق صورتله ارباب
استحقاقدن انتزاع مناصبه ساعی اولدقلرینی مبین
و (شرك مصاید) تعبیرینه ردیف اولان اصلاحات
مخصوصه صفات ممدوحهیی تعداد وبیان ایله
هربرینك نهصورتله ضدینه منقلب اولدیغنی متضمندر
ازجمله « سنجق سائل » تعبیرندن مراد بدایت وقعهده
داخل جمعیت مفسدت اولان متسیدلرك آچدقلری
علم اتحاددر و « دادار داور دادار اولدی »
عبارهسندهکی دادار داوردن کنایه اولمغله جلوس
احمد خانی یه دائر برمعمادر و « هرنحریرلوذعی مقامنه
رامغهٔ دعی » تعبیرندن بدأ ایدن جمله ماقبلنه

معطوف اولوب حقایق امور دولته واقف ورأینده
غیر مخطی ذواتك یرینه مجهول النسب وهر رأیه قائل
اولنلر که مثلوج الفؤاد دینلور آنلرك نائل اولدقلرینی
مخطردر « جلاجل جمجعی » مثلنك موردینه نظراً ایام
وقعه‌ده زندان و محبسلرده و سائر کاریز کریزده
مسجون ومحبوس ومختفی نقدر اصحاب جرایم و مأثم
وارایسه چیقاریلوب وظهوره کلوب او مقوله‌لرك
ولسان ترکیده « دکرمانی صاتمش چاقلداغنی بوغازینه
طاقمش » دیدکلری اراذلك کسب امتیاز ایتدکلری
منفهم اولدیغندن بودخی کرك تعبیرات سابقه حقنده
اولان توجیه وتأویله وکرك مقالات آتیه‌ده مندرج
تفصیله توافق ایدر و « شاهباز بلندپرواز » فیض الله
افندی دیمکدر که چفتجی النده دوشمش طغان مثلنك
فارسیسی اولان « بازی و روستا » تعبیریله
کندوسنك ارباب فتنه الند ه شهید اولدیغی ایما
اولنمشدر و « سود الوجوه لئیمة انسابهم » بیتندن
واکا مربوط اولان « است فی الماء وانف فی السماء »

ضرب مثلندن محلنده بيان قلنديغى اوزره اركان اربعهٔ
فتنه دن نشانجى احمد پاشانك مقام صدارته وچالق
احمد اغانك يكيچرى اغالغنه اقعاد واستيلاسى استنباط
اولنور وبيت مذكورك مابعدنده كى تمثيلات دخى آراى
ارباب فتنه ايله منتخب اولانلرك حقلرنده بر طاقم
تعبيرات هزل آميزدن عبارتدر وذيل ديباجه ده بولنان
« لقد رميت » قطعه سى بحسب الوقعه تمسخر وتذلله
مائل اولانلرك ظهورنه كلديكندن وارباب فضل وكمال
دوچار قيد اضطراب اولديغندن بحث مقامنده
ايراد وترقيم اولنمشدر چونكه جمهور فتنه نك تركيب
طبيعيسى مقتضاسنجه ميدان بغى وطغيانه خروج
ايدنلر « ميخانهٔ ملده كيفمجه اولمدم مست » ترنه سيله
نيجه زمان مصطبهٔ مذلتده پيمانه كش يأس وحرمان
اولدقلرى حالده عرايس نازك اندام مناصبك حجله كاه
وصالنه دخولده يكديكره رقابت وابراز مأثر وقاحت
ايلمشلر ايدى .

﴿ متن مقالهٔ اولى ﴾

بو مقاله سيميا كاران صلاحك زير كليم خفاده چالدقلرى
طبل فسونله « يك لحظه بى حيايى وباقى همه حضور »
ديه‌رك رقصان اولان طائفهٔ مسلوب الشعورك
« طشت درافتاد زبالاى بام » اولدقلرين ايهام ايدر .

سازندهٔ ارغنون اين ساز
از پرده چنين بر آرد اغاز

صحن زمرد فام حظيرهٔ روزكارى شقايقستان الويهٔ
رنكارنك شقاق ايدن مقتضيات زمانهٔ ناهنجار ايله
دوحهٔ اقباله عارض اولان ارضه دندركه فيفاى
پهناور غفلتده سركردان تيه زينت اولمش ساده دلان
امتى جادهٔ مستقيم شريعتده دلالت صورتنده « بعضها
فوق بعض » علم افراز استقلال رأى برقاچ سالك
ثنية الحيل مدعىٔ متقولك ساحهٔ تسويلات نفسانيه ده
معمارىٔ چابك دست مخترعات ناموجهلريله مانندارم
ذات العماد تأسيس وترصيصنه تمهيد قواعد شروع

قیلدقلری صرح هامانی الطرح اجتهادلرینك سراپای
جدرانی متمایل حیطانی مضمحل اطلالی معدوم
اضلاعی موهوم اهدم من دار ابو الدرداء برخاکدان
محقر ایکن سدنهٔ دهلیز « لمسجد اسس علی التقوی »
زیبنده کورینسان رفعهٔ سبحه وسواك وریش فش
وحملهٔ خرقهٔ پشمین وسراویل بنفش « پیش ازین
خانهٔ صیاد زخار وخس بود « این زمان خرقهٔ پشمین
وکلاه نمدست » مصداقیجه شرفهٔ راسیهٔ افاقده
دائرأ مادار صید همای عوارف ایچون لعاب اوراد
واذکار ایله عناکب هلاهلریز کبی تنیده ایتدکلری
شبیکهٔ ناکاهکیرك وقایة الحفظ علت وهن اولان تار
ممدود وطناب موثوقن هر کنکرهٔ طاق نکو نسارینه
مربوط وهر منظرهٔ رواق نااستوارینه مشدود
ومنوط قیلدقلریله چار دیوارنده اولان رخنهٔ خلل تار
وپود تمویهات ایله متواری اولوب آب وتابده همحال
صفحهٔ رخسار ساده رویان زمانه اولمغین قلم موشکاف
مانی فریب تزویر ایله درویامنه بیعهٔ ترسا آسا صورت

حقده نادیده و ناشنیده خاطره کلمز تصور اولنمز پردهٔ
مقلهٔ حواسده خیالبازیٔ نعاس ایله ضعف فتیلهٔ
روغندان مدرکه دن متمثله اولمش صور اضغاث
احلامه مماثل وحالات سنوات حیات ایله مرسوم
مجلای متخیله قلنمش خیالات تهویم اوهامه مشاکل
نیجه تماثیل عجیبة الهیاکل نکاشته ایلملر یله هر شکسته
خشتی برنکارخانهٔ چین وهر سنکپارهٔ درشتی نمونه
نمای کارخانهٔ قصر شیرین اولدی و مداخل
ومخارجنده معوج الاضلاع و مقوس الدعایم طرح
وابداع ایتدکاری حجرات و مقاصیر ادعابی نیجه
دلکش قالبچهٔ قال وقیل ایله تشبیب ومزرکش
نمارق رنکارنك مخارق زواهق ایله تزیین و توثیب
ایدوب نام خورنقی صحیفهٔ روزکاردن حك ایتدیلر

بدین کونه قصر معلا قباب
ندیدست چشم زمانه بخواب

قرینهٔ حال مماثل دارالضیافهٔ سلیمانی اولان تختکاه
خاقانی پیشکاهنده « وحشر لسلیمان جنوده من الجن

والانس » صدوقه سنجه محض حیطهٔ قیاس اولمز
تهجم ایدن ددودام و دیو و پری وحیوانات بحری
و بری وهندی و بربری وسائر مواشئ مردم سیمای
قبطی واوری که راعیلری اولان مرأیلرك کیمی نطح
قرون ایله کار یز کریزه سرنکون و کیمی رفض سرون
ایله مطمورهٔ عدمده اغشته بخاك وخون ایتدکده
حدود مرعای انقیادن خروج ایدوب کشتزار
وقاحته واوج ایتمشلرایدی اول تارنده کلاب دشت
شقاوت شد بازوی مفسدت ایچون « اولئك كالانعام »
نباح اغرا ایله سمت حلبهٔ هوالرینه جذب ایدرك
بالاخره فنای سومنات فتنه اولان چراکاه خاطر
خواهلرینه اوغراتدیلر برقاچ کون خلیع العذار کزوب
میانه ده موهوم اولان جریحهٔ وحشت مرهم استیناس
ایله التیام الفت قبول ایتدکده روابط قطار جمعیته
واسطة العقد اولان خرمهرهٔ غرضی هرخرمنشك
زیب بنا کوش اذعانی اولمق ایچون چرب زبانان
جربزه « کلموا الناس علی قدر عقولهم » تابخانه سنده

بر بر ترتیب ساز ولیمهٔ کلام بیمزه اولوب هر کسك
حوصلهٔ استعداد وادراکنه مناسب فضالهٔ خوانچهٔ
هذیان ایله مملوچینیٔ مویدار تفصیلی کنارهٔ سفرهٔ
اجتهادینه نهاده قیلدی حضار مجلس جمعیتدن
رقبهٔ مباهاتلری ربقهٔ مراعات مراسم کفتاری
اولان برنیچه اصحاب اعراف وارباب صوف ودستارکه
همیشه یانلرنده فضیلت انسانیه مجالس تهانی وتعازیده
ناهنکام حل معاقد سلسلهٔ سلس الکلام ایله طرح
مناقشهٔ رد وقبول ایدوب منافسهٔ فحام وفحول ایتمکه
مقصوردر [illegible]

درسخن کفتن خطای جاهلان پیدا شود
نیست عیبی درنشستن جامهٔ کوتاه را

اول روز بازار بؤس ومحنده ارزان فروش بقله وارزن
وسودا کران صابون وروغن بربلوك بقال ونقال
مواجهه سنده کالای مباحث حوصله کداز حکمیه
ودیبای زیبای مسائل دغدغه انداز کلامیه بی اندازهٔ
سوقی الفاظ نادر برابر ایله کج و مج ایله اولچوب

دیکوب « هر کسی بند د باین د کر دستار را »
فحواسنجه هر بری قامت اجتهادینه کوره برطرفه
کسوهٔ نادیده کسوب بچمکین دائما مثالبهٔ اولی الابراره
شد نطاق اصرار ایدن بی ادبان طویل المسال حلیق
السبان بلکه صفت کاشفهٔ بنی نوعی مصدوقهٔ
حالة الحطب اولان نیجه بایع التین والعنب که برمتهم

الا اولم یکن فی العلم لم لم
وفی الحسبان کم کم لانسلم

وفی الاخبار عمن انت تروی
تجد فی کل واد الف عالم

نکته سندن غافللردر قپان حطب سنج کسسته
دولی میزان قوانین علوم آلیات وقنطار فحم فروش
شکسته چنکالی قسطاس قیاس مساوات قیاس ایتمکله
کیمی رعایت تعدیل ارکانده عجز وقصور امامه حکم
برله عدم صحت جمعه یه و کیمی حائز سکهٔ قبول اولمیان
نقد ناسرهٔ فکر کاسدی نازد نقش رواج اولمق
ایچون کردن مخدرات منابردن خلع حلیهٔ خطبه یه

ترصيف قواعد فروع واصول برله تزييف اسانيد اسانيذ فحول ايتمكده مجتهد كاشی وامام صاحب حواشی اولدی

کنبد مسجد شهر ازهمه فاضلتر بود

کر بعمامه کسی کوس فضیت میزد

حاصلی جام زرین فام چارمین تمکاه زمردینده برقاچ کره دور ایتدی بونلر ادارهٔ کاسات قیل وقال ایله سرکردان نشوهٔ مکون اوله میوب نه دکلو ایرای زناد رأی ایتدیلر اسه انقاد فتلهٔ زجاجهٔ استصواب ایده جك شراره‌یی دصیں الله هر ... مشاهدهٔ روشنایی ایده‌مدیلر تا ه ... عرکس بچیزی بود » فحواسنجه هرشخصك بافتهٔ کارکاه اغراض نفسانیه‌سی اولان کرپاس سودای خام اول روز بازار تمنای محالده دست دلال قیل وقال ایله مزایده اولنوب لعاب کرم ابریشیم صاندقلری تاربی سروبن تنهٔ پوسیده بزاق عنکبوتی اولدیغی ظاهر اولمغله جمله نك رشته‌سی بازاره چیقوب « غزلت لکم غزلا

رقيقاًء» ولم اجد لغزلي نساجا فكسرت مغزلي » ترانه سيله
هركس حدی سنج جائزهٔ ایدی سببا اولمغه شد
خرام عزم ایتدی یعنی مربوط مرسلهٔ غرضلری
اولان رابطهٔ تردده کوشهٔ مقراض رجحان ایله فیصل
ویرهمدکلری ایچون جمعیتلری افکار پریشانلری کبی
متفرق اولمغه یوز طوتدی ناکاه مدار کارکاه تلبیس
دیمکله صالح ابلیس کبی بر شخص خسیس میانه‌ده
متمثل اولوب مضمورهٔ درون مکیدت مشحوننده
مرهون ومکنون اولان نقرهٔ مغشوش فکر کاسدی
اول سائلان کوچهٔ مفاسده کنجینهٔ باد اورپرویزی
کبی بذل وایثار ایتمکله کسب مرتبهٔ جعفری ایتمك
ایچون حل معاقد همیانچهٔ دهان ایدوب ایتدی
« یامعشر القوم بنم محك کار آزمودهٔ اجتهاد اصابت
قرینمده نامزد سکهٔ ترجیح اولان ابریز رأی رزین
کامل العیار بودرکه ابتدا صورت ظاهرده ذیل طاهر
شریعته تشبث ایله اهل الکتاب اولوب لوث شهوات
نفسانیه‌دن قمیص مدعا آب صاف تبرای صوری ایله

شست وشو قلنمق اقدم اسباب مقدماتندندر بعده
بوامر خطیر وفق خاطر خواه اوزره صورت ختام
بولنجیه دکین رابطهٔ سعی وکوشش کشاکش بازوی
رد وقبول ایله شکسته ومقراض تعریض بدکیش
وکزلك تهدید بیکانه وخویش ایله کسسته اولمامق
ایچون حبل متین اتفاقه عن صمیم القلب تابداده
حلف وشرط اولمکز ایله تشدید مناطق وفاق دخی
لزم لوازماتندندر تا هر شخصك معلومی اولمق کرك که
بومسئله اولدیغمز تذیه ده یا نائل امنیه ویا واصل منیه
اولنمدقچه کمیت مکنت قهقری السیره رخصت جولان
ویرلمز یعنی سردن کچوب بو بولده جان ویرلمینجه
جانانه ایرلمز « نادیم نشان زکنج مقصودترا » « کرما
نرسیدیم تو شاید برسی » دیو التزام مالایلزم طریقه سیله
تقدیم اسباب مرام نافرجاملرینه شد نطاق اهتمام
برله ابو المصالح جمهور اولمغه متکافل اولوب مطلع
هذیانی مقطع ختامه یتوردکده « باطل زقرب باطل
صائب شکفته کردد » « درکوش خوابناکان افسانه را

عروسیست » مقتضاسنجه کنارهٔ ثمیلهٔ دهانندهٔ آلودهٔ
کف اولان پشیزهٔ کشف کفتاری اول خرکلهٔ خوش
علفك پیرایهٔ بناکوش استحساناتری اولمغله برآغزدن
« سوز سنکدر سخن بو کونه کرك » « بزه اما که بر نمونه
کرك » « اصبت فی هذا الرأی یا ابا المصالح » کلبانکیله
طاس شش جهاته مستولی اولان طنین ولوله نیجه
مدت سامعهٔ کائناتی منصب ادراك صدادن معزول
ایتدی پس درحال اول ستور منشان مراتع
اساطیر بو رأی سخیف اوزره متساویة الاقدام قیام
وتهیهٔ اسباب کارزار خداوندکاره تشمیر ساق اهتمام
ایدوب « لوای شقاوت برافراختند » پی کینه سازی
سپه ساختند » « کرفتند پیران زبهر ستیز » « عصایی
زشق عصاتند وتیز » « زکیپا وکله پژ وکنده کر » « بکر
آمده لشکر کینه ور » « همه جنك جوی وهمه رزم
خواه » « همه پای بی کفش وسر بی کلاه » هرصنف
بر پوسیده لوای مرقدی درفش کاویانی کبی
افراشته وبر پوشیده ضریح مشهدی دخی

سراپردهٔ صاحبقرانی وش برداشته قیلوب وعاظ
کرسی پرست جهان پهلوان صندلی نشت وخطبای
ذوی الاحتشام امراء اصحاب السیوف والاعلام
مرتبه سن احراز ایدوب أئمهٔ جماعت درقفا طلیعهٔ
سپاه بهرام انتقام مقامنده قیام ایتدی ومؤذنان
دلکشا نفس تهییج شجاعت لشکر ایچون حروب سنج
اولمغه افراز وپاسبان محله اولان خانه برانداز عیاران
گردنکشان فلاخن انداز رتبه سیله سرافراز قیلنوب
فراشان جوامع وکناسان صوامع حظ رحال زوامل
وثقال خدمتی ایچون امتیاز اولندی وازلام غفل
ارتسام جهالتدن حاوی قدح معلی اولان چب اندازلر
محافظهٔ میمنه یه نامزد وسهام میسر خساستدن حائز
قسط اوفی اولان قمار بازلر ثلمهٔ میسره یه سد قلمق
مناسب کورلدی وزاویه کزینان خانقاه ارشاد اولان
اصحاب تاج وسکه دن صاحب الطبل والعلم اولنلره
مردهٔ مرده دلانی ایله قلبگاهده جایگاه تعیین اولنوب
« فلك بجنك فكندست تاجدارانرا » خروسبازی

ین پیررا تماشا کن » منطوقه سی روح بولدی ان هذا
شئ یراد « بلینا بقوم کانهم لم یعوا » ارازل قوم
فی صفت اکابر « ولو شاء ربی خصهم بثلثة » قرون
واذناب وشق حوافر »

﴿ شرح مقالهٔ اولی ﴾

مبدأ مقاله‌دن « بدین کونه قصر معلا قباب » بیته
قدر مبسوط اولان قماش زرتار اشعارده کوره منشئ
رساله مبنای حادثه اولان افکار فسادیه‌یی بر کاشانه‌یه
تشبیه و بین العرب غیرك کلام ومرامنی کندو اثر
وجدان واذعانی اولمق اوزره ادعا ایدن منتحل وکاذبه
مخصوص « مدعئ منقول » القابنی ارکان فتنه‌یه
عطف وتخصیص ایله انلرك تأسیس ایتدکاری بنیان
فساد مائل انهدام واندراس ایکن « رفعهٔ سجده
وسوالك » اصطلاحنه ماصدق اولان متنفذان موالی
ومشایخ معرفتلریله نه درجه تحکیم وترصین ومدعای
فتنه کاری ایله نه صورتده تفریش وتزیین اولندیغندن

بحث ایدوب بو تعریف و تمثیلدن صکره « تختگاه
خاقانی پیشگاهنده » تعبیری که سرای همایون جوارنده
کائن جبه خانه‌یی معرفدر اوراده مختلفة الاشکال
اجناس ناسك تجمع و تحشدینی بیان ایچون « وحشر
لسلیمان جنوده » آیت کریمه‌سندن اقتباس ایلمشدر
و تکثیر الات و ادوات ایله اشخاص متحشده‌نك
قائمقام پاشایی اختفایه مجبور ایتدکلری « نطح
قرون » و مرتضی اغایی قتل ایلدکلری « رفض
سرون » اصطلاحیله درمیان و بین العرب ظلام
لیلده کمکردهٔ راه عمران اولان شخصك استماع صدای
کلاب ایله طریق مقصوده شتاب ایچون استنباح
ایلدیکی کبی جبه جیلرك لیلهٔ بغی و طغیانده کویا
مستنبح اوله‌رق محرکلرینك کلاب اغرازی صداسنی
کوش ایلدکلرنده هولرینه متابعتله انلره ملتحق
اولدقلری دخی « نباح اغرا » مثلی ایله اتیان قلنمش
و « کلموا الناس علی قدر عقولهم » تابخانه‌سنده بر بر
ترتیب ساز ولیمهٔ بی مزه » تعبیریله جمعیت فتنه‌یه

دعوت بونان علما ومشایخك میدان لحمده كائن اورته جامعده تشکیل حلقهٔ مذاکره ایلدکاری ایما وانلرك مابعدی اولان فقرات ایله ارکان انجمنك سوء حرکتلری انها اولنمشدر «مباحث حوصله کداز حکمیه» که ضروب امثال شرحنك بیاننه کوره فلاسفه نك افراد انسان ماهیت نوعیه ده مشترك وحقیقتده جمله مساوی اولوب ملوك ایله احاد رعیت بلکه پیغمبران عظام ایله مابرامت بحسب الانسانیه اخره تفضیل اولنمز قوللرینه دائردر اثنای استشاره ده امور دولت وملکتك ارای مشترکهٔ عمومیه قوتیله اداره سی تکلیف و تفوه اولندیغی و «مسائل دغدغه انداز کلامیه» بننه شرح ضروبده محرر اولدیغی اوزره نصب و بیعت امام بحثنده اولان اقوال خوارج جمله سندن اولمسیله اولبابده دخی تعاطئ افکار قلنـدیغی و «رعایت تعدیل ارکانده عجز وقصور امامده حکم» عبارهسی ایله «خلع حلیهٔ خطبه» فقره سی سلطان مصطفی خان ثانی حضرتلرینك

عدالتده قصورلری دعواسیله اوزرلرینه رفع اولنی
خروج اولندیغنه بناء ختام مصلحت فتنه یه قدر نماز
جمعه نك ترکنه قرار ویرلدیکنی ایهام ایدر چونکه
صحایف کذشته ده ذکری زبانزد قلم طلیق اللسان
اولدیغی وجهله عظمای جمله علوم فیض الله
افندی یه بدخواه اولوب نیجه زمان خزینهٔ قلب
حزینلرنده مدخر اولان نقود کینه یی بو ایام شور
وشقاقده صرف وایثاره مؤلفین رسالهٔ فسادك
دعوتلرینی وسیله اتخاذ ومشایخ ووعاظ دخی
کندولریله اتحاد ایدرك بروجه محرر اورته جامعده
بسط سجادهٔ ارام وایهامات مشروحه نك تفصیلاتی
اوزرینه مباحثه قیام ایله نماز جمعه نك ترکنه قرار
ویردکلرندن بشقه اعظم شعائر ملت محمدیه اولان اذان
شریفدن درت هفته قدر ایام منار جوامع محروم
اولمش ایدی مؤلف رساله اشته بو حالاری لسان
تقبیح ایله بیان وایمادن صکره « حدی سنج جنازهٔ
ایدی سبا » مثل مشهوری که بردها اجتماعی متصور

اولیان تفرق ایله متفرق اولان قوم حقنده مستعملدر
اکا مربوط اولان عباره‌لرله انجمن استشاره‌ده جریان
ایدن مقالاتك ترك جمعه‌دن ماعداسی بر نتیجهٔ قطعیه
تحدیده واصل اوله‌میدرق ارباب فتنه‌نك جمعیتلرینه
تفرقهٔ قویه کلمش اولدیغنی ایراد و « مدارکار کاه
تلبیس دیمکه صالح ابلیس کبی بر شخص خسیس »
قولیله معن زاده صالحی مراد ایدر زیرا تصورات
فسادیه‌ده اختلافات کلیه رونما اولمقله برابر هیئت
فتنه‌نك تحکیم اسباب قوت وحرکتنه مقتضی
سرمایهٔ نقدینك فقدانی تشویش اذهانی استلزام
ایتمکده ایکن معن زاده صالحنك تحصیل نام وکام
ایچون جمعیت اختلاله داخل اولمسی وتدارك زاد فساده
صرف اولنمق اوزره اوتوز کیسه اقچه اعطا ایتمسی
وساحهٔ عصیانده ساده‌دلان عوامك غلیان اذهانی
موجب نطقلر ایراد ایلمسی بین الجمهور اختلافی ائتلافه
وتضادی اتحاده تحویل ایتمکله آتش شورش واختلال
دها زیاده کسب اشتعال ایلمدی معن زاده صالحی

ذاتاً اسافل ناسدن برشخص ایکن خزینه کتخدالغندن
متقاعد شاملی معن زاده حسن بکك اغوش تربیتنده
پرور شباب اولوب وانك وفاتندن صکره متروکه‌سنی
تزوج وحسن بکدن منتقل نقود کثیره‌یی تملك ایدوب
بو طریق ایله مدارج مناصبدن غلطه ویوده‌لغنه دخی
ارتقا ایتمش ایدی ظهور فتنه ایله اسافل ناسك
رواجنی کورنجه ویوده‌لق لباسنی قامت اشتهارینه
کوتاه عد ایدرك سپاه اوجاغی بلوك اغالقلرندن
برینی وبعده جمعیت عصیانیه‌یه اعانه‌سی مقابلنده
سپاه اغالغی منصبنی استحصال ایلدی اشته متن
مقاله‌ده (نقرۀ مغشوش فکر کاسدی اول سائلان
کوچۀ مفاسده کنجینۀ باد آور پرویزی کبی بذل وایثار
ایتمکله) عباره‌سی معن اوغلی صالحنك نثار نقدینۀ
معاونت ایلدیکنه اشارتدر و (یا معشر القوم)
خطابیله ابتدا ایدن نطق دخی انك مقالۀ سخیفه‌سیدر
وبونده (ذیل طاهر شریعته تشبث ایله اهل الکتاب
اولوب) تعبیرندن مراد موالی و وعاظدن کندولرینه

رهنما اولنلرله اتحاد و انلرك اذیال همت و معاونتلرینه تشبثله امرلرینه انقیاد ایتمنك لزومنی جمعیت فتنه‌یه تفهیمدن و (سردن کچوب بو یولده جان ویرلمیجه جانانه ایرلمز) سوزی دخی هیئت مجتمعه ایله ادرنه‌یه کیدیلوب مادهٔ خلعه قرار ویرلدکجه فیض الله افندینك قلع شجرهٔ اقبالی ممکن اوله‌میه‌جغنی تبلیغدن کنایه‌در « بو رأی سخیف اوزره متساویة الاقدام » قولندن مقاله‌نك ختامنه قدر آرایش سطور اعجاز اولان الفاظ وتعبیراته نظراً معن زاده صالحنك کلام مفاسد ارتسامی یالکز اذهان ساده دلانه دکل افکار علمای مجلوبه‌یه بیله هیجان ویرمکله امر خروجك مرکز فعله ایصالنه متحداً قیام وترتیب کتیبهٔ عصیانه اقدام اولنوب وعاظ وخطبا ومشایخ وعلمایه میمنه و میسره و قلبکاهده تعیین مواقع امتیاز ومؤذنان وکناسان ودرویشان وپاسبانانه وسائر اشخاص وکسانه خدمات لازمه ارائه وافراز ایدلدی بو اجمالك مبتنی اولدیغی کنایات وایهامات‌دن « تهیهٔ

اسباب کارزار خداوندکاره تشمیر ساق اهتمام «
فقره‌سی خروج علی السلطانه اجتسارده جمهورك
اتفاقنی و « هر صنف بر پوسیده لوای مرقدی
درفش کاویانی کبی افراشته وبر پوشیده ضریح
مشهدی سراپردهٔ صاحبقرانی وش برداشته
قیلوب » تعبیری ارباب فتنه‌نك علامت طغیان اولمق
ایچون راست کلدکلری تکیه وتربه‌دن بیراقلر الدقدن
بشقه مشهد مقدس ابی ایوب انصاریده اولان
علم مبارکه دخی دست انداز تعرض اولدقلرینی مبیندر
فی الحقیقه ظهور وقعه‌ده اول علم شریف بوستانجی
باشی طرفندن خفیاً سرای همایونه نقل اولنمش ایکن
زمرهٔ عصاة سرایه هجوم ودخول ایله سنجاغی
و بوستانجی باشی‌یی الوب جمعیتلرینه کوتورمکله
بوستانجی طائفه‌سنی زیر لوای اتحاده جلب ایلمشلر
ایدی

متن مقالهٔ ثانیه

بو مقالهٔ نفیس اول خیالبازان خیمهٔ تزویر وتلبیسک
وجهاً من الوجوه سرزدهٔ خاطر ابلیس اولمامش ابداع
ایتدکاری بعض صور اعجوبه‌یی بیان ایدر .

صاحب سخن فسانه پرداز
زین قصه چنین خبر دهد باز

اول مهرهٔ نفاثات فی العقدك بهجت افروز غرفهٔ تحقیق
اولان شاهد مردم فریب مخترعات عجیبه زندن بری
بوایدیکه هنکام شهر آیین وقاحتنده جمال آرا
اولدقلری هیکل خزعیل مکیدتی مرایای عیون
ساده دلان ظوهرپرستانه حلی وحلل عفت ودیانت
ایله صورت اماتده ارائت ایچون هرکون علی التوالی
ایچلرندن بریجه عقدم مقدمات فسونه بری مقدم
دیکری تالی اولوب هر برکشتی منافی اولان بحبل
سیاست آویشتنیك فرقنه لازم غیر مفارق نکائب
کبی قفاسندن ایرلیوب ایکیشر ایکیشر مناهر محلات
شهری کزرلر ایدی خاك بیزی غربال مکر واحتیال
ایله پیشرو اولان ابوالحیله همیان وجزدان وسکین

ویاخود سبحه ومقرمه وانکشترین مثللو فقدانه صالح
نیجه اشیایی سمت رهکذره متغافلانه القاوطرف
لحاظهٔ جفون ایله رفیقی اولان ابن غیه یه ایما ایدوب
کچردی درحال اودخی یولده بولمق طریقی ایله اخذ
ایلیوب « یاصاحب المفقود کل که شاهد تابنده غدار
دولتك مجلای ظهورده رونمود اولدی » دیو نیاح کلو
فشار ایله نباح ایدرك برزمان کزدیروب میدانده حاضر
اولان ارذال واندال افاده واشاده‌دن صکره کتوروب
بالای لوای شقاوت التوایه آویخته ایدردی تاکه اول
اثناده اکر بعض مهم ضروری ایله بیرون حیطهٔ سور
شور بولنمش اهل شرور وار ایسه انکدخی منظور
ومعلومی اولمق ایچون فراز رایت مفسدت طرازده
ایکی اوچ کون یادخی زیاده طورر ایدی بعده هربر
دغلباز علی حده کلوب وجه محرر اوزره اطراف
معرکه‌ده القا وترك ایتدیکی هرنه ایسه حقیقتده
مفقودی اولمق ادعاسیله علی رؤس الاشهاد لقیطهٔ
معهوده‌یی بربر تعداد ایدرك ارادهٔ استرداد ایله

اظهـار شيطنت قيلدقده امير اصحـاب مكايد اولان
دغيص مفاسد عيون ناسه ناصيهٔ حال اعوان وسمهٔ
حلال وحيلدن پاك كوسترمك ايچون شیٔ ملقی صاحبنه
دفع وتسليم اولنمزدن مقدم ميـانهٔ جمهورده كرپاس
اكتراثه جالس اولوب على ملاءالنـاس تفقد مفقـود
ايدن عيار معهودی نطع تعذيل وتوبيخه جالم وسيف
مدجل تعريض وتأديبی فسـانهٔ فسون ايله صـارم
وقاصم ايدوب متناصحانه بو يوزدن توجيـه وجههٔ
عتاب ايدر ايدی كه « يا ايها المؤمن ارشـدك الله العزيز
المهيمن » نيچون هزار كد يمين وعرق جبين ايله حائز
رهـين تملك وتصرفك اولان عروض وعيـونك
صندوقهٔ محافظتنه قفل تقيد اورمغله حراستی بابنده
اهتمام تام كوسترميوب دوشردك معاذالله تعـالی اكر
بر مطموره‌ٔ قعرنا كه انهماك ايله متواریٔ خس وخاشاك
اولوب بولنمامش اوليدی ظـاهراً بوجريدهٔ جمعيته
شيرازه بند تأليف اولان برهٔ كرامی نشانهٔ نشابهٔ طعن
ولعن ايدوب سن « اكر بو جمعيت اولمسيدی بنم شيئم

ضایع اولمزدی » دیو وزر عظیمه بزایسه مفقودی
اکتتام تهمتی ایله بین الانام شین الیمه کرفتار اولماسی
مقرر ایدی ایمدی بودفعه معفوسن اما بوندن صکره
خزانه خانهٔ عطیهٔ بهیهٔ الهیه دن رثاث وکثیب نشوب
دخمهٔ حظ ونصیبك اولان تلید وطریف هرنه ایسه
برخوشجه حفظ ایله « یابانه براقه بونی سن بردخی
ایته » دیو نیجه اداعیٔ ابلهفریب ایله اظهار سحر
آفرینلك ایدرك نام مسیلهٔ کذابی صحیفهٔ روزکاردن
محو ایتدی کذلك براعهٔ براعهٔ صحت ایله نکاشتهٔ
صحیفهٔ سامعهٔ یقینم اولان اعجوبهٔ ناشنیده دن
بریسیده بوایدی که رایت افراز ارتحال اولدقلری
کونده عرانین قومدن برلئیم سخم الله تعالی وجهه
براسب مطلی تجیمی وتیرهٔ معهوده اوزره براوباش
زنیه خفیة تسلیم ایدوب ایکی کون راحله دن بیرون
وبعید مکلئه ده ارتعا ایله غیبوبتی تعلیم وتأکید ایتدی
وتمام داخل طویلهٔ بغی وفساد اولان خر مشربان
شناعت اعتیادی اول فرس رهوار شارد و نابدیدار

اولمق اوزره فریفتــه ایتدکدن صکره اوچنجی کون
مضرب خیام منکوسلری اولان منزل بؤسده طناب
خرکـاه مشعبد دسـتکاهنده که رابطهٔ مصـائد
ومکائددر بلاوسـیله بروثیله ایله مربوط کوسترمکین
ملحده توبه اسـنادی کبی اردولرینه افترای امانت
ایله توسن چاپکرو مباهاتی عرصهٔ مبالغه ده رکوض
ایله لنلک ایتمشـلر ایدی وبودخی استراق سمع ایله
تعاطئ دسـایس احوال ایدن جاسـوس سرایردهٔ
سرایر تقریری ایله کالنقش فی الحجر ثبت صحیـفهٔ
تحقیق قلنمش برامر عجیب جادو فریبدرکه ارباب رقی
وعقددن برافسونکر برمقدار اب منتنی بعض اعشاب
کریهة الشم عصاره سـیله خلط ایدوب لبریز قارورهٔ
بلبله اولان بلبلهٔ فؤادی کبی صنوبری الشکل برقاروره یه
املا ایتدکدن صکره آغزینه موم سرخله قلب وسمع
و بصری کبی اوچ یردن ختمزن اولوب اوستنی الوان
ابریشیم پریده رنك ایله بافته برغشاوهٔ کهنه نمـا ایله
مغطی قیلدی ومیانهٔ رباطات خرمنشـان شدید

الشکیـهده واقع جامع بشر بفك فراشی نیچـه وعد
ووعید ایله اطمـاع واضلال ایدوب آرایش طـاقچهٔ
محراب نظیری اولان سـائر آویزهلر اراسـنه آویخته
ایتدی وبودس دسیسك عدم کتمانی ایله کردن حالی
بوسه کاه تیغ بران « فقد خاب من دسـاها » اولمقدن
مصون الساحه اولمسنی مؤید غلاظ ایمان ایله تشیید
بنیـان اطمینـان ایدوب هر یوزدن دروازهٔ وثوقی
برکتدی بعـده جمعیتکاهده واقع شجرهٔ قواق که
هرشاخنده برنسـناس مد صـدا ایله شد صـورت
مدعا ایتمدن نمونه نمـای درخت وقواق اولمشـیدی
بالاسـنه صعود وتصفیق ید ایله زاغانه آغاز نعیـق
ایدوب ایتدی « یاعبادالله رحمکم الله الرؤیا الصادقة
الصـالحة جزؤ من سـتة وار بعین جزؤا من النبوة »
حدیث صحت نصـابی بی ریب ومین « وماینطق عن
الهوی » لجهٔ رحمت موجه سـنده سـیراب زلال « ان
هی الا وحی یوحی » اولان مروارید کلام جنـاب
ختمیت مقامدندر « علیه اکمل الصلوة والسلام » زنهار

لباس شعار تقوی دثارم دنس تصنع سمعه وریا ایله
آلوده قیاس ایتمکز تحقیق سوزمدر که ایام عنفوان
طفولیتدن هنکام خزان کهولته اینجه هر کیجه
بعد الصلواة العشا قرق رکعت نافله نمازی ادادن
صکره عهدهٔ التزام سلوکمه راتبهٔ متحتمه اولان
جریدهٔ اوراد واذکاری برختم کلام مجید ایله مسکی
الختام قیلمق خاصهٔ مجاهدهٔ بایزیدیه مه مقصور برخارقهٔ
عدیم الوقوعدر بوشب دخی معتاد مألوفم اوزره ادای
فرائض وسنن ونوافل برله قوافل دعای سریع
الاجابتی ساحهٔ عرش رحمانه سوق ایدوب استغراق
سجدات متوالیه ایله عالم وجدده بی وجود و بی تعین
سیر بالله ایدرکن جلباب خواب منظرهٔ کاشانهٔ ناسوتی
اولان چشم ظاهر بینمه غشاوه کش حجاب صوری
اولوب ناکاه ناظر نزهتکه کلستان لاهوتی اولان
روزنهٔ خلوتخانهٔ جنان نسیم منام ایله مکشوف
وانسان العین بصیرت که نقطهٔ سواد مضغهٔ صنوبریدن
عبارتدر حظیرهٔ جنانده تماشای ابهت حسن وبهای

بنفشه مویان (لم یطمثهن انس قبلهم ولا جان) ایله
مشغوف اولمشیدی کوردم که محاسن بیضا ضیاسی
کوشهٔ ردای خضراسیله مساوی و تباشیر صبح
صادق اولان جبین ذکا ذکاسی شعشعهٔ نیراعظمی
منافی یشللر کیمش بر پیر نورانی دستنده نوردن بر
حربه کونه عصای درخشان (سبوح قدوس ربنا
ورب الملائکة وازوح) تسبیحی ایله لب جنبان
قارشمده متمثل و نمایان اولدی و بکا « قم و عجل
بتأییدالله القوی المتین » بو تبه تشویشده بونجه
کوندر متواهی اولان مؤمنینه هادیٔ سبیل اول که
بوللری بر راقینک عقدی ایله بغلودر واول رقیه
برشیشه ایچره تعبیه واشته بوجامع شریفك محرابی
محاذیسنده آویخته اولنمشدر دیو بنانیله اشارت
ایتدیکی طرفه صرف لحاظهٔ جفون ایتدم عینیله
جامع شریفی و محرابی محاذیسنده معلق اول شیشهٔ
کثیفی آشکار کوروب بیدار اولدم یا معاشر المسلمین
نخلستان عالم معنادن چیدهٔ دست شهودم اولان

باكورۀ خارقه‌بی وضع طبقچۀ اعلان ایدوب بو مجلس حافله تبلیغدن غرضم حاشا ثم حاشا دعوای ولایت واظهار کرامت اوله « بکیش اهل وفا مدعی نمیکنجد » آنجق سررشتۀ تمشیتمر امکزه عقدۀ تعویق اولان عقد وسحری ثنایای هدایت ایله حل ایتمکه رؤیا ایله مأمورم پروردۀ حجله سرای الهام اولان مخدرۀ نازك اندام منامك رخسارۀ دلارامندن رفع قناع ایله انقشاعنده ناصبور اولدیغمك وجهی واردر مجبورم ارنلر نفسی طوتملیدر ایها الاخوان کلام نصیحت نصابمی کوش جان ایله اذعان ایدیکز توقف محلی دکلدر .

بوکا اهمالده خطر واردر
عقلکز ایرمدیکی یر واردر

بو بابده تکثیر ابرام ایله تکریر کلامم زنهار هزار زنهار « گفتن بسیار نه از لغزیست » « ولولۀ طبل زبیمغزیست » منطوقه سنه حمل اولنمسون هپ سوزلرم سزلرك منفعتی ایچوندر « هر جمعیت

دلهاست پریشانی ما » یوخسه لاعلی ولالیا » دیو
قداحهٔ ریو وریب ایله برمرتبه شراره پاش مکر
وفریب اولدی که عالم طوتشوب یانه یازدی حامه
وعامه متفق الکلمه نقدر جوامع وصوامع وار ایسه
تفحصه تشمیر ساق عزیمت ایتدیلر بو خلالده جامع
معهودلك کناسی اولان تلمیذ خناس از بر ایتدیکی سبق
وسواسی مواجههٔ ناسده تکرار ایتمك ایچون بالای
درخت مسبوق الذکره صاعد اولوب صفیر بومانه
ایله فریاده باشلدی که « امت محمد اشبو عزیز
صاحب رؤیای صادقه « حضر مجر نفس دکلسه
اکرهله بی شبهه غوث اعظمدر » « متعنا الله تعالی وایاکم
ببرکة انفاسه القدسیة » واقعه سی واقعه مطابق وکلام
جواهر نظامی مقتضای وقت وحاله موافق دستیاریٔ
غواص منام ایله ساحل انداز عالم شهود اولدیغی
کوهر خارقهٔ وشاح الصدر کرامت برشبچراغ عالمتاب
کیابدر زیرا ایکی سنه مقدم برشخص مشکل وموقر
حقیر برتقصیره برآویزهٔ مخروطی الحجم دفع وتسلیم

و « اکثر احیانده شق عصای موحدینی مستلزم امر ناملایم بو جامع شریف جماعتندن ظهور ایده کلمشدر تعویذاً له بونی طاقچهٔ محرابنه آویخته ایله » دیو تعلیم ایتدی بن دخی سپارشنی یرینه کتورمشیدم بومرد صاحب کشفك وصف ایتدیکی شیشه حالا طاق محرابده آویخته در .

نی عجب کر کشف شد اندیشه اش
شیخ چون شیرست ودلها بیشه اش

بود پیشش سر هر اندیشهٔ
چون چراغی در درون شیشهٔ

بو بابده تقصیرات ایله ناصیهٔ حالمه عارض اولان تخملمك استین عفو وصفح ایله اضمحلالنی استدعا ایدرم » دیو تصدیق مدعا ایدنجه هرزه دوان بادیهٔ خذلاندن برالای خانه خراب صوب جامع شریفه بر بری آردنجه شتاب کوستردیلر ودرحال شیشه یی بولوب کتوروب جمله مواجهه سنده خرق غطا برله قمع ختام وقلع دسام قیلدقلرنده درون شیشه دن

متصاعد اولان بخار منتنه مجاورتیله تغییر کیفیت ایدن
هوا پرده شکاف رعاف شم العرانین کائنات اولدی
وقتاکه مختل دماغان زکام بغی وفساد اول رائحهٔ
کریهه‌یی استنشاق ایتدیلر براغزدن کره عطسهٔ
تصدیقه کشاد و بروب اول قاروره‌یی قلب عاشق
کبی مکسور و « الحمد لله تعالی اوزر یمزدن طب سحر
وعقد نشره مندفع اولدی » دیو بر بریله مصافحه
ایدرك اظهار سرور قیلدیلر « لیس اول قارورة
کسرت فی الاسلام » حقاکه خاك بیزئ غربال فسون
وفتنه انکیز ایله اطراف حیطان روزکاره تعبیه
ایتدکلری ریشهٔ نفاق وشقاق شریان هیولای زمین
وزمان کبی چارباغ صور کائناته جاری وساری
اولوب صنیعهٔ دفهٔ حرص اشعبی اولان نسیج رنکامیز
مخترعات تارپود تدارك امور اهم ایله دیبای زرین
تار تبریزی مثال برکونه نقش بستهٔ تازه طرز
ابلهفریب اولدی که سترهٔ کلبهٔ قبطی اولمغه مناسب
متاع بازار سپش ایکن سمسار بندرکاه مفاسد الحیل

بهود سرادق محراب ملكوت ديو صاتدی ورهينهٔ كتفهٔ زن جلبی قلتان حورانیٔ كثيرالدام تمويهات پرداخت انسجام تدبير كارخانهٔ عالم ايله شبروانی زر دوز عجمی كسم اولوب طرازلكه دارينه بر بوزدن مكوايهٔ حقانيت اورادی كه ضريح زاويهٔ كيكلی بابايه پوشيد اولمغه صالح بردٔ صوف غنم ايكن پردهٔ حرير بيت الحرم كبی عالم زيارت ايتدی ٠

حاشا كه خلق كار براى خدا كنند
تعظيم مصحف از پى مهر طلا كنند
اين جامهٔ حرير كه مخصوص كعبه است
پوشند اكر بديربا واقتدا كنند
چون اژدها كليد در كنج كوهرند
وز بهر نيم حبه جدل باخدا كنند

شرح مقالهٔ ثانيه

منشئ رسالهنك عنوان مقالهده ياد ايلديكی خيالبازان رهنمايان كروه فسده اولان كسساندر مأخذن اولان

اخبار موثوقه یه نظراً تجمع اجناس ناس ایله آت
میدانی جولانکاه سمند شور وشر ونمونه نمای روز
محشر اولدقده اهالیٔ استانبول حرکت یغما کری
وخونریزی کبی بر بلای ناکهانینك ظهوری احتمالیله
اویله برهیئت مختلطهٔ مفسده‌نك تحت ظلال سیوفنده
تمکن وآرام ایتمکدن بغایت متوحش وملول اولدقلرندن
اومقوله سوء افعال ومعاملاتك سبباً من الاسباب
وقوعی تجویز اولنمیه جغی بحثنده افئدهٔ عامه‌نك وجوب
تأمین وتطمینی و بو صره‌ده سلاح بدست عصیان
اولان جنود مجتمعه‌نك رابطهٔ اتحاد واتفاقلرینك
تحکیمی پیشوایان ارباب فتنه بیننده قرارکیر اولمغله
برابر قولا وفعلا اجرا ایلیه جکلری تأمیناتی جهلهٔ ناسه
خارق العاده برشکل وصورتده کوسترمنك کندولرنجه
فوائد ومحسناتنی دخی اعتراف ایلمر یله درلو تدابیر
حیله کارانه وابلهفریبانه اجراسنه قیام وصورت
حقانیت پرور یده عرض دیدار مکر وفسونه اهتمام
ایتدیلر

﴿ بيت ﴾

باطل همیشه باطل بیهوده در ولی
مشکل اودر که صورت حقدن ظهور ایده

اشته اواوجهله نسیج دستکاه تزویر اولان کرپاس خدعه نك اشکال والوانی بومقاله نك حاوی اولدیغی حکایه لردن تماميله اشکار اولمسيله انلرك تفسير وتشريحنه حاجت کوریله میوب فقط حکایات مسروده ده نام وعنوانلری مرموز اولانلرك بروجه آتی تعریف شخص وحاللرینه وجمعیت فتنه یه متعلق بعض تحقیقات مناسبه نك علاوه سنه ابتدار قلنور حکایهٔ اولیده وسمه طراز ابروان سطور اولان (امیر اصحاب مکاید دعمیص مفاسد) تعبیری تیمارلو سپاهیلرندن قره حصار شرقیلی قره قاش مصطفایه اشارتدر که باب دفتریده باقی قوللرندن ایکن محسن زاده محمد پاشانك دفتردارلغی ایامنده فیض الله افندینك تلخیصجیسی بیلانلی محمداغا سعایتیله مدار تعیشی اولان تیمار دست تصرفندن نزع وباقی قوللغندن

دفع اولنوب بعده وقوعبولان استشفاعی اثری اولمق
اوزره دفتردار اغالری زمرهسنه التحاق ایلمش ایسه ده
تیمارینك رفعندن طولایی فیض الله افندی و منسوباتی
حقلرنده اضمار کین ایتمکله بر خدمت مهمه ایله
اناطولی طرفنه عزیمت ایچون ادرنه‌دن استانبوله
کلوب اسکدارده تدارك اسباب سفریه ایله مشغول
ایکن ظهور سیل العرم فتنه‌دن خبردار اولدقده
سودای انتقام ایله عنان عزیمتی میدان بغی وعدوانه
دوندیرمش وارباب فساد بیننده تعین ایتمش ایدی
حکایهٔ ثانیه ده مندرج (عرانین قومدن برائیم)
تعبیری متسید مصطفایه راجعدر که اوزون چارشو
قربنده کائن ابراهیم پاشای عتیق جامعنده قیم ایکن
اورته جامعده اشعال قنادیل فسادیه ایچون هیئت
مجتمعهٔ ساداته رئیس ومیدان فتنه ده سربازان عصاته
انیس اولوب جلوس احمد خانی وقوعنی متعاقب
بر مقتضای حکم ناهنجار زمان ادرنه‌ده امامت
شهریاری مرتبه‌سنه دخی استیلا ایله شادمان

اولشدر (عرانين) كلەسى برايشك مبدأ واولى
و برقومك سيد واشرفى معناسنه اولوب متسيد
مصطفى دخى سرخيل سادات ومهيج عروق فسادات
اولديغندن مؤلف رسالەنك اكا (عرانين قومدن
برائيم) ديمسى احوال واقعەسنه موافق كورينور
بنه حكايهٔ ثانيەده مسطور (رايت افراز ارتحال
اولدقلرى كون) عبارەسى جمعيت فتنەنك آت
ميداندن نقل و حركتلرينى مبين اولوب چونكه
اورادە تجمع وتحزب ايدن طوائف متنوعه بروسه
وازميد كبى جوار اولان بلاد وقصبەلردن استماع
صداى فتنه واشوب ايله فوج فوج استانبوله
قوشوب كلمش اولان زوربازلرك التحاقنه مبنى تزايد
ايدرك ميدانده تحريك اقدام فساد ايليەجك بر
قالمديغندن يكى بغچه چايرينك مضرب خيام نحوست
اتسام اولمسنه آراى امراى مفسدت انتما ايله قرار
ويريلوب رفع لواى طغيانك بدنجى وشهر ربيع
الاولك اون ايكنجى كونى آت ميداننده ثقلت رس

اقامت اولان کروه عصاتك اکثری امواج دریا کبی یکی بغچه‌یه آقوب کتدیلر و رکز اعلام بغی وعدوان ایله اول ساحهٔ نظیفی دخی تلویث ایتدیلر بنابرین متن رساله‌ده (مضرب خیام منکوسلری اولان منزل بؤس) تعبیری یکی بغچه‌دن کنایه اولمق لازم کلور ٠

حکایهٔ ثالثه‌ده محرر رؤیانك مقرر و معبری نصوحی دده‌درکه مقدمه‌ده بیان وافاده قلندیغی وجهله ارکان فتنه‌نك کرفتار دام اغفالی اولنلردن ایدی (میان رباطات خرمنشان شدیدالشکیمه‌ده واقع جامع شریف) تعبیرندن مراد یکیچری قشله‌لری اولان میدان لحمده کائن اورته جامعدر ٠

و (جمعیتکاهده واقع شجرهٔ قواق) دخی اوراده بولنان براغاجدن کنایه‌در حکایات مشروحه‌نك تکمله سنده مندرج فقرات بدیع المآل مخترعات عجیبهٔ خیالبازینك بطلان حقایقنی و نصوحی دده‌نك تقریر وتعبیر رؤیا ایتمسنه باعث اولان ملاحظاتك

دقایقنی حاوی وتشریح وتفسیردن مستغنی بر طرح بی مثال اولمغله اولبابده اختیار ایجاز اولندی ·
روایات مختلفه دن استنباط اولنان حاله نظراً مومی الیه نصوحی دده اول هنگامده وعظ ونصیحت ایله مشغول ومشتهر اولوب طلاقت لسانی و بین العوام تأثیر کلام وبیانی حسبیله مؤلف کتاب مفسدت اولنلرك دعوت ومراجعتی اوزرینه میدان طغیانه گلمش ایدی لکن منشئ رساله نك تعریف وحکایه ایلدیکی رؤیایه دائر نه کندوسنك اثر خامه سی اولان تاریخچه ده ونه ده سائر وقایعنامه لرده تفصیلات ومعلوماته دسترس اولنه مدی ·

﴿ متن مقالهٔ ثالثه ﴾

بو مقالهٔ خوش آینده ادا قفار اضرارده هروله نما اولان خرگله کندولره پیش آهنك قطار بغی وطغی اولمق ایچون صید ایتدکلری بر ایکی حیوان بی اذعانی بیان ایدر ·

مرصع ساز دیهیم معانی
چنین کرداز سخن کوهرفشانی

نقل بندرکاه تفصیل قلنان اجمال قاصرةالظهر
مصائب والامه سربار اولان متاعب جانکاهندرکه
حلبهٔ شقاوتده مطلق القوائم اولان بهیمه که همیشـه
ازمهٔ شیمهٔ ذمیمه لری مربوط سکیمهٔ شقاقدر بوشورش
قیامت نفـاقده انلر دخی باشمز اجلهٔ نحله یه بغلودر
نهیمه سـیله « جسداله خوار » هر قفادن بر صـدا
وهرصدادن برطرفـه ادا ایله قاطـبة « انا وجدنا
اباءنا علی امة » مسلکنه سالك اولوب اکرچه مطیهٔ
متابعتی « وانا علی اثارهم مقتدون » وادیلرینه سوق
ایتمشلر ایدی لکن ایچلرندن کرك باران دیده بعض
غلطای سلیب الخیالری بر بریله آب در زیرکاه اجرای
میاه مشـورت ایدوب دیدیلرکه « حالا لازمـهٔ حزم
واحتیـاط ایله مقتضـای حمیت مردانکی بودرکه
سررشـتهٔ حل وعقد اموری امر خروجـده تقدم
ایدن مدعی متقوللرك حل مرتعشلرندن دستبرد دلیرانه

ایله نزع ایدوب معول علیه کافهٔ جمهور اولمده قصب السبق جلادته صرف لجام اهتمام ایدەوز» تاکه بوخطب عظیمده اول ثلهٔ ضعیفه بزه سبقت ایتمك عارندن مصون الساحه اولوب دامن اخر الزمانه‌دك هر بر عزو سیلهٔ شهرت وظهور اولور مساعیٔ موفوره وجوده کتورمکله سکه‌یی مرمرده قازوب فص نگین ایامده تحصیل نام وشان قیله‌وز والا اول برکستوانی تمدین رکابی چوبین تبری مروحه ترکشی مکحله سپری غربال مغفری مکیال راکب مراکب زبال اولان کتایب ارزال که اغلب مبارزلری کوه دلال مقوله‌سی دلاك و حلاق بر بلوك رزلهٔ سوقه در اشبو راغم انوف اعدا اولان مردان نبرد آیین قلعه کشایه هر حجام کلیل المشراط « انا ابن من دانت الرقاب له مابین محزومها وهاشمها تأتیه بالرغم وهی صاغرة فیأخذ من مالها ومن دمها » نضایدیله کار فرما و هر قوال کثیر المخاط « انا ابن الذی لایترك الدهر قدره وان نزلت یوما فسوف

نعود   ترى الناس افواجا على ضوء ناره   فمنهم
قيام حولها وقعود » اوابديله زمزمه پيرا اوله‌رق
مالك الرقاب بچنوب بالضروره شمامهٔ سر مطاوعت
دستخوش تصرفلری قيلمغله دمبدم روی وسر يمزء
حوالهٔ تيغ وطپانچهٔ امر ونهی و بحسب الاقتضا
كلغنچهٔ مسامع قبول هوای تقوللری ايله اشكفته
اولمغله قت قت زيب دستار « ان يلبی » ايده‌لر پس
مغفرمز سطل بر بردن و سپرمز دف خنيا كردن
نوجهله فرق اولنور   اول موشح اولديغمز اسلحهٔ
خون اشام بومقوله خون كرفته‌لردن اماطهٔ تغلب
ايتمیجك آلات فصاد وادوات حجامدن نه جهتله
امتياز بولور   مكتب عرفان اولان صدردكان ياران
صفاده تعاطئ رحيق مباهات ايله توشيع دوش
جلادت قيلديغمز كرز كران وكمان مجره عنوان بو كونده
پنبهٔ وجود معارضانی « كالعهن المنفوش » كوستر ميجك
بردخی قوس ومحبض حلاجدن نيجه ترجيحه صالح
اولور   شمدنكيرو هلال افق مفاخرتمز اولان

وزانه باروت زرین کوب ایله اول جزایری تفنکار
یاران قهوه دستنده قلیان تنباکو وقضیب دخان
تریاکی اولوب تمیمهٔ کریبان شجاعتمز اولان کیسهٔ
فشنکار وایچنده کی کروههٔ اسربه ارباب نشوه
بزمنده موسیقار مجلس افروز ومهرهٔ حقه بازان
دیده دوز اولمه دن غیری دخی نه ایشه یرار هر بریمز
بر شاهباز زرین اسکف بلند پرواز ایکن فاخته وش
پذیرای طوق فرمان زاغ و زغن اولمه دن اولمك
ارجح واعلی دکلیدر النار ولاالعار « بزیر تیغ
هلاکم زبار درد رواست که بار منت دونان کشم
بسر بازی » یوخسه بز دخی بنی نوعمزدن کندیمزه
برکار فرما اتخاذ ایتمکله جم ودارایه ساهرهٔ غبرایی
تنك وتار ایتمکده انلردن کیرو قالورمیوز « سراپا
عشقم اما کار فرمایی نمیدارم که بر فرهاد ومجنون
تنك سازم کوه وصحرارا » دیه رك اول فسدهٔ عنده
بربرینه دامن زنیٔ استغوا ایله برمرتبه تهییج نوائر
حمیت جاهلیه ایتدیلر که اذنی شراره سی نمونه نمای

نار نمرود اولوب اول حرارتله کانون درونلرین
استیعاب ایدن لواعج طاقتکدازدن هر بری مسلوب
الاختیار سکان شکاری و کلاب سلافی کبی اطراف
وانحابی « قتل عامی آرزو دارم هلاکو خوان
کجاست کز حدود شرق تا سر حد مغرب کشتنیست »
طریقه سیله جستجوده سرحد مبالغه یه قدم
باصدیلر عاقبت برقاچ قایف خایف دلالتیله « یعطی
و یمنع لابخلا ولا کرما » صنمخانه سنده آرایش دیوار
هرم اولان هیاکل اجاویف عجیبة التماثیلدن ایکی
شخص مهیب الشکل معزول العقلی بولدیلر که هیولای
اذعانلری قبول صورت تمیز مراتبدن ساده وعینک
حدق مقلهٔ اتقانلری آبکینهٔ تشخیص جمال نیک
وچهرهٔ بددن آزاده ایدی .
شویله که هر بری اقتناص شوارد قضایا ایله سبک
پوتهٔ قال ایدوب ساحهٔ استصوابده تحت سحاب
عزیمت دفن حفرهٔ حافظه ایتدیکی نقرهٔ مغشوش
فکر خامی هنکام استحضارده تلال جبال ادرا کنده

نمودار اولان مرزن بلادت دلالتیله ارامقده نقد وقت جحی و صخرهٔ الصمای بیستون مشکلاتده کریوه کن اندیشه اولوب دستیاری تیشهٔ تعبیر ایله صورت ویردیکی نقش شیرین تدبیر صوابی شکل پیرزن فرهادکش خطاده تصویر ایتمکه سنکپارهٔ ناطقه‌سی « سلام کاضمن الوحی » ایدی هزار فسون زند و پازند اوقغله آزر کشتاسب تسخیرده سروکشت زر دشتی کبی نشانده ایدوب موی رویلرینه نوره‌پاش ستایش و ثنایش اوله‌رق چهرهٔ عبوسلرینه وجوه ضواحك ایام بهار جوانی وش کلکونه افروز کامرانی ورنك و بویلرینه غالیه وغازهٔ مداهنه ایله نمایش وافزایش ویره‌رك آب وتاب صورت حقانیتده ولات وعزایه مدانی قیلدیلر وسر اصلعلرینه قلنسوهٔ حلف وقسم کچوروب نکهبان بوستانسرای دولت وید اقطعلرینه سوار افترا قبض و بسط طاقوب اسناد قدرت ومکنت برله سومنات فتنه اولان دارالندوه‌لرنده آرایش

متكای مقصورهٔ استناد وامت محمددن عبودیت
لقبی ایله غصب ایتدکلری برطیل سخت محضی « تلك
الغرانیق العلی » یه عرض ایدوب « ان شفاعتهن
لترجی » دمدمه سیله ژاژ خایان سفهای قریش
کبی تعذیب سامعهٔ عباد ایتمده دقیقهٔ نامرعیه
قویمدیلر اول یادکارلر دخی قلادهٔ مقولهٔ اقالید
مقالید فرمان فرمایی ایله پالهنك وبالی عنق مستعد
خنقلرنده « فی جیدها حبل من مسد » کوروب دمبدم
سوراخ بوق دماغلرینه القای هوای دادوستد
اولندیغنی حس ایتملریله حلقوم میشوملرین خیشوم
عجل سامری کبی ناقور مهیب الصدای ارغنون خوارق
واشباح همزه ولمزه مطمورهٔ درونلرنده تمثله رهیاب
اولوب پیدرپی دیو ریو اسفل السافلین زمیندن
شق الارض ایدرك استراق سمع ایتدیکی سر یرهٔ کنز
ودفینه یی غمز ورمز ایله سانح الیمین قالبلری اولدیغی
درك قیملریله قاقوزهٔ قلبلرین کاسهٔ شادروان کذب
اولان رواح عراف کبی منهل العلایم زواهق بیلدیلر ·

بفکر نیستی هرکز نمی افتند مغروران
اکرچه صورت مقراض لا دارد کریبانها

وهر برینك پایکاه تفرعن و تمردنده حایز مرتبهٔ عتو هامانی اولان کاهن جوان و بختك بختکان کمال سفاهتندن اضرار حفظهٔ جناح مصطفویده اولان اصرار ابوجهلی یه تقلید کوستروب کوزلرینه راست کلان برهٔ اهل اسلام واعزهٔ مؤمنین کرامك قلادهٔ تعرضی کردن عرضلرینه طوق وتازیانهٔ تهدید کوناکون ایله منهج حقدن عدوله اکراه ایدرك زیر لواء غوا التوالرینه سوق ایتمکه باشلدیلر ٠

ازمآل شادمانی سربلندان غافلند
ارهٔ این نخل سرکش خندهٔ دندان نماست

انلرکه نعمت عزیزالوجود کریز ایله مغتنم مائدهٔ فائدهٔ عزلت اولمق سعادتنه نائل اولدیلر چاشنی سنج لذت مساعدتلری اولدقچه « پیوند دولت آمد ازچون تو یی بریدن » نشیدهسیله حمد وشکر سعادت فراقی لازمهٔ ذمت زندکانی بلدیلر اما

انلرکه خاطرهٔ تنعمات کوناکون ایله نقش کتابهٔ سدیر سر یره‌لری « فی قلوبهم مرض » ایدی امید تناول لقمه‌لم وسیحت ایله امتلاکاه اشتهالده داخل سفرهٔ « فزادهم الله مرضا » اولوب قالدیلر هنکام معاشرتده رؤیت هیئتلریله تعذیب باصره ایتدکجه « سرمایهٔ سعادت روی ترا ندیدن » ترانه‌سن قانون کرنش وتسلیمده دمساز زیر وبم سازتهانی قیلدیلر .

یامغرما بوصال عیش ناعم
ستصد عنه طایعا اوکارها

ان الحوادث تزعج الاساد عن
غاباتها والطیر عن اوکارها

﴿ شرح مقالهٔ ثالثه ﴾

جمعیت فتنه‌نك متاع کاسد مفاسدی دلالت دلالان اغراض ایله رهین بازار اشتهار ورواج اولدقده موالی ومشایخك نفوذ ورأیلری بحسب الظاهر جمهور شورك ادارهٔ لجام وزمامنده مصروف وانلرك

نظر انقیاد ومتابعتلری دخی علما ومشایخه معطوف
کبی کورینور ومعن زاده صالحنك سوزلری دخی
اوحال ومشوارك مقتضاسندن عد اولنور ایکن
ایشك بالکلیه رنك وشکلی واداره‌ٔ قانون فتنه نك
قواعد واصولی تبدل ایدرك رباب ارباب فساد « زاد
فی الطنبور نغمة اخری » مقام خدعه کاریده بربسته‌ٔ
نواهنك دها ایجاد ایله کندولر ینه تعلیم ضرب
ثقیل کارزار ایده‌جك استادیی داد ارادقلرندن
مؤلف رساله اشبو مقاله‌ده مقامه مناسب تعبیرات
وایهامات ایله تشبثات واقعه‌ٔ فاسده‌یی تسطیر و « باشمز
اجله‌ٔ نحله‌یه باغلودر » عباره‌سندن (وانا علی
آثارهم مقتدون) نص جلیلنه مربوط تکمله‌ٔ
فقره‌یه قدر یکیچری طائفه‌نك سائر جمعیت فتنه
اربابیله برابر اولا جمله‌ٔ علومه متابعتلرینی بیان وتقریر
ایلمشدر کرم وسرد روزکاری تجربه ایدنلر حقنده
مستعمل اولان « کرك باران دیده » مثلندن و « اب در
زیرکاه » تعبیرندن مستفاد اولدیغی وجهله یکیچری

اختیارلرندن بعض اشخاص خفیا اجرای میاه
مشورتله اداره امر خروجك « مدعی منقوللرك ید
مرتعشلرندن » یعنی کروه علمانك اللرندن نزع
وواسطهٔ جمهوره تفویضنی تحصیل نام وکامه مدار
اولمق اوزره تکلیف واتیان ایملری حقیقة شایان
دقتدر چونکه موالی ومشایخدن ارکان فسادك
دعوتلرینی قبوله مجبور اولنلر امور جمهورده اظهار
تجلد وبوطریق ایله بین العوام تفرد ایتمشلر ایکن
یکیچریلرك انلری اره‌دن چیقارمغه قالقشملری هر
وقت وزمانده سرنمای ساحهٔ بروز اولان حرکات
باغیانه‌نك بالطبع برقاعدهٔ ثابته‌یه مبتنی اوله‌میه‌جغنی
وبسملهٔ صدق وصواب ایله تألیف اولنمیان حال
وکاردن هیچ بر وقتده اثار مستقیمه مشاهده
اولنه‌میه‌جغنی مؤید کیفیات غریبه‌دن اولمغله اوبولده
کشتزار فتنه‌یه ایثار اولنان تخم اضلالك نه صورتله
سنبله‌نمای ظهور اولدیغنه دائرخامهٔ مقاله‌یه قدر
محصول قلم اعجازرقم منشئ رساله اولان تعریفات

مغلقه علی طریق الترجمه شو جهله زه کریبان اجمال قلنور که (یکیچری رؤساسی ادارهٔ امور فسادیه نك برآوردهٔ قبضهٔ جمهور اولمسنده مطالعه ایتدکلری محسناتی افکار افراد اجنادہ ادلهٔ عامیانه ایله القا صره سنده تشبث ایتدیکمز مصلحت فتنه مساعیٔ مخصوصه مزله نتیجه پذیر اوله جغندن اعوان وانصاری خذلهٔ اهل سوقدن عبارت اولان معلمین فن خروجه اقتدا ایلدیکمز تقدیرده انلرك اوامر ونواهیسنه کردن دادهٔ انقیاد اولمق لازم کلوب حالبوکه اوزومزدن دفع تغلب ومعارضلرك ازالهٔ وجودلرنده تصلب ایتمدکجه صیت سلاح اقتدارمز نابود اوله جغنده شبهه یوقدر بناءً علیه ایچمزدن برمدبر مدیر انتخاب ایله سالك مسالك کارزار اولمق ارجح وانسبدر دیه رك نشانجی احمد پاشا ایله چالق احمد اغایی میدان فساده کتوروب ومداهنات کونا کون ایله تملق ایدوب احمد پاشایی صدارت عظمی قائممقاملغنه وچالق احمد اغایی بارتبهٔ وزارت یکیچری

اغالغنه اقعـاد و امدادیه نامیـله کیسـهٔ عوامدن
طوپلادقلری رشـوتلری عرض وتقـدیم ایله تمنیٔ
تشـیید بنیان فساد ایلدیلر انلر دخی اشـبومتابعت
ومراجعتدن اسـتفاده ایله سـلطان مصطفی خان
حضرتلرینك خلعی حقنـده جایکیر ضمیرلری اولان
حرکت باغیانه‌یی وجوده کتورمك ایچون مسـئله‌یه
مداخله‌دن مجتنب عظمای علمایی تهدید وتخویف
ایله خواه وناخواه دائرهٔ اتحادلرینه جلبه باشلادیلر
کوشـهٔ عزلتده قالمغه ظفریاب اولنلر منبسط ومتشـکر
و پنجهٔ فسـاد پیشـکانه دوشـنلر مضطرب ومتحیر
اولدی) انتهی

روایات موثوقـه‌دندرکه چالق احمد اغا کنـدوسنی
اصحـاب بغی وشقـاق ایله مشـارکتدن بریٔ‌الذمه
کوسترمك ایچون اختیار اختفاء صوری ایلمش ایدی
مقدما قول کتخدالغنـده بولنمش و اوجاقـده تفرد
ایتمش اولمسـنه مبنی داخل حیطهٔ مفسـدت اولان
یکیچری کروهی کندوسنه تکلیف رفاقت ایتدکلرنده

سکبان باشی هاشم زاده‌نك غائله‌ٔ وجودی برطرف اولمدقجه اوجاغه دخول ایدمم دیمکله غلضای جمهور هاشم زاده‌نك قطع رشته‌ٔ حیاتی ایچون احمد اغا نزدنده عقد حباله‌ٔ اتفاق ومقدمه‌ده کشیده‌ٔ سلك سطور اولدیغی اوزره هاشم زاده‌یی اعدام ایله ایفای شریطه‌ٔ عهد ومیثاق ایلدکلری مثلو چاق احمد اغا دخی بروجه محرر وعدینی انجاز ایله اغالق منصبنه استیلا ایتدی ونشانجی احمد پاشا ذاتاً ترمیم هیولای فتنه واختلالده چاق احمد اغانك قفادارى بولندیغندن معرفت عصاة ایله مقام صدارت معلایه قدمنهاده‌ٔ نکبت اولدقده تحکیم رابطه‌ٔ یکرنکی ایله توجیه مناصب وترتیب کتائبه شروع ایدرك تکثیر سواد فساد ایچون قصبات متجاوره‌دن مستغفر واغرب من الغرائب اولبابده کوندردکلری فرمانلری عدالتده عزو قصور ایله اوزرینه خروج ایلدکلری پادشاه ذیشانك طغراسیله تصدیره اجتسار ایتدیلر ویکیچری اوجاغنك اشد اشراسی اولان دیو علی

اغاسی قول کتخداسی و محضر اغا قائمقامی قره
مصطفایی کتخدایری نصب ایلدیلر فقط سالف
الذکر ارکان اربعه‌دن سلیمان اغا مراتب سائره‌یه
تقدمی خلاف قانون اولدیغندن بحثله محضرلکه
قناعت ایلدی ومناصب دیوانیه‌دن باش دفتردارلق
ضربخانه امینی محسن زاده عبدالله پاشایه تقلید
اولنوب کندوسندن امدادیه نامیله کلی اقچه الندی
وحسن اغا نام شخص سلحداران اغالغنه و بلغرادی
کوچك حسین نامنده برمفلس کامران ترکیب دخی
باش باقی قوللغنه وصو باشیٔ سابق علی چاوش دخی
چاوش باشیلغه تعیین قلندی و ینکیچری اوجاغنك
فدایلرندن دوره‌ژان احمد کوچك چکمجه‌ده ساکن
ایکن کلوب داخل دائرهٔ فتنه وفساد اولدی ․
منشیٔ رساله‌نك احوال مشروحه‌یه متعلق اولمق
اوزره اشبو مقالهٔ ثالثه‌ده نقش خامهٔ بدایع نکاری
اولان ضروب ونکاتدن « انا ابن دانت ارقاب له
مطلعنه مربوط قطعهٔ عربیه ایله انك مابعدنده

مندرج دیکر نظم ضروب امثال شرحنده محرر
حکایهٔ طویله‌یه مبتنی اولوب حسب ونسبده کرام
ناسدن برینه متعلق دکل ایکن اظهار علو منزلت
غرضیله مغفلانه ادارهٔ کلام ایدنلر حقنده ضروب
امثالدن اولدیغی کبی (اوابدیله زمزمه پیرا) قولندهکی
اوابد دخی مدی الدهور قصهٔ باقی قاله‌جق فعل
قبیح وعجیبی اختیار ایلیانلر ایچون امثال عربدن
اولمغله بونلر معلمین فن خروجه تابع اسافل ناسك
احوالنی تعریف ضمننده استعمال اولنمشدر و (ایکی
شخص مهیب الشکل معزول العقلی) عبارهسی
بالاده ایضاح وافاده قلندیغی وجهله احمد پاشا
ایله چالق احمد اغانك صفاتنی معرفدر (ساحهٔ
استصوابده تحت سحاب عزیمت ودفن حفرهٔ
حافظه ایتدیکی نقرهٔ مغشوش فکر خامی هنکام
استحضارده تلال جبال ادراکلرندن نمودار اولان
مزن بلادت دلالتیله ارامقده نقد وقت جعی) قولی
دخی ضروب امثال شرحنه کوره بر حکایه‌یه مبنی

اولوب مؤلف رساله بو عباره ایله احمد پاشا واحمد
اغانك كمال بلاهت وحماقتنی بیان و (سنکپارهٔ
ناطقه سی سلام كما ضمن الوحی) قولنده بولنان ضرب
مثلله دخی انلرك كلام مفسدت انجاملری نزد ارباب
شقاقده كالنقش فی الحجر ثابت ومؤثر اولدیغنی اثبات
ایتمشدر (تلك الغرانیق العلی ان شفاعتهن لترتجی)
قولی سورهٔ كریمهٔ (والنجم) نازل اولدقده
سرکشان قریشك تسویلات شیطانیه ایله حضور
لامع انور جناب رسالتپناهیده طریق شرك
وتزویره سلوكلرینه دائر برقصهٔ غریبه یه مبتنی اولوب
تفصیلاتی مطولات اثاردن نقل ایله سیر ویسینك
بر مقالهٔ معجز اداسنده مندرجدر . مؤلف رساله نك
بو عباره یی استعمال ایتمسی احمد پاشا ایله چالق
احمد اغایی وادیٔ ژاژخاییده عندهٔ قریشه
تشبیهدن نشأت ایلدیكنی سیاق وسباق كلام تأیید
ایدر و (اضرار حفظهٔ جناح مصطفویده اولان
اصرار ابوجهلی یه تقلید كوستروب) عبارهسی

دخی اجمال مقاله ده تصریح اولندیغی اوزره مادهٔ خلع حقنده انلرك تشمیر ساعد مساعی ایلدکاربنی تعریف ایلر ٠

متن مقالهٔ رابعه

بومقالهٔ لحلحه فرسادهات متعصبان میانه ده فسا بذئم الطربان رایحه سنی استشمام ایتملریله مجمره کردان اهتمام اوله رق تبخیر یعهٔ مصافات ایتدکارین بیان ایدر ٠

سازندهٔ ساز این فسانه
زین نغمه چنین کنند ترانه

چونکه فرقهٔ خرطنیتان کسسته مهار اتخاذ پیش آهنك ودمدار ایله بریرینه ربط عذار یکرنکی ایدوب مترتبة القطار مزالق شقاقده سائر بقار مسلو بة الانیاره مسابقت کوسترملریله صیت جرس سطوت جهانکیرانه لری درای زوامل صولت تیموریانی انباشتهٔ کیاه نسیان ایتدی پس دیباجه بندان

مبادی ومقاصد قیل وقال یعنی متصنفان رسالهٔ
خیال محال حظ ازلام عزملرنده بوکونه غفل غیر
مأمولی مشاهده ایدیجك مرغولهٔ سکینه‌لرینه موی
زنکی کبی پیچ وتاب اضطراب طاری اولمغین هر
رینك هیون خاطره‌سی برکریوهٔ خاطرهٔ خطرناکده
افتادهٔ قنود اندیشه اولوب قالدی اما اغلبی
حشرات حربا حرکات عوام مناط منامدن پرتو
مهر بشارتله دیده کشای شوق وغرام اولوب
کندیلردن روکردان اولدیلر توهمی اولمغین معاجل
حزم واحتیاطه ذاهب اولوب « ازبحر وشان ساز
سفر موج سرابست همراهیٔ این تشنه لبان
تابسرابست » هوام عوامه اعتماد طریق سداددن
بغایت بعیددر خصوصا ممازجات نحوس ایله برج
معوج الطلوع کسافتدن طالع اولان کواکبی فحمة
العشای دیجور مشکلاتده نجم هدی اتخاذ ایدن
وجود شر بفك تیره شمع رأینه جمع اولمق کوز کوره
شعلهٔ چشم روبه وشغال ایله قفار بوارده اثر مقادم

غول ضاله كيدوب ورطهٔ هلاكه دوشمكدر « بحي
بوراده خاطر يارانه باقمز » محل تهلكه در اوليسي همان
مداس فسخ عزيمته وضع قدم جزم ايتمكله « طبل
بركشتن بزن من مرد ميدان نيستم » طريقني طوتوب
حصن حصين سلامته برخطوه اول ايرمكدر « دران
مقام كه شاهي بهر كدا بخشند چه دولتست كه
مارا همان بما بخشند » خاطره لريله بعض مرتبه
بنيان ثباتلري متزلزل اولمشيدي قرينهٔ حال برداء
عصال دخي ظهور ايده دوشدي كه « غافل نه
طوررسز پس نشينان سايهٔ جدار دارالندوه
شمشير شهير اولوب سزي تشهيره حاضر اولمشلر
« پيداست كاز ين ميان چه برخواهد خاست » اول
مزغهٔ افيون ومعلقهٔ برش دشنه وكوپال برينه
الندە كيسهٔ تنباكو هميانجهٔ باروت مثال بلنده قصب
دخان تفنك آتش فشان ماننده شرر پاشيده
مروحهٔ حلكاري سپرهندي كبي برروي كشيده
عصا دركف عينك برانف « تماشاي كهن سال از

جوان سنجیده تر باشد ترازوی نکه سنجست عینك چشم پیرانرا » پیران دوربین سنجیده نظران بر پرشه مروحه جنبان استنکاف اوله رق « بقه یاران صفا « پوشیدن چشمست زدشمن سپرما » احتمالات سائره دن قطع نظر بونجه حشر شاکی السلاح اطرافمزی بویله محیط ایکن بو میدانده مأمون الغائله مکث وتوقف بزه عین خطادر « الناس فی غفلة عما یراد بهم » « کانهم غنم فی دار جزاء » یعنی « در زیر فلك نشاط ماچیست » رقص بره و دکان قصاب » مفهومنه ماصدق بر معتادرهله عاقله ال و یرر ایش دکل « شمشیر چو برا جکر کار زار نیست » دیه رك هر بری برثلمهٔ کریزه ولوج ایله مآل حاله دوردن نکران اولمغی تصمیم ایتدیلر . اما صورت مختارده مجبوریت بشری عارف اولان کملین « عنان کار در دست قضانه » مصداقنجه سررشتهٔ افعال نیك و بد عبادی رهین قبضهٔ تصرف « اوست خالق هرچه خواهد آن کند » بیلوب همیشه مقام تسلیم

ورضاده بولنمشلردر « زمنجنیق فلك سنك فتنه میبارد   من ابلهانه کریزم درآبکینه حصار » یرزنده قطب مرکز دائرهٔ ثبات ووقار اولوب طوردیلر « نقطه اسوده زسرکشتکئ پرکارست » سیما هرحرفندن انتخاب اولنوب مقدمة الجیش اولمق اوزره دال قلیچ اعداد اولنان « پری وشان ملائك فریب ومردم کش   سهی قدان صنوبر خرام خوش رفتار » که اصلا یمان کون کورمامش کوشهٔ ذلاذل وصاللرینه اول کونه دکین دست ارازل ایرمامش پروردهٔ جلباب ناز نرم ونازك وشوخ وطناز ماهرویان چارده ساله « هر پری پرستم صاحبقران غمزه قلیچ کندو قوچاق پهلوان   لیك چون عاشقه مهمان اولور   یاره لره صاریله جق جان اولور » چرخ ومغزل قابله سن کمان وخدنك وعصابهٔ کلرنك مادرین طراز بیرق جنك ایدوب امادهٔ کیر ودار اولدیلر « طورری قارشو رستملراوچشم قهرمان زوره » قاشی یایینی قورمش ناوك مژکانه ال صونمش » آردلرنجه

الایش لذائذ شهوات بد فرجامدن صابون تجرد ایله شویید، بنان تعلق اولان سوخته وات صاف نبات اول خسروان ملك ناز شیرین لبانی مضمار جلادتده بو کونه قهرمانه اطوار ایله تماشا ایتدکلرنده شدت تهیج مردانیدن اعصاب وعروق شهامت سبعیتلرینه رعشهٔ تعطیل ایر یشوب ساق التساقلرندن تاب مشی ساقط اولمغله طوزدقلری یرده « درکف عشقیم عاجز ورنه درمیدان رزم شیرمردانرا بمژکان جبهه میخواریم ما » نعره‌سیله لؤلؤ پاش قطرات رقت حیز تحیر اوله‌رق هر بریسی خطیرهٔ انجمنکاهده، خیابان خضرای دمن اولان اوتاد رکیز الاطراغدن بررین قلع ونیزك حلقه‌ربا کبی تحمیل دوش مظاهرت ایدوب قفادارلق مقامنده قیام کوستردیلر « درغیرتم ازصبا که چون بیکه وکه کستاخ رود بسوی ان زیبا مه آن میرود ومن ازقفا میکویم کریان کریان که لیتنی کنت معه » پس غطارفهٔ انجمن کوردیلرکه دفعة روزکار شیفته اطوار « کردون

تلافی ستم خویش میکند » فحواسنجه دل زدکان
شیوهٔ ناهنجارینه خاطر ربا اوله‌رق جرائم کذشته‌سن
استعفا کونه وضع دلفریبله شیرین کارلغه باشلیوب
ایش ایشدن کچدی اهمال اولنورسه « این کار بتدبیر
نباید راست » جمله سی بر یره جمع اولوب ارای زناد
مشورت برله ایقاد فتیلهٔ روغندان مصافاته تشمیر
ساعد اهتمام ایتدیلر » ایچلرندن نیجه جهابذهٔ کارساز
میانه‌ده مروحه جنبان رفع اشکال اوله‌رق شهد
اتحاده پاشیدهٔ ونیم توحش اولمغله آلودهٔ لوث
دغدغهٔ تفرقه ایدن ذباب تشویشی طرد ورد ایله
بنیاد جمعیتده بی وجه ظهور ایدن رخنهٔ خللی
بواسلوب حکیم ایله سد ایتدیلرکه بعدالیوم کاتب
مراتب ومعارج یعنی مستوفیٔ دیوان خوارج « آن
خرکه‌سه در دفتر او نصف چهارست » دستور
العمل اولمق اوزره صورت ناصیهٔ حالی کبی تسوید
ایتدیکی دفتر مدارج مستحق‌المارج « کل ضرب بما
لدیهم فرحون » امضاسیله مسکی‌الختام قیلنوب انلر

امور جهادده بونلر اقتصاص شوارد اجتهادده
مستقل الرأی اولملریله هرکس مراسم مقتضای
رتبه سنه راعی ولوازم تمشیت مصالحه عن صمیم
القلب ساعی اوله اما بشرط آنکه اکر جریدهٔ امور
جهورده شیرازهٔ تألیف اولان رشتهٔ مابه الغرضده
برعقدهٔ مشکل بند ظهور ایدرسه انحلالی امرنده
بنه جمله نك حسن مصافات ومساوات اوزره ثنایای
رأی ومشورتی بیله بولنه و بوقاعدهٔ یکرنکی و یکجهتی
دائما مرعی بلکه میانه ده بوارومهٔ اتحاد مدی الدهور
فانوس خیال وجوده شمع ظهور اوله جق خلف
مجهوللری ارهسنده دخی مصون الانقلاع اولمغله
بوقانون طامهٔ کبرای قیامت وقوعنه دك جاری اوله
پس بونك اوزرینه جمله سی مصحف و تیغ ونمك
ایله منطقه پیوند پیمان اولوب محول الاحوال جانبنی
ترك ایتدیلر هیهات هیهات

ستبدی لك الایام ماکنت جاهلا
ویأتیك بالانباء من لم تزود

شرح مقالهٔ رابعه

مقالهٔ ثالثه‌ده ایضاح اولندیغی اوزره یکیچریلرك
نشانجی احمد پاشا ایله چاق احمد اغایی انتخاب
اغنری میدان فسادده مربع نشین مقام اکرام اولان
کرام علما ومشایخه خدشه واضطراب ویره‌رك من
بعد ارباب اختلاله اعتماد وعلی الخصوص اوجاقلی
طائفه‌نه زیاده مائل وممتاز اقران واماثل اولان کبار
مدرسیندن کواکبی زاده ولی الدین افندینك رأینه
انقیاد ایتمك ورطهٔ هلاکه دوشمکدر دیو پشمقجی
زاده سید علی افندی‌یی جاه والای مشیخته وتوفیق
زاده محمد افندی‌یی روم ایلی وعبدالرحیم زاده یحیی
افندی‌یی که متصلبان طریقدن ایدی اناطولی
قاضیعسکرلکی مقاملرینه وسابقا مصر قاضیسی
بکلر خواجه‌سی احمد افندی‌یی استانبول قاضیلکنه
وموالیدن سیفی زاده سید ابراهیم افندی‌یی نقیب
الاشرفاق منصبلرینه اقعاد ایتدیلر لکن سید علی

افندی عاقبت اندیش اولمغله معذرت وجودیه
سردیله کوشهٔ انزوایی منصب فتوایه ترجیح
ایلدیکندن جملهٔ علومك بنیان ثباتلری متزلزل اولدیغی
صره ده یکیچریلرك کندولرینی تعذیبه کمربستهٔ
اتفاق اولدقلری وادیسنده بر صدای دهشت فزا
رسیدهٔ مسامع موالی وعلما اولمغله میدان لجهٔ برسوری
اسافل شدید الشکیمه ایله برلکده ارام واقامتدن
متوحش اولدیلر وصدر روم ایلی پایه‌لولرندن
عارف عبدالباقی افندیدن ماعداسی خانه‌لرینه
چکیلوب کتدیلر وارباب حرفتدن داخل
میدان شقاوت اولان اشخاص مختلفه‌نك کنجلری
وارقه‌لرندن سوختکانك دینجلری فك طناب
ارام ایله امر خروجده مهتم به اولان رابطهٔ اتحاد
واتفاقه تفرقه بخش اولمغه باشلادیلر . بناء
علیه صنادید قوم ملاحظهٔ عاقبت بینی ایله تشکیل
انجمن مشاوره ایدوب (بزمله متحد اولان دلیرانك
اکثری متشبث اولدیغمز امر عظیمك ضمننده ملحوظ

ومظنون اولان مخاطراتك اخفى كوردكارنده
ياطاقت كتوره ميوب سمت سلامته كريزان وياخود
اغتنام امواله انهماك ايله پراكنده وپريشان
اوله جقلرى وكوشهٔ اختفايه چكيلوب دغدغهٔ
مؤاخذه يى دوش كرانبارمزه براقه جقلرى ونهايةٔ
الامر جمله مزى كرفتار چنكال نكال ايده جكلرى
بى اشتباهدر) ديه رك بودرلو واقعات ملحوظهٔ
وخيمه يه قبل الوقوع علاج اولمق اوزره احمد پاشا
ايله چالق احمد اغا ومقالهٔ ثالثه ده مذكور الاسامى
سائر مأمورين واغار حل وعقد امور جمهورده
واصناف عساكر دخى مصلحت حرب وسفرده
مستقل الرأى اولوب احادك مفردات مصالح
خروجه تعرضلرينك منعنه قرار ويرلدكدن صكره
احمد پاشا ايله احمد اغا محضر عوامده نتيجهٔ
مشروحهٔ مذاكره يى افاده وهركسك ساق شجرهٔ
اتفاقه استناددن برآن آيرليوب پادشاهك مال
وعرض وجاننه متكفل وامور جمهورده ظهور

ایده‌جك عقدهٔ مشكله‌نك انحلالنده جمله‌نك رأیی شامل اولمسی لازم كله‌جكنی علاوه واشاده ایتملریله جهلهٔ جمهور براغزدن بوتدبیر واصولی تصدیق ومصحف وتیغ ونمك احضاریله امر متابعتده ثباتلرینی تأیید ایچون یمین ایتدیلر ٠
مؤلف رسالنك بومقاله‌ده اثر كلك بی همالی اولان نكات دقیقه‌دن (دهات متعصبان) تعبیری موالی وعلمادن كنایه اولوب (فسا بینهما الظربان) قولی دخی بر قومك شملی متشتت اولمق مقامنده ضرب اولنان امثال عربدن بولنمغله عنوان مقاله موالینك میانهٔ جمهورده مشاهده ایتدكلری آثار تفرقه‌یی تشدید مصافات ایله دفع وازاله‌یه سعیلرینی افاده ایدر ٠ (فرقهٔ خرطینتان) لفظندن مراد ینیچریلر اولوب (اتخاذ پیش آهنك ودمدار) عبارسی احمد پاشانك قائمقاملغنه وچاتق احمد اغانك ینیچری اغالغنه نصبنی تلمیحه دائر و (بقار مسلوبة الانیار) بوینده‌رقدن قورتلمش اوكوز

معناسنه اولمق اوزره سائر صنوف عصاته عائد
بر تعبیر هزل آمیزدر (برج معوج الطلوع کسافتدن
طالع اولان کواکبی) قولی آنفاً ذکر اولنسان
کواکبی زاده‌یه و (یحیی بورادہ خاطر یارانه باقمز)
مصرعی عبدالرحیم زاده یحیی افندینك اناطولی
قاضیعسکرلکنی قبول ایلدیکنه اشارتدر (مداس)
کلمه‌سی چارق معناسنه اولدیغندن (مداس فسخ
عزیمته وضع قدم جزم ایتمکله « طبل بر کشتن
بزن من مرد میدان نیستم » طریقنی طوتوب حصن
حصین سلامته بر خطوه اول ایرمکدر) عباره‌سی
پشمه‌جی زاده علی افندینك مشیختی قبول ایتدیکنی
متضمن و (صورت مختارده مجبوریت بشری عارف
اولان کاملین) قولی عارف عبدالباقی افندینك
میدان لجه‌ده قرار وثباتنی مبین اولوب (مستوفی
دیوان خوارج « ان خرکه‌سه در دفتر او نصف
جهارمست » تعبیر ومصرعی دفتردار ونشانجیلقده
بولنمش اولمسی اعتباریله احمد پاشایه و (صورت

ناصیهٔ حالی کبی تسوید) قولی دخی چاتق احمد
[illegible]ه اشارتدر ٠

﴿ تراجم احوال ﴾

﴿ پشمقجی زاده سید علی افندی ﴾

مولانای مشارالیه موالیدن پشمقجی زاده محمد
افندینك فرزند ارجمندیدر بیك قرق سکز تاریخنده
داخل شهرستان وجود اولوب طقسان سکز سنه سنه
قدر دور مدارسله پایهٔ مولویتی احراز و خدمت
نقابت سادات ایله کسب امتیاز ایدرك ابو سعید
زاده فیض الله افندینك اثر همتی اولمق اوزره بیك
یوز ایکی تاریخنده اناطولی پایه‌سیله و بیك یوز
اوچده روم ایلی صدارتیله مبجل اولمش ایکن بیك
یوز بشده معزول و بیك یوز التیده ابو سعید زادیه
انتسابی سبب عد اولنه‌رق مصر قاهره‌ده اقامته
مأمور اولدی و بر سنه صکره معفواً استانبوله کلوب
بیك یوز اون ایکیده ثانیاً روم ایلی قاضیعسکرلکی ایله

تلطيف اولنديغی حالده ایرتسی سنه ینه عزلت كزین
اولوب شرح مقالهٔ رابعه‌ده بیان اولندیغی اوزره
ثنای وقعه‌ده بین العلما مقام جلیل مشیخته انتخاب
اونمشلر ایكن اعتذار و كوشهٔ وحدتی اختیار ایتمشلر
ایدی عقیب وقعه‌ده یعنی بیك یوز اون بش
سنه‌سی رمضاننده زیور مسند افتا ومظهر منطوق
« وعلیه الفتوی » اولوب بیك یوز اون سكز تاریخنده
متقاعد اولدقدن بر قاچ كون صكره بالاهل و العیال
منفیاً سینوبه عزیمت و بیك یوز یكرمی ایكیده استانبوله
عودتله ثانیاً مفتی الانام و بیك یوز یكرمی درتده تكمیل
انفاس حیات ایله راحتكدهٔ جنانه روان اولدی .
رحمة الله علیه رحمة واسعه .

﴿ توفیقی زاده محمد افندی ﴾

دور ابراهیم خانی علماسندن توفیقی زاده احمد
افندینك مخدومی اولوب بیك طقسان اوچ تاریخنده
دكین تكمیل پایهٔ مدارس ایدرك سلك موالی یه داخل
و بیك یوز ایكیده منفیاً قبریسه واصل اوله‌رق برسنه

صکره معزولاً عودتله استانبول قاضیلکی و بیك یوز
اون ایکی تاریخنده اناطولی پایه‌سی ایله تبجیل واثنای
وقعه‌ده روم ایلی قاضیعسکرلکنه توصیل اولندی
و بر قاچ ماه صکره معزول اولوب بیك یوز یکرمی
تاریخنده روضهٔ رضوانه ارتحال ایلدی . مولانای
مشارالیه عمدهٔ مخادیم روم ودائره نشین ارباب رسوم
ایدی .

﴿ عبدالرحیم زاده یحیی افندی ﴾

عصر سلطنت محمد خان رابعده افاخم صدوردن
اولان عبدالرحیم زاده محمد افندینك مخدومی اولوب
اکمال مراتب مدارسدن صکره بیك طقسان التی
تاریخنده سلك موالی یه داخل و بیك یوز سکزده
استانبول قاضیلکنه نائل اوله‌رق بیك یوز طقوز
سنه سنده معزول و بر مدت کوشه نشین خمول
اولمشیدی شرح مقاله‌ده ایراد و افاده قلندیغی
اوزره انتخاب علما ایله اثنای وقعه‌ده اناطولی و چند
ماه صکره روم ایلی صدارتلرینه ارتقا و بیك یوز اون

التی تاریخنده متقاعداً انقره‌یه نفی واجلا قلنوب اون سـنه مدت اوراده اقامت و بیـك یوزیکرمی التی سنه سـنده اشقیا هجومیله مقتولا انتقال دار آخرت ایلمدی بین المـوالی ثروت وسامان ایله مشـهور شدید وغیور جری وجسور بر ذات ایدی غرائب احوالندندرکه مشارالیهـك جدی عبدالرحیم افندی مقام مشیخنده ایکن سلطان ابراهیم خان حضرتلرینك خلعنده اقدام و پدری مشارالیه محمدافندی سلطان محمد خان رابع حضرتلرینك خلعلری ایچـون دامن درمیان اهتمام ایلمش اولدیغی مثلـو کندوسی دخی فیض الله افندی وقعـه‌سی سببیله خلع سـلطان مصطفی خان ثانی‌یی ترویج وتجویز ایدنلرك جسـور وجلیـدی اولوب انقره‌یه نفیی اندن نشـأت ایتمش وعاقبت جزای مایلیقنی کوره‌رك کوچوب کتمشدر تجاوز الله عن معایبه .

﴿ بکلر خواجه‌سی احمد افندی ﴾

شجرهٔ وجودی قونیه‌ده نشو ونما بوله‌رق اسـتانبوله

كلوب طريق علمه سالك و صدر اسبق مرزيفونی
قره مصطفی پاشا دائره سنده انتساب ايله مخاديمنك
معلمكاری خدمتنده مالك اولمغله بكلر خواجه سی
عنوانيله اكتساب حيثيت وشهرت و بيك يوز
درت تاريخنده احراز پايهٔ مولويت ايدرك مصر
قاهره مولويتندن معزول ايكن اثنای وقعه ده
استانبول قاضيلكنده مأمور اولوب برقاچ ماه صكره
قبريده نفی واجلا قلندی و بيك يوز اون سكز
تاريخنده اوراده وفات ايلدی اكثر فنوندن
حصه دار اسلوب محكمه ده كاركذار وجيه ووقور
شديد وغيور ايدی ٠

❊ سيفی زاده سيد ابراهيم افندی ❊

علمای عصر سلطنت ابراهيم خانيدن سيف الله
افندينك مخدوميدر شيخ الاسلام بهائی افندی
همتيله دور مراتب ايدرك بيك يوز اون برسنه سی
خلالنده سلك موالی يه ملحق وظهور وقعه ده نائل
مقام نقابت اولوب برسنه صكره عزل و امثالی

عمرسنده بروسه یه نفی اولندی و بیك یوز یکرمی
ایکیده اوراده ترك حیات مستعار ایلدی صیقل کش
سلاح صلاح بر ذات معارفسمات ایدی .

﴿ کواکبی زاده ولی الدین افندی ﴾

استانبول قاضیلکندن معزولا وفات ایتمش اولان
کواکبی زاده شیخ محمد افندینك بیوك مخدومی
اولوب دور مدارس علیه وعقد مجالس علمیه ایدرك
اثنای وقعه ده کبار مدرسیندن ایکن حلب قاضیسی
اولمش ایدی بعدالعزل حلبده اقامته مأمور و بیك
یوز اون طقوزده درسعادته کلمکله تحصیل رخصتله
مسرور اولوب بیك یوز یکرمی التیده استانبول
قاضیلکندن معزولا ینه حلبه نفی و اجلا و بعد
الاطلاق بیك یوز اوتوزده اناطولی صدارتی ایله احیا
قلنمش ایکن زمرهٔ قضاتك شکایتی ایله معزول ومنفیاً
مدللویه موصول اولوب بر از زمان صکره استانبوله
دعوتله بیك یوز اوتوز درتده روم ایلی صدارتی ایله
مظهر کمال عنایت اولهرق بیك یوز قرق تاریخنده

کوکب حیاتی اوج سماء وجوددن حضیض خاك عدمه سقوط ایلدی وجیه ووقور جری وجسور بر ذات اولوب فقط اثنای وقعه‌ده هیجان غبار فتنه‌یه ساعی اولمسندن ناشی جامهٔ اعتبارینی لکه‌دار ایدرك بر قاچ دفعه نفی اولنمش ایکن ینه تجسس امور اداره‌یه انهماکدن تخلیص گریبان ایده‌مامش اولدیغی راشد تاریخنده محرردر .

﴿ متن مقالهٔ خامسه ﴾

بو مقالهٔ نمکین ادا غلیان صفرا ایله محرور المزاج اولان دار الابتهاج درونده اخلاط ردیه‌دن حاصل اولان فضلاتی نه یوزدن دفع ایتدیکنی تلمیح ایدر .

حکیم سخندان رسطو نهاد

بدین گونه قیفال دستان کشاد

طبیب طبایع شناس روزکار مبتلای داء لاسدا اولان جسد کائناتی استفراغ کل ایله تنقیه‌ده مقتضیات زمانه‌دن ناشی « درضرورت هست هر مردار پاك »

مداوىله امهالى تجويز ايتمش ايدى پس سدهٔ
سنيه ده نيجه سدهٔ عفينه پيدا وداخل عروقده
تولد ايدن صفراى فاسد دخى سائر اخلاط رديه يى
محرك اولمغين دفع قواى طبيعى ايله عالم ذخيركاذبه
مبتلا اولدى « هلاك اولور ايدى عالم ذخيركاذبدن
حكيم دافعه سورميله ايتمسه تدبير » لله در قائله
اكرچه خروج ايدن فضلاتدن علت خفقان خافقين
مزمنه زوالى مشاهده اولندى لكن مزاج
كائنات برمرتبه فاسد اولدى كه هركس دارالشفاى
حكمت ازليه دن طبيعت استعدادينه موافق تعيين
اولنان راتبهٔ قسمت ايله حفظ صحت انتعاشه معترضى
اولوب قانون قناعتدن برون معجون ارزوى كونا
كون ايله نيجه دراو خيال محالى متقاضى اولوب
طريق اعتدالدن اعتزال كوستردیلر مثلا ازجمله
متحشيان حاشيهٔ جديد يعنى متكلمان خود كفت
وشنيد اول نفى اقانيم ثلثه ايله بالاجماع تصحيح
مسئله يه راضيلر ايكن بوكره تعدد قدمايى سلب كلى

برله تغییر نیات ایدوب فساد عقائد جهانیانه ساعی
اولدیلر « قاضی تودرن مسئله فتوی چه دهی »
اتفاقیاتدن بوحالی مقارن مقناطیس مدعا وجه حسن
ایله عرض اولنسه حدید ماده نزاع سهولتله جذب
اولنمق احتماله وجود ویرملریله امضا کرده محضر
رأی اولوب کوندردکلری قاصدلری دخی کیرویه
عودت ولکن حامل اولدقلری حمل جلیل وصایا
مغایر خاطر خواهلری اولمغین مربع نشیننان بالا
خانهٔ تعصب « ولاترکنوا الی الذین ظلموا » سندیله
منع مقدمهٔ تبلیغ ایدوب « مجردسز شیر تمذاق شهد
رشوت اولمشسز » دیو منهل العذب عنایتدن کاسهٔ
لبریز احسان ایله شاداب زلال مرام اولدقلرین
توبیخ ایتملریله شمامهٔ طلاقت دستخوش لسانی اولان
سفیرخوش تقریر کوردیکی واقعه یی تعبیره ناطقه سنده
مکنت اداره قالمیوب پیغولهٔ خوادث وهدت وحدت
نشین اولدی .

درمشرب من خلوت اکر خلوت کورست

بسیار به از صحبت ابنای زمانست

دیوانهٔ مارا نخریدند بسنکی
یوسف زر قلب درین شهر گرانست

اما اول ضالهٔ ثنید سداد اولان فئهٔ متواهید بی سمت
رشاد ارشاد ایچون تحریك قادمهٔ اهتمام برله امالهٔ
لجام اقدام ایدن ایکی برید خجسته نوید بری که
تمیمهٔ کریبان رسالتی « تذکرة لمن تقی » توشیحیله
موشح توقیع وعد سریع الانجاز ایدی مصدق حالی
« لیسجنند حتی حین » مصدوقدسی اولوب اخری که
کرهٔ کلرنك زبانله فارس الخیل بیان میرجنیبه کش
اندازه دغدغه انداز اولدی رکاب کمیت قهقری
السیره یك بلا ایله وضع قدم ایدوب « من نجا برأسه
فقد ربح » بدرقه سیله کریوهٔ کریزه کوجله رهیاب
اوله بیلدی « در پیش باطلان جهان صرف حق
مکو » منصور شد هلاك زحق کفتن اینچنین » کرچه
طومار رسل ورسائلی بو یوزدن طی ایتدیلر لکن
متعاقبهٔ ورود ایدن طرفینك سفیرلرنده دوختهٔ

کریبان توصید اولان نافجة المسك مزایا که بالجمله
شذای دلکش اداسی لخلخهٔ بشارتی بو یا ایدی
پیچیدهٔ لفافهٔ کتمان قالمامغله افسرده دماغان تعصبه
بعض مرتبه عطسهٔ فتور شوق ایراث ایتمکله پرده
شکاف رعاف شم معاضدت اولمق رایحه سی استشمام
اولندی لاجرم بو واهمه یی دفع ایچون احتیاطاً
ایرتسی واعظ مزرکش طیلسان مهر کرسیٔ سبزپوش
زبرجدین ساق سپهرده آیات سورهٔ نوری تفسیر ایله
انجمن ارا اولدقده تمشیت مصلحتده جل همتله
تصرف کل صاحبلری عقد مجلس جمعیت ایدوب
بوعقدهٔ دغدغه یی برادن پیرامنکرد خاطرلری اولان
معنای جکرخای خرد فرسایی ازاله ایله آرمیدهٔ
وسادهٔ اطمئنان اولمق ایچون نقد دموع سرمایهٔ
چشم کریانی وحدیث ذوشجون رأس المال دکانچهٔ
دهانی خرقه پوشاندن برشخص کرانجانی که خضاب
کرپاس رویی رنکپذیرای «عبوسا قطریرا» ایدی
انتخاب ایدوب دم انذار ایله آتشدان از جارده نرم

اولمق احتمالن ویردکاری آهنین دللری ارائت
مقناطیس فسونله تکرار ظرفلرینه انجذاب ایچون
تفساق ارا ایله بر کرسیٔ صدفکاری‌یه چیقاروب
اطرافنه هاله‌وار منطقه پیوند احاطه اولدیلر
« واعظ ز خبث خلق دهنرا نکرده پاك » دندان خود
سفید بمسواك میکند » فحواسنجه الایش اذاذ
ماسوادن آب وضوی تبرا ایله شو یده دهن اولمدن
تعبیر عامی پذیرنه آب وتاب طلاقتله تخلیط شهد
وشیر ایدرك بو کوته دیباجه بند خطبهٔ تقریر اولدی که
« یامعشر الناس همیشه نواصیٔ پرستش اول طرح
انداز قنطرهٔ صراط مستقیم اولان حضرت پروردکار
« مالك یوم الدین » درکاهندهٔ فرسودهٔ سجدات
حمد وشکر اولسون که بزلر تنکنای سجن وجودده
غل ذل جهالت مبتلاسی بر بلوك اسیر نفس مستمندلر
ایکن اول مبعوث بالسیف اولان سپهسالار انبیا
علیه افضل الصلوة واکمل التحایا جنابنك سنت
سنیه‌سنی راهبر دین وکتاب فصل الخطاب ایله عملی

هادئ طريق هدايت قرين ايدوب شقهٔ رايت حالمزى « اليوم قد افلح المؤمنون » ديباى زيباسيله مطرز ومزين ورقعهٔ منشور احتشادمزى حالا « يدخلون فى دين الله افواجا » توقيع سعادت نشانيله موشح ومعنون ايلدى ايمدى بزلره دخى لايق واحرى اولان كتاب وسنته اتباع واجماع امته اقتدا ايله فى سبيل الله تعالى رفع لواى جنك ووغا ايدوب كبار صحابه اثرينه كتمكدر يعنى مجاهدهٔ فى سبيل الله ايتمكله هر بريمز كسب فضائل غزاة فائز السعادات ايتمكدر .

چون نبى سيف بود امت آن رسول
امت اوصف درانند وفحول

منفعت دردين ماجنك وشكوه
مصلحت دردين عيسى غار وكوه

يامعشر الغزاة بودين مبينده منفعت جلادتده بركت بداوتده در « لارهبانية فى الدين » كوشهٔ كاشانه ده چار بالش نشين تبتل اولوب رواق قصره مقصور

اولان نظارهٔ چشم جادو فریب نسوانه مخصوص
شیوهٔ شوهر پسنددر « اولمه زن کبی مقیم خانه
مرد ایسه‌ڭ سنده قارش یارانه » یامعشرالمجاهدین
رمهٔ بی شبان وکلهٔ کمکرده نکهبان کبی هرزه پویان
بیابان این وآن اولمه‌دن تحصیلمز « کالذی استهوته
الشیاطین فی الارض » مصدوقه‌سی اولور
ملاحظه‌لر یله زنهار سرچشمهٔ خاطرکزی شوائب
اوهام خوف وخشیتله مکدر ایتمیوب قلبکزی
قوی طوتڭ عن قریب ابتلاج صبح عنایت صمدانی
یله « آتیکم بسلطان مبین » مطلع الانوارندن اوسمره
پرقوتلو کون طوغوب بوظلمات تردد بالکلیه اچیلور
اول زمان کوررسز « فای الفریقین احق بالامن »
انوار ساطعة الاثاری نیجه سچیلور رجال اللهڭ همتی
یزمله بیله در « ان جندنا لهم الغالبون » غلبه‌مزده
اشتباه یوق مسئله خود معلوم شمدنکرو کتابی
اولان مشکلاتمز مفتیٔ نافذالقول که سیف مسلول
بی فلولدن عبارتدر اندن استفتا اولنمغله فیصل

بولسون « السيف اصدق انباء من الكتب » دیه‌لم
خطالرمزه استغفرالله اکر ظاهر اکر غائب داخل
حیطهٔ معاضدت اولان دین قرنداشلری و یول
یولداشلریمز شهباز قوچاقلرك بچاقلری کسکین
سینه‌لری پرکین نعره‌لری سهمکین اولسون قلبا
وقالبا شد نطاق مظاهرت ایدن مجاهدین وقاعدین
ربات الحجال امااللرین قریبا بروفق دلخواه تن دادهٔ
آغوش استحصال بولسون آمین » دیو فاتحهٔ کلامی
ختم ختامه ایرشدردی « سبکساران بشور آنید
ازهر حرف یعنی بفریاد آورد اندك نسیمی نیستانیرا »
وفقنجه اول سلسله جنبان جنون وشجون وسوختکان
نار کانون فسون قاطبهٔ طیف وخیال مس ایتمش
اصحاب خیبته دونوب تهیهٔ اسباب کارزار ایله
مجنون وار سر بصحرا اولمغده نزع سراویل ارام
وقرار ایتدیلر .

الی حیث القت رحلها ام قشعم

﴿ شرح مقالهٔ خامسه ﴾

پای تخت سلطنت سنیه ده حاصل اولان علت مزمنهٔ فتنه نك اندفاعی ایچون متنفذان ارباب فساد حقلرنده ایجاب ایدن عقوبات وتنبیهاتك اجراسنده مقتضیات زمانه دن ناشی طرف سلطنتدن تجویز امهال اولنمسی شورش واختلال طرفدارانك تكثر ظهورینه سبب اولدیغندن مقالهٔ رابعه ده نكاشتهٔ صحیفهٔ تقریر اولدیغی اوزره بین الجمهور تحكیم اساس اتفاق وامر ادارهٔك عظمای مفسدت پیشگانه تفویضی بابنده تجدید عهد ومیثاق اولندقدن صكره سابقا شهرزور والیسی اولوب ذیل شرحده ترجمهٔ حالی تحریر اولنان صاری حسن پاشا كه فعل قتله جرأتندن طولایی استانبولده اختفا ایلمش ایدی . نار وقود فتنه نك كمال اشتعالنی كوردكده ع « مرد ایسه ك سنده قارش یارانه » دیه رك میدانه چیقمغله واسباب آتیة الذكره

بناء هيئت باغيه نك اقصاى مقصدلرى ادرنه يه
عزيمت وسلاح شقاوته مراجعت خصوصى اولوب
اوحالده احمد پاشانك برلكده كيتمسى واستانبولده
بر قائمقام بولنديرلمسى اقتضا ايتمكله احمد پاشايى
مقام صدارته وحسن پاشايى خدمت قائمقاميه
تعيين ايتديلر وسيد على افنديك تمارض
وتباعدندن مبنى مقام مشيخت عليايه بر ذاتك
نصبيله فيض الله افنديك همان اعلان عزلى اهم
امور عد ايلدكلرندن مقدما بتمش كون قدر قاعد
محراب فتوى اولان امام محمد افندى كه كذى بى
ناميله شهرتشعار و برمذتدنبرى استعمال معجون
يأس ونوميدى ايله مختل الافكار اولمش واركان
فساد ايله نهانى عقد اتفاق ايلمش ايدى ٠
جمعيتكاه فتنه يه كتوروب جاه والاى شيخ
الاسلامى يه اقعاد ايلديلر ولكن فساد اخلاق
حد مبالغه يى تجاوز ايتمكله رهنورد وادئ طغيان
اولانلر آمال و مقاصد لايتناهى ايله يوزلرندن رفع

قناع قناعت ایلدکلرندن هرکس درلو خیال محاله تابع اولدی . از جمله احمد پاشا ایله چالق احمد آغا ومقام مشیختده قائم اولان محمد افندی اوجد فیض الله افندینک وایکی مخدومنک نفی وتغریبنه رهیاب اولمغله دعوایه فیصل ویرمکه قانع اولمشلر ایکن ایادئ مفسدت بادیلرنده قوت واقدام مضرت اقداملرنده ثبات ومکنت مشاهده ایدنجه مشارالیهمک بالکلیه سلب وجودلرینه تحویل نیتله عصابه جمهوری ازسرنو افساده باشلادیلر . بونک اوزرینه داخل دائرهٔ جمعیت اولان نفوس مختلفه نک هر صنفندن برقاچ خلیع العذار وعلی الخصوص احوال وافعالی مقالهٔ ثانیه ده تعریف اولنان متسید مصطفی ومعن زاده صالحی وقره قاش مصطفی ودوره ژان احمد وکوچك علی نام اشخاص بدکردار احمد پاشا وچالق احمد آغا محضرلرنده فتح مجموعهٔ قیل وقال ایدوب صورت مدعای جمهوری حاوی اول باول برمحضر ترتیب وسفرای طلیق اللسان

يديله عتبهٔ عليهٔ پادشاهی يه تسريب اولنه رق اولبابده
صدور ايده جك جوابه كوره حركت اولنمسنی ايراد
وتكليف وصناديد جمهور بورايی استحسان وتصديق
ايتدكلرندن عامهٔ خلق جناب شوكتمآبدن ورامی
پاشادن خشنود ومتشكر وانجق فيض الله افنديدن
زياده سيله دلگير ومتنفر اولدقلرندن مشاراليهك
اولاد واحفاد ومنتسباتيله در دولتمداردن طرد
وابعادی وكندوسی ايله مدافعه يی مقتضی اولان
دعوالرينك رؤيتی وفيمابعد مناصب عاليه اقدم واعلمه
توجيه واوجاقلر مواجبنك وقت وزمانيله اعطا
وتوزيعی و پادشاه حضرتلرينك پای حال استانبوله
عودتی ماده لرينه دائر قلمه النسان محضری مشايخ
متجلدهٔ حلوتيه دن طاشجی زاده مصطفی افندی
مجمع ناسده قرائت ومندرجاتی حقنده جهلهٔ
جمهوردن تحصيل موافقت ايلدكدن صكره بالجمله
علما ومشايخ واوجاق اغالری وسائر رؤسا ختم وامضا
ايدوب موائيدن قاضی كوپلی داماد حسن افندی

وشعبان افندی وسلطـان سلیم جامعی واعظی شیخ
عیسـی افندی وشهزاده واعظی عیسـی زاده شیخ
عمر افنـدی وسـالف الذکر طـاشجی زاده افندی
علی طریق السفـاره تقدیم محضر خدمتنه انتخـاب
وتعیین وصنوف مختلفهٔ عسـکریه ایله اهل سـوق
طرفلرندن ایکیشر ادم دخی ترفیق اولنه رق ادرنه یه
کوندرلدی . چـونکه قائممقـام کوپریلی زاده
عبدالله پاشـا فتنه نك صورت تحدثنی اولجـه علی
التفصیل ادرنه یه اشعار وانهـا ایلمش وقبل جمهوردن
ترتیب وتسریب محضره قیـام اولندیغی دخی ولوله
انداز مسـامع ارکان دولت اولمش ایدوکندن فیض الله
افندینك باشـنه زنبور تلاش واضطراب اوشـه رك
ووکلا ورجال باشلری قیدینه دوشه رك داهیهٔ دهیای
اختلالك دفع وازالـه سی حقنده افکار پریشانلرینـه
وارد اولان آرای ضعیفـه وتدابیر سخیـفه نك بری
قول کتخداسی عبدالله اغانك مواجب نفرات ایچون
برمقدار اقچه ایله عجالةً استانبوله اعزامی ماده سیدرکه

عسكر اكا دسترس اولمق سوداسندن كچوب عامهٔ
خلق ايله امر خروجده اتحاد ايلمش اولدقلرندن
اقچه ايله اسكاتلرينه صرف نقود مجهود ايتمك
فائدهسی مشهود اولهميهجغی بديهی ايدی .
ديكری هاشم زادهنك اعدامی سببيله عموم اهالئ
استانبولك اباحهٔ اراقهٔ دملرينه فتوا ويرلمسيدركه
شق عصای جماعت اسلامدن بشقه برنتيجهيی
مفيد دكل ايدی . شويله كه قول كتخداسی
عبدالله اغانك استانبوله اجتحد كشای عزيمت
اولديغی متعاقب صدر اعظم رامی پاشانك
سراينده عقد مجلس اولنوب فيض الله افنديك تعليم
وافادهسی وجهله يكيچری اغالغی طرفندن بالوكاله
مدعی مقامنده قيام ايدن محضر اغاجبهجی اوجاغنك
قپو چاوشی صالح اغا عليهنده دعوايه ابتدار ايله
«سنك استانبولده تشكيل جمعيت فساد ايلمش
اولان يولداشلرك باش اغامز هاشم زاده مرتضی
اغايی قتل ايتمشلر . اوجاغمز طرفندن بالوكاله قاتی

طلب ایدرز » دیدی صالح چاوش دخی کذلك تعریف
اولنسان وجه اوزره یولداشلرینك مومی الیهی قتل
ایلدکلرینی اعتراف ایدوب بینه یه حاجت قالمدیغندن
روم ایلی قاضیعسکری ده افندی هاشم زاده نك
دمنی جبه جی اوجاغنده حکم ایدوب ختام مجلسده
صوت بلند ایله « اهالی استانبول عموماً باغیلردر
طوائف خوارجه ملحق اولمشلردر . اوزرلرینه غزا
ایلمك کفار ایله جهاددن افضلدر » وادیسنده
بر طاقم کلام ملال انجام دخی ایراد ایلدی .
فیض الله افندی بو قراری دفع غائله وحشته
مدار عد ایدوب و ارباب جمعیت ادرنه یه بانهادهٔ
شقاوت اولورلر ایسه رموجب حکم طرف سلطنتدن
سوق کتیبهٔ جلادتله استقبال وتنکیل اولنمق ایچون
بعض تدابیر احتیاطیه یه دخی شروع ایلیوب ازجمله
ادرنه ده موجود اولان ینکیچری اورته لرینه یاغ
وبال و برنج واقچه ارسالیله مراسم خاطرسازی یه
تشبث ایتدی . بو اثناده طرف جمهوردن محضرلرله

كوندريلان سفرا ادرنه‌یه قریب حفصه منزلنه نزول ایده‌جکلری خبری وارد اولمغله تکرار ترتیب اولنان انجمن مشورتده فیض الله افندی «سفیرلرك ادرنه‌یه دخول وحضور همایونه قبوللرنده مخاطرات عظیمه واردر . بناء علیه کندولرینه جواب رد ویریله‌رك دفع ایدلملری انسبدر» دیو عقود رشتهٔ اصراری تحکیم ایلدی . رامی پاشا بو تصورنا بجادن مضطرب اولوب «حامل محضر اولنلرك قبل الاستنطاق در دولتدن طرد وتبعیدلری موافق معدلت اوله‌میه‌جغندن برکره افاده‌لری استماع وتدقیق اولنه‌رق مستوجب مؤاخذه حرکتلری تحقق ایدر ایسه ترتیب جزالرینه ابتدار قلنور» زمینده بسط مقال ایله تعدیل رأی سقیمه صرف مساعی ایتدی . نه فائده که فیض الله افندی محافظهٔ اقبال غرضیله متلاشی ومنشأ اختلالك سلطان مصطفی خان حضرتلرینه عرضندن متحاشی اولمغله صدر اعظمك افادات محقانه‌سنه احالهٔ سمع اعتبار

ایتمیه‌رك سفرانك قلاع مجاوره‌دن برنده حبس وتسجینلرینی وکتوردکلری محضرك شق وحرقنی مصرانه تکلیف ایلدیکندن رامی پاشاکان کشاکشی « عطاالقوس باریها » مغزاسنجه فیض الله افندینك قبضهٔ قبض وبسطنه تسلیم وادرنه بوستانجی باشیسی علی اغایه سفیرلری حقنده‌ده باصدیروب ویدلرندن محضری آلوب اکری دره پلنقه سنده قلعه بندایلسنی تنبیه ایتدی وعلی اغا دخی مقتضای مأموریتنی ایفا ایلدی . فاما اشبو معاملهٔ غیر لایقه‌یی سلطان مصطفی خان حضرتلری استماع ایتدکده رامی پاشایی مؤاخذه وتکدیر بیوردقلرنده مشارالیه بی‌محابا جوابه تصدی ایله « تسلیم مهر شریفده شیخ الاسلام افندینك رأیندن خارج حرکت ایتمامکلکمی تنبیه بیورمش اولدیغکزدن بوایشده دخی انلرك رأی ومطالعه‌لرینه موافقت ایلمش ایدم » دیه‌رك سبب فتنه‌یی علی التفصیل عرض وتفهیم ایله فیض الله افندینك واولادینك

مسقط رأسلری اولان ارضرومه نفی واجلالری
واکری دریه منفی سفیرزك اطلاق وتطییبلری حقنده
خط همایون استحصال ایله سرایه عودت ایتدی
ویکیچری اغاسی طرابلسلی عثمان پاشایه فیض الله
افندینك خانه سنی مستوفی نفرات ایله حصر ومحافظه
واولاد واتباعنك خانه لرینه دخی برز چورباجی
تعیین واقامه ایتدیرمسنی تذییدن صکره حکم اراده یی
حاوی فیض الله افندی ایله بیوك اوغلی نقیب
الاشراف فتح الله افندی یه خطاباً برقطعه بیورلدی
تسطیر ورئیس الکتاب عبدالکریم بك ایله چاوش
باشی عثمان اغایه تودیعاً تسییر ایلدی . بونلر
وقت غروبده فیض الله افندینك قوناغنه واصل
ومخدومیله تنهاجه صحبت ایدرایکن استیذانه وقت
براقیه رق متساویة الاقدام خلوتخانه سنه داخل
اولملریله فیض الله افندی کرداب استغراب واضطرابه
دوشوب سبب ورودلرینی سؤال ایتمکسین چاوش
باشی عثمان اغا بیورلدی یی یدینه اعطا ایدرك بالمطالعه

واقف حال فلاكت مدار اولنجه رئيس افنديه خطاباً « ارضروم قصبه‌سی ایوا واسكانمز تخصيص اولنمقدن ایسه مطرح آسایشمزی تنكنای مزار ايلمك انفع واولى ايدی سن برطوغری سوزلی آدمسك حضرده بوندن بشقه برشى وارمی » ديدكده رئيس افندی « مأموريت ومعلوماتمز بوكا منحصردر فقط سرعت حركتكز اراده بيورلمشدر » جوابيله فيض الله افندی‌یی ومخدومنی حرملرينه وداعه بيله وقت ويرميه‌رك برقوجی‌يه اركاب وادرنه‌ده تكيه قپوسی قربنده كائن نمازكاهده چاوشلرله اذهاب ايدوب سائر اولاد ومتعلقاتی دخی وقت عشايه قدر اورايه ايصال قلنديغندن وارنه اسكله‌سندن سفينه ايله طربزونه كوندرلمك اوزره جمله‌سی يوله چيقارلمش ايكن رامی پاشا شايد جمهور استانبول بونلری دردست ايتمدكجه آرام ايلمزلر ملاحظه‌سيله فيض الله افندی‌یی واولادینی مؤلف رساله‌نك ضبطنه نظراً براوادی قصبه‌سندن دوندروب الاجه حصارده ايوا و توقيف ورا شد

تاریخنك روایتنه كوره ينه ادرنه يه جلب واغاقپوسنده حبس وتسجين ايتديردی واكری دره به نفی اولنان سفيرلر درحال كتوردیلوب حضور همايونه تقديم ايله ايچلرندن امام دامادی حسن افندی يه صدر اناطولی پايه سی توجيه وديكرلری دخی صورت اخری ايله تلطيف قلندی .

فيض الله افنديك بنيان مرصوص اقبالی خراب وويران ومنفاده اولان سفرا مظهر عفو واحسان اولدقدن صكره محضر معهوده جواب اولمق اوزره صنادید جهوره خطاباً برقطعه خط همايون تسطير وماًلنده مواد مستدعاتك جمله سی رهين مركز اسعاف اولديغی و پشمقجی زاده علی افنديك مقام مشيخته مأموريتی تصديق اولنديغی بيان وتذكير بيوريله رق اشبو خط همايون هنوز سفرا ادرنه ده ايكن ميراخور ثانی سليم اغايه وعلی افندی ايچون برمعتاد ارسالی لازم كلان خلعت بيضای مشيخت دخی تذكرهٔ اول مصطفی افندی يه توديعا استانبوله

ارسال قلندی . لکن فیض الله افندینك استصوابیله
سفیرلره مترتب اولان جزا دهان ساعیان فتنه انکیزدن
اولجه واصل مسامع جمهور مفسدت پیما اولمغله
جمله سی طریق شقاق وعناده قطرهٔ اعصاب
وعروقلری سوکلدکجه بر برلرینه مخالفت ایتامك
اوزره تأکید رابطهٔ اتحاد ایلمش اولدقلرندن سلیم
اغانك کتوردیکی خط همایونك حکمنه و فیض الله
افندینك نفینه بی اساس نظریله باقه رق ومصطفی
افندی یی ادرنه قپوسندن استانبوله داخل اولور
ایکن اخذ وکرفت ایله سفرا حقلرنده اجرا اولنان
جزایه بدل اغا قپوسنده حبس وتوقیف ایدرك سلیم
اغایی مقدما سفیرلرله کوندردکاری محضری مؤید
وفقط شیخ الاسلاملغك امام محمد افندی یه وروم
ایلی واناطولی صدارتلرینك وسائر مناصب علمیه نك
انتخاب ایتدکاری ذاتلره توجیهی استدعاسنی مبین
بر محضرله ادرنه یه اعاده وابعاث و مصطفی افندینك
پشمقجی زاده ایچون کتوردیکی خلعت بیضایی امام

محمد افندی یه الباس ایتدیلر . سلیم اغا ادرنه یه
واصل ومحضر جدیدك مألنه وجمهورك سوء حالنه
ارکان دولتك اطلاعلری حاصل اولمغله بعدالاستشاره
برطرفدن روم ایلی قطعه سنده بولنان وزرا وامرایه
قپولری خلق ایله ادرنه یه شتاب ایتملری حقنده
اوامر علیه تسییرینه وارنودلق وادرنه وسلانیك
حوالیسندن عساکر کلیه تحریرینه مباشرت
و برطرفدنده سفیرلرك توسطلری و انضمام
ضمانلری ایله مطالب اخیره نك دخی قبول واسعافنه
مسارعت قلنه رق اولبابده صادر اولان خط همایونك
تودیعیله استانبوله عودتلری حقنده سفیرلره مأذونیت
اعطا اولندی .

صورت خط همایون

سزکه استانهٔ سعادت اشیانه مزده اولان علمای
عظام ومشایخ کرام وأئمه وخطبا وسادات ذوی
الاحترام وطلبهٔ علوم والتی بلوك خلقی و درکاه عالی

ينكيچريلرينك اوجاق اغالرى ونفراتى وجبه‌جيلرى وطوپجيلرى وطوب عربه‌جيلرى وچورباجيلرى واوطه باشيلرى وساٸر طواٸف عسكريه وكافهٔ مؤمنين سز سلام ملوكانه‌مز ايله حالكز تلطيف اولندقدن صكره معلومكز اوله كه ميراخور ثانى سليم اغا قولم ايله كوندرديككز محضر كلوب منظور ومعلوم ملوكانه‌م اولمشدر . بامر الله تعالى سيد على افندى يه علت صدبت ايتمكله سابقا شيخ الاسلام اولان محمد افندى داعيمز ايچون رتبهٔ فتوى وتوفيق زاده محمد افندى داعيمز ايچون صدر روم وعبدالرحيم افندى زاده يحيى افنديه صدر اناطولى وسيفى زاده سيد ابراهيم افنديه نقيب الاشرافلق ومصردن معزول احمد افنديه استانبول قضاسى استدعا اولنمش عواطف عليهٔ ملوكانه‌مدن مساعدهٔ همايونم اولمشدر . ومفتئ سابق فيض الله افندى اولاد واتباعى واموال وارزاقى وكندنده واتباعنده اولان مالكانه‌لرى ميريدن ضبط اولنور . بونكله اكتفا اولنمليدر .

واستانهٔ سعادتمه تشریف همایونمز دخی ان شاءالله مصممدر . شیخ الاسلام افندی وصدرین افندیلر داعیلریمز کلدکلرنده سویلشیلوب عزیمت اولنور . بوندن اقدم محضر ایله کلان حسن افندی داعیمز وشیخ عیسی افندی ومصطفی افندی دعاجیلرمز دخی مأذون انصراف اولمغله خط همایون شوکتمقرونمز شرفیافتهٔ صدور اولوب معاً ارسال اولنمشدر . سائر رفیقلری دخی کوندریلوب ان شاء الله تعالی وصوللرنده اول طرفده اولان اهل سوقك دکانلری قپانوب بو قدر زماندر کار وکسبلرندن قالوب مضطرب الاحوال اولمشلر بعد الیوم هرکس ایشنده کوجنده وکار وکسبنده اولوب مؤمنین بیننده عیاذا بالله تعالی شق عصا وقوعیله شماتت اعدای دین واختلال ثغور اسلامیه وبو مثللو نتیجه مفاسده مؤدی اولهجق حرکاتدن احتراز ایلیهسز طرف سرحدلرده نتیجه امورلریمز اولمغله خیر دعالری استرسکز بو اختلافی ائتلافده

وبو شقاقی وفاقه تبدیل ایلیوب دوام عمر ودولتم ادعیه سنه مشغول اوله‌سز فیما بعد التی بلوك خلق ودرگاه معلام یکیچریلری وجبه‌جیلری وطوپچی وطوپ عربه‌جیلری وبوستانیان خاصه وبالجمله قپوم قوللرینك مواجبلرینه تقید واهتمام اولنمق اوزره تنبیه همایونم اولمشدر . ان شاء الله الرحمن ضرورت ومضایقه چکمزلر والسلام .

وقتا که سفیرلر درسعادته کلدیلر صنادید جمهوری اورته جامعه جمع وجلب ایله خط همایونی قرائت وحامل اولدقلری حل وصایایی تفهیم وتلقینه مبادرت ایلدکلرنده ارباب فتنه متحد اللسان اوله‌رق « سزلر طرف سلطنتدن مظهر اولدیغکز اکرامه فریفته اولوب تشکیل ایتدیکمز حلقهٔ اتحاده خلل وامر خروجده حاصل اولان شوقمزه کسل ویرمك ایستیورسکز من بعد جمعیتمزه التحاقکزه ارائه روی جواز ایدمیز » واُدیسنده کلمات وحشیانه ایله سفیرلری میدان فساددن دفع وطرد ایلدیلر .

زیرا فیض الله افندینك واولادینك بر تدبیر احتیاطکاری اولمق اوزره طریق منفادن دوندرلمسی وعسکر جلب وجمعنه تشبث اولنمسی وجمهورك اراقهٔ دملرینه فتوا ویرلمسی فوق الحد غلیان اذهان مفسدت پیشگانی موجب اولوب حتی فیض الله افندی نفی ایدلمیوب ادرنه سراینده اخفا اولنمش وحالا حوالیٔ ادرنه‌دن نفیر عام وقریم ونوغای طرفلرندن تاتار خان قوماندا سیله عساکر بیکران جلب ایدیله‌رك جمهور استانبول قتل واعدام ایتدیریله‌جك ایمش دیو بر مرتبه سراج دروغه فروغ ویرمشلر ایدی که بالکز ارباب فتنه دکل خانه‌لرنده قالان اهالینك بیله قلب وقالبلری سیلاب وحشت ونفرتله مالامال اولمش ایدی . لکن خط همایونده مندرج تأمینات وتبشیرات طلبه ودرویشاندن داخل دائرهٔ جمهور اولنلرك بعض مرتبه مصلحت فتنه ده فتورلرینی داعی اولمغین کندولرندن ظهوری ملحوظ اولان اختلافی دفع ایچون مشایخ وموالینك تنسیب وانتخابیله مشایخ

حلوتیه دن همت زاده عبدالله افندینك میانهٔ جمهورده
ایراد ایلدیکی مواعظ و نصایح که متن مقاله ده مفصلاً
وموضحاً محرردر . انك تأثیریله مفتورین جمعیتده
شوق تازه کلهرك و طرف سلطنتدن جمع لشکره
تشبثك انتاج ایلدیکی اراجیف دخی افکار کارزاری
تشدید ایدرك درنه اوزرینه تحریك قادمهٔ شقاوت ایدن
هیئت جمهور داخل سوردن خروج و حرکته کمربستهٔ
اهتمام اولدیلر .

اشبو تفصیلات و نشر محاتك تطبیقندن رهین علم
دقایق اشنایان اوله جغی وجهله مؤلف رساله
محضر جمهورك صورت تقدیمنی و اکا متعلق معاملاتك
کیفیت جریانني متن مقاله ده مختصراً بیان ایلمشدر .
لکن وقعه نك اهمیت اساسیه سی بو مباحثدن رونما
اوله جغی جهتله اولبابده تتبع اثار و تحقیق اخبار ایله
اشهب براعهٔ عجز براعهٔ فقیر وادیٔ اطنابه سوق
و تسییر اولندی .

متن مقاله نك حاوی اولدیغی رموز و کنایاتدن « داخل

عروقده تولد ایدن صفرای فاسد » صحیفهٔ گذشته ده
احول وافعالی تعریف اولنان « صاری حسن
پاشا» درکه جانباز امیرك خانه‌سنده مختفی ایکن
میدان فسانه پای انداز دخول اولمش ایدی .
« عالم ذخیر کاذبه مبتلا اولدی» قولی دخی امام
محمد افندینك مشیخته اقعادینه و«اول نفی اقانیم
ثلثه ایله بالاجماع تصحیح مسئله‌یه راضیلر ایکن
سلب کلی برله تغیریات » فقره‌سی محلنده ذکر و بیان
اولندیغی اوزره صنادید جمهورك اول امرده
فیض الله افندینك و مخدوملرینك نفینه راضی
اولدقلری حالده ازالهٔ وجودلری غرضیله تغیرنیت
ایلدکلرینه اشارت و « مقناطیس مدعی وجه حسن
ایله عرض اولنسه » قولی داماد حسن افندی ایله
تقدیم محضره قرار و یرلدیکنی تلمیحدن عبارتدر
و « کریبان رسالتی تذکرهٔ لمن التقی » فقره‌سی
ادرنه‌دن استانبوله کوندرلمش اولان تذکرهٔ اول
مصطفی افندی‌یه و « ماصدق حالی تلمیحنه حتی

حين » قولی موسی البهك اغاقپوسنده حبس وتوقيف اولنديغنه دائر اولوب « مبرجنبه كش انذار دغدغه انذار » تعبيری ميراخور سليم اغادن كنايه‌در . و « خرقه پوشاندن برشخص » قولندن مراد ميانهٔ جمهورده وعظ ايدن همت زادهٔ شيخ عبدالله افنديدر موعظهٔ مبحوثه‌دهٔ ﴿ كالذی استهوته الشياطين فی الارض ﴾ ايت كريمه‌سيله بدأ ايدن مقالات بين الجمهور حبل متين اتحادهٔ خلل و ادارهٔ شمشير جلادته كسل كتورلمديكی تقديرده مصلحت اجلاسك متغلبانه پذيرای حصول اوله‌جغنی تفهيمه دائر اولوب مؤلف رساله بودقيقه‌يی ﴿ آتيكم بسلطان مبين ﴾ آيت كريمه‌سی ايله افاده ايتمش و « رجال اللهك همتی بزمله برابردر » فقره‌سی ايله مشايخ وعلمانك ترويج مصالح جمهوره سعيلرينی متضمن اولان كلمات مواعظ آميزی مراد ايلمشدر .

﴿ اشبو مقاله‌ده مذكور الاسامی ذواتك ﴾

﴿ تراجم احوالی ﴾

امام دامادی حسن افندی

زعفران بولیلیدر . استانبوله کلهرك سرای همایونده غلمانان خاصه زمرهسنه داخل وخلیفهلك رتبهسنه نائل اولدقدن صکره طریق علمه دخول ایله بر مراد وامام سلطانی ابراهیم افندی‌یه داماد اولوب سلطان سلیم مدرسی ایکن قاین پدری ایله معاً جزیرهٔ قبریسه نفی ورتبهسی رفع اولنمش ایدی . بیك یوز اوچ تاریخنده معفواً استانبوله عودتله مولویته مظهر ومحلنده بیان قلندیغی اوزره طرف جمهوردن محضرله ادرنه‌یه عزیمتنده مکهٔ مکرمه پایهسیله مکرم اولهرق بیك یوز اون التیده استانبول قاضیلکنی دخی احراز ایتمش ایکن عزل وبروسه‌یه نفی ایدیلوب یوز یکرمی اوچده اوراده ارتحال دار بقا ایلدی .

شعبان افندی

طوسیه‌لیدر استانبوله کلوب خاصکی سلطان کتخداسی اولان حضر پاشایه امام ودور مدارس

معتاده ایله بکام اولدقدن صکره سلك موالی یه داخل
و بیك یوز اون تاریخنده قلبه مولویتنه وفیض الله
افندی وقعه سنده ادرنه قضاسنه نائل وثانیاً
مولویتله قلبه یه واصل اولوب بیك یوز اون التیده
معزولا استانبوله عودت ویکرمی بر تاریخنده
سمت عقبایه رحلت ایلدی . جسیم وسمین اولدیغندن
قبا شعبان افندی دیمکله معروف ایدی .

﴿ شیخ عیسی افندی ﴾

قضاتدن کره دلی صکوکی علی افندینك صلبندن
بیك قرق یدی تاریخنده قدمنهادهٔ عالم وجود
اولوب سن رشده بالغ اولدقده استانبوله کله رك
مشایخ حلوتیه دن یول بولیجی زاده شیخ عبدالکریم
افندیدن انابت واحراز مرتبهٔ خلافت ایلدکدن
صکره اولا اورته جامع واعظی اولوب اثنای
وقعه ده سلطان سلیم جامعی واعظلکنده بولنمش
ایدی . مؤخراً فاتح وبایزید وسلیمانیه جامعلری
واعظلکلرنده دخی بولنه رق بیك یوز یکرمی یدی

سنه‌سی خلالنده بعد اداء الحج شام شریفده عالم بقایه رامله بند عزیمت اولمشدر .

عیسی زاده شیخ عمر افندی

قونیه‌دن نشأت واستانبوله هجرتله بیك یتمش یدی تاریخنده وفات ایدن مشایخ خلوتیه‌دن شیخ عیسی افندینك مخدومیدر . ات بازاری شیخ عثمان افندیدن انابت وتکمیل اداب طریقت ایدوب بیك یوز اون درت تاریخنده شهزاده جامعی واعظلکنه ویکرمی ایکیده ابی ایوب انصاری ومؤخراً سلطان سلیم جامعی وعظیه سنه مأمور اولمش ایکن یکرمی بشده وفات ایلدی .

طاشچی زاده مصطفی افندی

بوسنه‌لیدر بواصل سن رشد وسداد ونائل سرمایهٔ استعداد اولدقدن صکره استانبوله هجرتله کرسی‌نشین وعظ وتذکیر وناقل حدیث وتفسیر اولوب سلطان مصطفی خان ثانی حضرتلرینك نیچه سفرینه عزیمتلرنده همت زاده افندی ایله برابر

رکاب همایونه مأمور اولمش ایدی . زمان سلطنت احمد خانیده دخی بعض جوامع عالیه ده واعظ اولوب بیك یوز یکرمی یدیده دارالنعیم جنانه انتقال ایلدی .

❊ همت زاده شیخ عبدالله افندی ❊

عصر سلطان محمد خان رابعده کبار مشایخ حلوتیه وبیرامیه دن اولان شیخ همت افندینك مخدومی اولوب تحصیل علوم ظاهریه وباطنیه دن صکره یکی بغچه قربنده کائن زاویه سنده جانشین پدر وبین الناس حسن صیته مظهر اوله رق بعض جوامع سلاطین واعظلکلرنده بولنمش وسلطان مصطفی خان ثانی حضرتلرینك نیچه سفرینه عزیمتلرنده فاتح جامعی واعظی ایکن رکاب همایونه مأمور اولمش ایدی . بعدالعوده ینه وعظ وذکر ایله مشغول اولوب بیك یوز یکرمی ایکیده وفات ایلدی .

« ایده همت زاده یارب عدن اعلایی مقام »

تاریخ رحلتیدر . عذب البیان منطلق اللسان

وهر فنده ماهر یکانهٔ دوران ایدی .

﴿ متن مقالهٔ سادسه ﴾

بو مقالهٔ اعجوبه نما اول باد پیمایان بادیهٔ غوا هنکام عرض لشکرده قاعدهٔ سوقیان اوزره ترتیب الای ایله عالمه رسوای اولدقلرین بیان ایدر .

حکیم سخنساز طوسی هنر
بدین کونه ترتیب کرد این حشر

عرصهٔ روایتده صف آرای غرایب آثار اولان فارسان الخیل اخبار تحقیق اوزره چونکه اول محمل آرایان معنی نه صد و هزار دعوی دهور ماضیه ده پسندیدهٔ هوام عوام اولان نیجه بدع مضحکاتی نظام امورانام ایچون موضوع قوانین دیرین اولمق زعمیله مراعاتده مبالغه یی لازمهٔ ذمت بیلمشلر ایدی . بنابرین هنکام عرض لشکرده طریقت پیرپیش قدمه رعایت مستلزم صلاح ملك وملتدر . لاجرم هر حرفت علی مراتبهم بویله حرکت ایتمك کرك

دیو ابتـدا بر مصحف شریفی زی اشرافـده بر کروه
عظیم دست بر بالای دست راحهٔ تعظیم ایله تقدیم
و اطرافنی پرتو مهر رخسـاری روزنهٔ دبسـتانی
مشرق صبح بهاران ایدن لاله‌عذاران ومکتب عرفانده
قصب سـکر ایله مشق مقالهٔ ناز ونیاز ایلین سادہ
اوحان سـیپاره مرصع غلافلرین حمائل وبازو ساعد
راسـتدن آلوب کلمبخ آیینهٔ سینه اولان ثدی یمینده
تشبیب و کوشهٔ دسـتار مطلالرین طرف بنا کوش
سنبل پوشـده صالوب بهار افروز طلعت ناظرفریب
ایلمش هر بری صورت رقت‌انکیز ایله (عسکر اسلامه
امـداد ایله یامولی مدد) ترانه‌سنده نواسنج آمین
اوله‌رق ولوله انداز قبـهٔ سـپهر برین اولدیلر ۰
قفالرنده پیشـوایان طریقت متصوفه‌دن (قطب
اکلادیغم مرکز غفلتده بولندی کیم دائره‌دن خارج
ایدی ایتدیکی افعال) منطوقه‌سی صفت کاشفه‌لری
بر قاچ متزاهد ورع انتحال صوفیلری نامنده اولان
سوفیلر ایله (خصم اکر بردسـت تیغ خویش دارد

اعتماد) اعتماد تیغ بردست دعا داریم ما) زمزمه سیله
سبحهٔ دست اندیشه‌لری اولان عقود ماسوایی
سبابهٔ شمره‌وآزایله تعداد ایدرك پای کوبان دست
افشان های وهویله شورش فکن زمین وزمان
اولوب آیینهٔ ثرایه زلزلهٔ هراسانی وانجمن ثریایه
دغدغهٔ پریشانی و یردیلر (بدام زاهدان افتادم
از همواریٔ ظاهر) ندانستم نیام تیغ این قوم
ازعصا باشد) بعدهاختیار قضا ایله قضایی اختیار
ایدن تیره روزان برکشته بختان که عنوان جریدهٔ
حاللری قلم واقعه نویس دیوانخانهٔ منقب ایله
❊ قد بلینا فی عصر نا بقضاه ❊ یظلمون الانام ظلما عما ❊
❊ یأکلون التراث اکلا لما ❊ ویحبون المال حبا جما ❊
منظومه‌سی ایدی تعظیما لکبرعمایمهم زمرهٔ مرحومه‌یه
ردیف مطیهٔ ترتیب قلندی کذلك ارباب حرفتدن
دخی پیشهٔ ابوالبشر که زراعت وحراثتدر اصحابی سائر
اصنافه تقدیم اولنوب تباشیر صباح الخیر پیشانیسندن
نیر نزهت فروز (صفراء فاقع لونها تسر الناظرین)

شعشعه‌سی متلالی کحیل العین ایکی ثوز غزال مثالی که
هر بری قائدلری اولان زواهدلردن براعت استهلال
ایدی جل مزرکش وتبر منقش ایله شوهرکد
بانو سرا کبی بزه‌یوب شاخلرینه اوتاغه‌لر تعلیق
ایتمکله شاه ایرانه وکردن وکوشنه یاره وکوشواره‌لر
کچورمکله کاو فریدون زمانه دوندروب آردنجه
لباس زراعیده برشخص یادر شمم (امید کندم ایتمه
صاقین جوفشان اولوب) عالمده نیك و بد کشی هپ
اکدیکن بچر) ترانه‌سیله چپ وراسته کندم
فشان اوله‌رق کشتزار کروفرده وافر تخم دبدبه اکوب
بچدی وراسنده طحانین بر کردونهٔ کاومیش متین
اوزره برقاعده برخر آسیای سریع الدوران انشا
ایدوب (آسیاب دولتی بر خرده اواسه دوندرر)
نکته‌سن تلمیح ایدرك کچدی . خبازان کثیر
الرماذك ایسه کذلك کردونهٔ کردون نمون اوزره
احداث ایتدکلری تنور تفسیده دروندن فروزان
اولان زبانهٔ نیران زبان حال ایله (بستان ز خلق

خام و بده پخته درعوض سر کرم » خوش معا ملکی
چون تنورباش) مفهومنی افصاح وقصابان جبان
الکلب طویل النجادك جوهر ساطور فولادی « شیرین
وجرب میطلبد تیغ حادثات » جوشن ز لاغریست تن
کوسفندرا » مضمونی ایضاح ایدرك کتدی
حمالان قوی الاقتدار ایسه لندهایانه اطوار ایله
هر بری نمونهٔ حمل سیئاتی کوه البرز حجمنده براعجوبه
کالبد ثقیلی دوش مباهاته تحمیل ایدوب « بهرهٔ
خواجه زاسباب بجز محنت نیست » عرق ازبار کران
قسمت حمال شود » دیه رك جداول شکن جبینلرندن
اسالهٔ آب عرق ایله ساحهٔ کذرکاهی کل اکین
ایتدی « فاعتبروا یااولی الالباب » اما حرفت کله پزان
برجوان بلورین ساقی النده نمونهٔ سینهٔ عشاق
بر کفکیر سوراخ نما بلنده ابریشم فوطهٔ مطلا برتخت
روانه خسروانه اجلاس ایتدیروب اوکنده سیمین
سینی وطبقچهٔ چینی برله آراسته برمائدهٔ شاهانه
پیرامنده کرد اکرد کرسنه چشمان سفرهٔ وصالی

« جوان كله پزمن كه دل سراچهٔ اوست » تمام لذت عالم ميان پاچهٔ اوست » نشيده‌سيله پرجوش وخروش عقبنده « سك نشيند بجاى كيبايى » مقتضاسنجه طائفهٔ كنده پزان « مپرس ازحكمت سخنو ورازسر بمهراو » كه كس نكشود ونكشايد بحكمت اين معمارا » نضيده‌سيله ظرافت فروش اولدى سرتراشان كذلك بر كجاوهٔ ابكينه ابجره پربت آينهٔ طلعت بلورين ساعدى شيشه ده پرى مثال ارايش وسادهٔ غنج و دلال و پيشگاهنده برطفل مه عذار زهره جبينى دخى مشترى مقامنه قائم ايدوب مشكين شبستان صباحت اولان موى سنبلبوى سرملامت افسرين بريدهٔ استرهٔ الماسكون ايتدكجه پرتو حسن نظاره كدازى چراغ مهر عالمتاب كبى فروزان واطرافنده عشاق سربازلرى « دلارامى سرمن مى ترا شد » زمين ازعكس رويش لاله كون شد » ديو غزلخوان اوله‌رق كتدى بونلره تابع دلاكان پالوده‌تنان مه سيند « لاتعجبوا من بلى غلالته

قد زر ازراره علی القمر » یعنی اندام یاسمن فاملری
قیصان فرسوده ایله کویا فانوس مشمع ایجره فروزان
شمع کافور بلکه ثباب بذله ایله هر بری ویرانه‌ده کیزلی
بر کنج موفور ایدی سینهٔ تابناکلری تابناف کشوده
وطرف سراو یللری ازکعب تا بفخذین کشیده
خندهٔ مشتری تسخیر ایله ربوده دللرینه (کرچه
حمام ایجره خوشدر صحبت یاران لیك سیمتن دلاك
ایله خلوتده بشقه ذوق وار » نکته‌سن اشعار ایدرك
رعنا رعنا طاوسانه خرامله عمر کرانمایه کبی کذران
ایتدی موی تابان بازکون رفتارك ایسه شاکردان
نادمیده مویلری « نازم بجوانی که بهنکام وصال
چون اسب حرون باز بکفلی آید » نکتهٔ حالت
بخشاسنی مشعر سپه وازکون اطوار کبی عکسنه
رفتار ایله دلفکارلرینه غیرمعهود بشقه بر یوزدن
عشوه‌لر صاتدی قنادان شیرینکارك عنقای قاف
حلاوت اذنی ذباب طبلهٔ لعل شکر فشانی اولان
جوانان حلوالتبسمی نوشخند جان پسند ایله جیب

وداماں روزكارى لبريز شهد وقند ايدرك جلوه فروش
وپيرامننده اشفته دالرى « تمام عرصهٔ محشر مكس
فرو كيرد اكر چنين بقيامت شكر فروش ايى »
نغمه سن طنين حزين ايله دمساز ناله وانين ايدوب مكس
وار خروش كوستردى خياطانك دخى ياسمن مويان
بنفشه خطانى هر برى اندازهٔ شيوهٔ ناظر فريبى
قدر قماش دورنك چشم حيرانمدن حله دوز بالاى حسن
وبها اولوب كذركهده دورويه صف بسته اولان
صد پاره دللر « اى رشته بس توكامرانى » كردى
بانعل لبش عيش نهانى كردى » اندر كف اوچر اشدى
كوته عمر » چون غسل باب زندكانى كردى » ترانه سيله
عرض خواهشه وسيله ايچون دلق وخرقه وقبا
وكسوه ده چاك دست شفف اولمدق جيب وكريبان
قومدى اما لحافه دوزان وقاليچه فروشان كه حرفت
سائره ميانه سنده « بتن بويا كنند كلهاى تصوير
نهالىرا » بپايدار سازد خفتكان نقش قالىرا » مطلعنك
مضمون دلنشيننه ماصدق پرى چهركان فرشته

فریب وفرتیله شهرهٔ دیار برطائفهٔ نظافت شعاردر
انلرك دخی هرتازه نهال دلاراسی مترصد ثنیة الانتظار
اولان حسرتکشلرینه رداء ابهت حسن و بها ایچون
سروطوبی خرام آرام رباسنده نازان نازان رخصت
اهتزازو بروب اول یوم الغطالی اشو بکاء قیامته
مثال ایتدی « قو پسه بردن اول قد وقامت غلو
قوپر » برفتنه درقیامت ایله روبروقوپر » حرفت باغلقجیان
وطاقه‌جیان وسائر ارباب بدستان که سفاحله
معروف برکروه انبوه شفف پژوهدر هرتازه
خط نمکین سیمای زیبنده قباسی اول روز بهرس
مشتاقانده چکرده دستارکاکل بقفا سنبل بطرف
بنا کوش دستمال مخطط بردوش غمزه زنان طنزکنان
شیوهٔ معشوقهٔ عاشق پسند ایله مستانه لوندانه
رفتار ایدرك بهجت افروز غرفهٔ چشم تماشا بیان
اولدقده « هر بری صورت دیواره دونر عشاقك
او بت دیر ملاحت که کچر یانندن » مشبك دریچهٔ
بالاخانهٔ عصمتدن سیرایدوب ربوده اولان آشفته

مزاجان مزواج جنبش «غمزه دگل جلوهٔ رفتار دگل
نزنش کارکه هر دو جهان انجق بو» زمزمه‌سیله
بر برنده هر بری بربنی استصحاب کونه کوسترون
«اولدی اندکم گلشن آرای هوس جوز کبی» اقدی
کوکلم برنهال عشوه‌یه صول کبی» دیه‌رك ازواج
مسلوبة الابتهاجلرندن استکراه ایله خلع حلهٔ
ازدواج ایچون کشف قناع نشوز ایتدی الحاصل
هر اصنافك وتیرهٔ مرقومه اوزره کالای روی دکانچهٔ
معاشی یعنی رأس المال کارکاه کارخانهٔ انتعاشی
اولان شاکردان مشتری شکار تابنده عذاری «پدرك
روحی مادرك جانی «نوسنانك رأس مال دکانی» عاشقك
نقد عمر مکتسبی» نرم ونازك سوللی چلبی» هر بری
پیشهٔ مخصوصنی مشعر اطوار عجیبه ایله زیر علم پیر
وپیش قدملرنده عرض هنر ایدوب اشکال غریبه
ایله ساحهٔ کذرکاهی صحایف جریدهٔ اقلیدس
ومجسطی‌یه دوندردیلر بو جمله‌نك وراسنده اول
ایکی هرزه کرد روزکارك بری که وسادهٔ تنعم ترخانیده

رقاد حرص اشعبی ایله رصدخانهٔ اقباله شخص
مطلسم اولمش برهیکل کثیف و بی شعورایدی طغرای
منشور شعارین « کاور اول دلیر سرکش قلیجی النده
قانلو صاول ای کوکل یولندن که یمان کشدر بو »
عنوانیله مطرز ایدوب توشیع کتابهٔ ایوان شش
جهات قیلدی دیکری که رخسارهٔ حلیهٔ حالنده
اولان جریحهٔ جرایم « یعرف المجرمون بسیماهم »
بهبودیله اتسام شهرت بولمش برعتریف منفورایدی
صدای کرهنای اقتدارین « منم ان سپهدار
بی مرسیاه « جهان پهلوان ویل کینه خواه » چومن
باشم اندرمیان یلان، بمیدان چه کارست زال زمان » بروخ
اکر سام درخواب دید » بترسید ولرزید وجایش برید »
دمه سیله سیر آهنك ایلیوب مهره بطاس انداز
سورکاه کائنات اولدی « وللقیامة اشراط وقدظهرت »
بعض العلامات والباقی علی الاثر » فحواسنجه « قالدی
شمسك طلوعی مغربدن » سائری برایتدی جمله خروج »
یعنی دجال وهم بنی اصفر » دابة الارض ولشکر یأجوج »

﴿ شرح مقالهٔ سادسه ﴾

مقالهٔ خامسه‌ده تفصیل و ایراد اولنان اسباب وحالاته مبنی جمهور استانبول ادرنه‌یه عزیمته قرار ویردکلرندن ترتیب وتحریر لشکره ابتدار اولنوب جمعیت فتنه‌ده اون بیك مقداری یکیچری ودرت بیك درت یوز نفر سپاه وسلحدار و بیك یوز نفر اشاغی بلوك نفراتی ودرت بیکدن متجاوز جبه‌جی و بیك ایکییوزنفر طوبجی وعربه‌جی و بیك نفر مقداری سادات نامنه بعض اشخاص مجهوله بولنمش وطلبهٔ علوم ودرویشان ایله اهل سوق دخی بش التی بیك نفره بالغ اولمشدرکه مجموعی اوتوز بیك نفره قریب ایدی بوندن ماعدا استانبوله اطرافدن عسکر دخولنك منعی ایچون طرف سلطنتدن ازمید ومدانیه اسکله‌لرینه کوندرلمش اولان مأمورلر جمهوردن سردن کچدی اغالری ارسالیله استیصال

و بروسه حوالیسنده ایکی بیك نفری متجاوز یکیچری
جمع ایله استانبوله ادخال قلندی وفیض الله
افندی یه قرابت صهریه‌لری اولان وانی زاده احمد
وسلیمان افندیلر بروسه جوارنده کائن چفتلکلرنده
مقیم ایکن سردن کچدی طاقمی هجوم و قتحام ایله
مومی الیهمایی اسیر سلسلهٔ بلا ومالاربنی نهب و یغما
ایتدیلر وفیض الله افندینك واولاد واتباعنك
استانبولده کائن خانه‌لرنده و بدستان وجوامعده
محفوظ اموالی دخی ارباب فتنه اخذ وغصب ایله
مصارف سفریه‌یی اندن ترتیب ایدوب علما ومشایخه
خرجراهلر اعطا ایلدکلری مثللو قائمقاملغه تعیین
قلنان صاری حسن پاشا ادرنه‌یه عزیمت امرنده لازم
کلان مهماتك تدارکنه صرف مساعیٔ لایحصی
واثر تردد وتحاشی‌یی بالکلیه امحا ایتدی والحاصل
هیئت فتنه‌نك قوت ومکنتی نتایج نیت فاسده‌لرینی
استحصاله کفایت مرتبه‌سنی بولدیغندن ورؤسای
جهور ایسه عوام پسند اولان نیجه عادات باطله‌یی

قواعد وقوانين قديمه‌دن اولمق اوزره اتخاذ واجرايه منهمك اولدقلرندن ترتيب الاى ايله جمعيت فساديه داود پاشا صحراسنده كائن چرپجی چايرينه نقل اولندی وقتا كه جمهور فتنه‌نك استانبولدن خروجی خبری سامعهٔ دولتی تخديش وقلوب وكلای سلطنته القای تلاش وتشويش ايلدی اوجله ادرنه صحراسنه كلمكه مأمور اولان ولاة وامرايه اوامر مؤكده ارسال اولنوب جمله‌دن اول اولا فاتحان عسكريله يورك واليسی حسن پاشا وانی متعاقب عساكر مرتبه‌زيله محمود بك زاده خدا ويردی پاشا وروم ايلی بكلر بكيسی خزينه‌دار ابراهيم پاشا وارنودلق امراسندن سليمان پاشا ادرنه‌يه مواصلت وقره‌بايرلر نام محلده ركز خيام اقامت ايلديلر .

مؤلف رساله‌نك اشبو مقالهٔ سادسه‌يی تنظيم وترتيبدن مقصدی لسان استهزا وبراسلوب لطافت ادا ايله الاى جمهورك صورت تشكيلنی وارباب حرف وصنايعدن داخل حوزهٔ جمعيت اولان كسانك

صفات واحوالنی تعریفدن عبارت واول واديده منقوش لوحهٔ افاده اولان تعبيرات وارسته‌ٔ ایضاح واشارت اولوب فقط « کحیل العین ایکی ثور غزال مثال » عبارهسی نشانجی احمد پاشا ایله چالق احمد اغایی و « رقاد حرص اشعبی ایله رصدخانهٔ اقبالیه شخص مطلسم اولمش برهیکل کثیف » قولی کذلك احمد پاشایی و « رخسارهٔ حلبهٔ حالنده اولان جریحهٔ جرایم » عبارهسی ینه چالق احمد اغایی تلمیح ایلدیکندن بونلرك بیانیله اکتفا اولندی .

﴿ متن مقالهٔ سابعه ﴾

بومقاله اول تازنده کلاب کمکرده خداوندك اثنای هرزه کردیده تألیف ایتدکلری صحیفهٔ سخیفه‌یی تسنید بر له سمت صلاحه داعی اولان اولی النهایی نه وجهله رد وصد ایتدکلرین بیان ایدر .

حمدی سنج جنازهٔ ابن رحیل
چنین محمل اراست زین قال وقیل

چونکه اول « سماعون للکذب » کریمه‌سی آویختهٔ
لوای ادعازی و « اکالون للسحت » تمیمه‌سی دوختهٔ
کریبان اشتهاری اولان کتایب ابرهه رکایب مقالهٔ
کذشته‌ده طی کردهٔ ساعیٔ قلم مکبوب السبب
اولان وادیٔ غریب ونهج عجیب اوزره زامله بند
خروج اولوب فضای عرینة الهرابده واقع ساحهٔ
نظیفه‌سی ظلیل معدلت ظل اللهی ایله مانند بلد
الامین « لافسوق ولاجدال » ربیع رحمت فیضانندن
نجم معصرات امن و امان ایله سرسبز وریان برمرج
سنبلیز بهشتی ارجده تسویدٔ حمل تدبیر سقیملریچون
برقاچ کون ضرب خیمهٔ نزول برله ثقلت بخش سینهٔ
زمین اولدیلر آز زمانده فج عمیقدن کلوب اردوی
تیره رویلرنده تعفن و تکون ایدن نفوس ضایعه
وحشرات شایعه‌دن اول نزهتکاه دل نشینده
کنجایشلری متضمن عسرت و همهمهٔ زحامله
معاضدتلری کذلك اطراف ممالکده دخی تلویث
شعاب ارضین ایتمکه وجوه ایله مستدعیٔ جلادت

اولدیغندن غیری فسون وفسانه ایله صدسال طوردقلری
برده عزیمت خوان قیل وقال اولسه لر بری رخان
امال متمثل دائرهٔ دعوت اولمق خیال محال اولدیغی
دخی براعهٔ یقین ایله مرتسم صحیفهٔ بالری اولمغین
فیما بعد دخی مشکل فتح استدعارینك دروازهٔ
حصولنه قدم نهادهٔ وصول اولمدیجه خلع نعلین
آرام ایتمامك اوزره کفش دوز پای تعصب اولوب
ساق واحد اوزره قیام کوستردیلر « بتدبیر خون
ریختن تاختند « بهم تیغ ورایت برافراختند » همه سنز
کینه شد اراسته « جه ازخواسته وزجه ناخواسته »
چونکه اول سکربغی وشقاق سرکرانلری مزالق
وقاحتده دست بدست نفاق اولمغله شد نطاق اتفاق
ایتدیلر اهل وعیال ومال ومنالری رهینهٔ وقایهٔ
امان اولمق ایچون برطائفهٔ صعب الکردیهنك ضمان
وکفالتنه ودیعه قلمق اهم والزم اولمغین قطع دابرلری
تأیید نظام عالمی مستلزم اصحاب جرایم وماتمدن
نه دکلو مسجون ومحبوس حیاترندن مأیوس زانی

وقاتل ونصوص آویختنی وکاریز کریزده متواری منجلاب خیبت وخذلان کشتنی وار ایسه بحذافیرهم سبیللرین تخلیه و پاسداری شهر ایله بنات ونسوان وصبیانلری یاننده محافظه جی الیقومدلریله حبذا حامیٔ ناموس ملك وملت وناشر رایت عفت ودیانت اولدیلر «ان هذا الشیٔ عجاب» روز دیکرکو توال صبح نقیعهٔ خدبو چار اورنك خورشید ایچون غله نجومی قلعهٔ خامی رنك اسمانده درنبار ایتدی بونلر دخی مهمسازیٔ اسباب حرکت عدیم البرکتلریله تقدیم مقدمات نهضت ایدوب «ازرباط تن چو بکذشتی دکر معمور نیست» زادراهی بر نمیداری ازین منزل چرا» مقتضاسنجه زاد و ذخایر راه و سائر لوازمات سپاهی منزل بمنزل مرفوع ومجرور تدارك وتحصیل ایچون بین ظهرانی الانام مهان ومحقر اولان طائفهٔ قبطیان مستهامدن بداصل حرف سرطضراط برنشال یأجوج القامهٔ مخاطی سائلان مبرم چابك دودن برنیجه عونه ایله یکروزه راه ایلرویه روبراه ایدوب

کندیلری دخی صدای کرنای رحیلی «باهای وهوی ولاف کنم طی راه عشق» باشد که هول درد ل رهزن درآوردم » ترانه سیله دمساز ایلیوب نشوونمای عنایت ربانی برله روضهٔ خلدبرین کبی نعم فراوانی هردم بهار « اکلها دائم » اولان بوستانسرای دارالعیش جهانبانی دام محروسة الی انقراض الزمان فی وقایة الصمدانی که همیشه دست ضعفایه نسبت باکورهٔ اشجار مرفوعه سی « قطوفها دانیة » ونوباوهٔ غصان مطبوعه سی «لامرفوعة ولاممنوعة» در ازهار و اثمارینی دندان تعرض برله یریر اضاعته مور مثال کمربستهٔ حرص واز اولوب کتدیلر شویله که تمثل ایتدکاری بقاع وصیاصیده محصول مزرعهٔ امن واطمینان « فاصبح هشیما تذروه الریاح » تفسیرین ایضاح وخیام وخرکاهلریله تفسیده تن تبزدکان وش آبله دار اولان کوه و هامونك دموع رودی « صبت علی مصائب لوانها » صبت علی الایام صرن لیالیا » نکته سن افصاح ایدردی تاکه رهنونیٔ

دیوریو اول قافلهٔ بی توفیق مانند لجهٔ هدایت
رب مجید کنارهٔ بحر سفیددن دخی تبعید ایله دامن
دشت وصحرایی طوتوت تجدید عهد هرزه کردی
ایده‌جك منزله ایرشدرنجه یعنی هنکامه کرم اولوب
التقاط نقرهٔ افکار خام ایده‌جك محله یتشدیردی
پس درحال پیشکاه مخیم سفاهت توأملرنده واقع
بردلکش فضای چمن پیراده بسط کلیمپارهٔ مشورت
ایدوب « ویل للمکذبین » قلمرونده محکمه‌آرا اولان
متقاضیلر « مستقبل عالم بتر ازماضی شد » عاقل
بخرابیٔ جهان راضی شد » کوساله اکر خطیب
کردد چه عجب » چون کاو فقیه کشت وخر قاضی
شد » جادهٔ عدل وسداددن جهت تمرد وعناده
عدول واعوجاج کوستروب « لیس من الله بمستنکر
ان یجمع العالم بواحد » مقدمه‌سن احتجاج ایله
تسویهٔ امور ملك وملتده عجز وقصوره ترتب ایدن
معنایی متضمن تألیفنه سعی ایتدکاری حلیهٔ صحتدن
عاطل بالاجماع باطل اولان حجت لجاجی صحیفهٔ

روی حاللری کبی تسوید وعنوانی ختم وامضالریله
نمونهٔ جبین شاهد زورایدوب قلم کراما کاتبین ایله
روزنامهٔ سیئات اولان جریدهٔ اعماللری کبی «هذا
کتابنا ینطق بالحق» دیه‌رك تسنید ایتمکله مماثل
«یوم تبلی السرائر» اولان روزدلسوزده اول صحیفهٔ
سخیفه‌یی وثیقهٔ ساطع البرهان باهر النفوذ ایتدیلر .

ای کرده بجهل نام خودرا قاضی
خلاق جهان نیست بحکمت راضی
آتش یارد همانـدم وآن ساعت
شهری که درآن شهر تو باش قاضی

بامداد که خسرو زمردین خیام خورشید قصد
قلمرو مغرب زمین ایله علم اشعهٔ زرین کوپی دروازهٔ
اوتاق لعلین نطاق خاورده افراشته قیلدی اول
شرذمهٔ شرذمه دخی دارالحرب افرنج والامانده
وقوعنی علی طریق فرض محال تصور ایتدکاری
زدوبرد ودار وکیری بیت الامان اسلامیانده رتبهٔ
تصدیقه یتورمکه شدت ائتلاف ایله شمشیرك غلاف

اولوب هر اجبرمز دور برامیر تیمور وهر عور عریان کندو باشنه بر هلاکو خان بلکه عالم اعتزاده بر صاحبقران کبی ستان اولمغله ودیعهٔ جناح حفظهٔ ملك وملت قلنان اسباب نظام امی زهق ومحقده غارت اندوزلق مراسمن ابدا وذریعهٔ رفاه عجزهٔ رعیت اولان اثاث ثروت خانهٔ امنیت عالمی خرق وحرقده کشور سوزلق لوازمن ابداع واجرا ایتمکله برزده دامان طغیان اولدیلر بونك برله بند اول فئهٔ متغلبه کاه طریق نفس الامرده عنانکیر مطیهٔ عزیمتلری اولان خزینهٔ کنج علوم عالیه یی توسن جربزدیه بازکون نعل مغلطه اوروب « انکار نص ایله شرعده مخالف سویله بیلمزمیسین تفسیر « والعادیات » وصف « صافنات الجیاد » سندس تجیم رفرفی الحرکات غزاتدندر و « فضل المجاهدین علی القاعدین » نص مبینی فضائل مجاهدینی مبین ایات بیناتدندر مسبوق بالمثل دکلدر کلامی اسانه الیمز صفین وقعهسنه سوزك ندر حذر ایله کبار اصحابه

اسنادیغی ایله مذهب رفضه تقویت ویرمه یوخسه مرادك مسلك اهل سنت والجماعتی سلب ایله « تجتمع امتی علی الضلاله » حدیث صحیحنی منکر اولوب ادله‌نك برین ابطاله می سعی ایدرسین هیچ اوله‌جق ایشمیدر مسئله معلوم دکلمی غلبه وکثرت قنغی جانبده اولدیغی خود « کنار علی طرف منار » مشهود وبدیدار ایکن عدم جواز ایله نیجه صورت مخالفت ابراز ایده‌بیلورسن کتابی اولان سلوکلرین صد ایچون نه سندی سد راه ممانعت قیلورسین « اشته فتوا اشته حجت » مثللو کلمات نادر برابرلریله اکدکوپ سنابك الخیل سفسطه قیلوب بیلدکلرین سویلدیلر وکاه آیینه‌خانهٔ بیان واقعده وجه حسن اوزره ایراد کلام دری النظام ایله مرغوبهٔ ادعالرینه شانه‌زن تعرض اولان مرسله طراز تعریضی « صقن صقن یشله بصدك قامه‌یه قندیل اصدك پیره دخل ایدوب کسوته توکوردك بلکه تکیه‌یه خوك وصوفی‌یه غوك وکنیسه‌یه نذور وشمامه فطور کتوردك یك خطا

ایدوب وباله کیردك سن بیلمزسن اما بوسوزدن امامه کوپك مؤذنه کوستبك دیمك چیقار استغفرالله تبت ورجعت بوندن رجوع ایله بردخی لسانه آلمه » دیوب محاضرات باطله ایرادیله یکیدن مسلمان ایدوب بکندکلرین ایلدیلر .

باطل همیشه باطل وبیهوده در ولی
مشکل بودر که صورت حقدن ظهور ایده

﴿ شرح مقالهٔ سابعه ﴾

مقالهٔ سابقه ده تعریف اولندیغی اوزره جمهور فتنه چریچی چارینه نقل خیمه وخرکاه ایلمش اولدقلرندن اوزاده برقاچ کون آرام والتمش پاره طوپ وایکی هاون وکلیتلو جبخانه ومهمات تدارك واستحضارینه اهتمام ایتدیلر لکن هیئت مجتمعه لرینك اول نزهتکاه دلنشینده کنجایشی متعسر اولدیغندن ماعدا طول مدت اختیار اقامت ویاخود ایکی انه اشاعهٔ تهجد وجلادت ایتدکلرینه آمال مضره لرینك نتیجه بخش حصول

اولەمیەجغنی قویاً تفهم وتیقن ایلدکلرندن بذیسان
دعوای فاسدلرینك دروازۀ حصولنه یعنی موکب
همایونه قدمنهادۀ وصول اولمدقجه بریرده آرام
ایتامکه قرار ویردیلر واستانبولده قالەجق اهل
وعیال ومال ومناللرینی صیانت ووقایه ایچون ترسانۀ
عامرەده وسائر محابسده نەقدر اصحاب جریم ومأثم
وار ایسه چیقاروب شهرك امر محافظەسنه تعیین
و باش باقی قوللغنه صورت استیلاسی مقالۀ ثالثه
شرحنده بیان قلنان بلغرادی کوچك حسین نام
شخص بدلقابی نزل امینی نصب ایله منزل بمنزل
احضار ذخایر ولوازم ایتمك اوزره برکون اول ادرنەیه
طوغری اعزام وتسبیل ایتدیلر انی متعاقب
اردوی فتنه چریچی چاپرندن فلك طناب قرار وداود
پاشا سرایی ایله جوار وحوالیسنده تصادف ایلدکلری
بساتین ومزارعه جراد منتشر کبی اطالۀ ایادیٔ
خسار ومضار ایدرك ادرنه طریقنی ساحلدن تفریق
ایدن سلوری منزلنه مواصلت ایتدکلرنده چونکه

غلیان کانون فساددن اورابه وصوللری کونـه قدر
جمهورناس احمد خان ثانی حضرتلرینك شهزادهسی
سلطان ابراهیمی اجلاس صددنده ایکن بالجمله علما
وموالی وسائر اشراف اهالی چالق احمد اغانك
چادرنده بسط کلیم مشورت ایدوب کندولرینك
بویله جمعیت کثیره ایله قیام وحرکتلری اوزرینه
طرف سلطنتدن ادرنهده تحشید وترتیب جنوده بذل
مجهود اولنمش اولدیغندن سلطان احمد خان ثالث
بالانحصار تخت خلافته وارث ایکن نوبت سلطنتك
هنوز نصاب شبابه بالغ اولمیان شهزاده سلطان
ابراهیمه تحویل وتقریبی نظام انتقال سلطنته خلل
ویرهجکی وبویله برحرکت غیرمستقیمه الی قیام الساعه
حقلرنده موجب طعن وسبب سب ولعن اولهجغی
وادیسنده تمهید مقدماتدن صکره سلطان ابراهیمك
اجلاسی تصورندن بالاتفاق صرف نظرله برابر سلطان
مصطفی خان حضرتلرینك تسویهٔ امور ملك وملتده
عجز وقصورلرینه دائر اول واخر درمیان ایتدکاری

اسناداتی متضمن برحجت باطله تسوید وختم وامضالر یله تسنید ایدرك سلطان احمد خان ثالث حضرتلری نامنه سلوریده خطبه اوقوتدیلر ٠

ارباب اختلالك استانبولدن قیام وحرکتلری ادرنه‌یه منعکس اولدقده صدر اعظم رامی پاشا بردیوان عظیم تشکیل ایدوب اتفاق آرا ایله جمهور فتنه‌یی سمت رشد وسداده دعوت ایتمك اوزره اولاد فاتحان ضابطی حسن پاشانك ارسالی تصویب اولنمغین مشار الیه بومأموریته تعیین وادرنه‌ده کائن سلطان سلیم جامعی درس عامی گنج علی افندی ومشایخدن رضوان افندی ومحمد افندی ترفیق اولنه‌رق وقوعبوله‌جق مکالمه‌نك تحریرینه دخی دیوان عالی کاتبلرندن وانلی دری احمد افندی مأمور قلنه‌رق بری جمهور استانبوله ودیگری مشار الیه حسن پاشایه خطاباً ایکی قطعه خط همایون صادر اولدی ٠

﴿ صورت خط همايون ﴾

سز كه آستانهٔ سعادتمزده اولان علمای اعلام ومشايخ كرام وائمه وخطبا وسادات ذوی الاحترام وطلبهٔ علوم ودركاه معلام يكيچريلری وسپاه وسلحدار ودرت بلوك خلق وسائر طوايف عسكريه وكافهٔ مؤمنين سز سلام ملوكانمز ايله حالكز تلطيف وقلوبكز تأليف اولندقدنصكره معلومكز اوله كه « وان طائفتان من المؤمنين اقتتلوا فاصلحوا بينهما » مقتضاسی ودخی « ادع الى سبيل ربك بالحكمة والموعظة الحسنه » فحواسی اوزره بشريت حسبيله واقع اولان جمعيتكزی طاغيدوب مسلمين بيننده اختلافی دفع ايتمك اوزره ايكی دفعه خط همايون شوكتمقرونمز ايله نصح وپند اولنوب لكن امر شريفمزه اعتماد اولنميوب دعوامز واردر ديو جمعيتده اصرار واولكی حالكز اوزره استقراركز استماع اولنوب دعوای شرعيه اعداد وعتاد وجمع اجناد ايله اولميوب بو خصوصده

اقـوالكزدن منفهم اولان افعـالكز مبـاين اولمغله
استكناه حال ايدوب مقصودكز نه ايسـه طرف
همـايونمزه اعلام ايچون وزراى عظـامزدن حسن
پاشا قولمز ايله مشايخ كرامدن سلطان سـليم شيخى
رضوان الله افندى وسلطان سليم درس عامى كنج
على افندى وسـلطان بايزيد شيخى محمد افنـدى
داعيلريمز ارسال اولنمشدر دعواكز مفتئ سـابق
سـيد فيض الله افندى مادەسى ايسه كيفيت احوالى
معلومكز اولمشـدر اندن دعواكز اولديغى حالده
شيخ الاسـلام افندى وصدرين افنـديلر كلدكلرنده
اولديغى محلدن احضار ومرافعه اولنوب مقتضاى
شرع هرنه ايسـه اجرا اولنور بونك ايچون ايقـاظ
فتنه يه دن اقتضا ايدر بوحركتكزاكرشمدى يه دكين
واقع اولان سوء صنيعكز مقتضـاسى اوزره اثر ترتيب
ايتمك ملاحظه سيله عـدم امنيتكز جهتندن ايسـه
عفو وصفح احسن اعمال واجمل خصال اولمغله بعد
اليوم جمعيتكزى طـاغيدوب سمت صلاحـده رجوع

ایتمك اوزره هرنه وجهله قلو بکز مطمئن اولور ایسه
حسن پاشا قولمز طرف همایونمزدن توکیل اولنوب
مأذون ومرخص قلنمشدر عهد و پیمان اولنوب
دردولتمدارمزه عرض ایلسون انك مناسب کوردیکی
مقبول همایونمزدر الله عظیم الشانك حق ورسول
اکرم حرمتیچون مابینده واقع اولان معاهده بردرلو
خلاف اولمق احتمالی اولمدیغندن ماعدا مفتیٔ سابق
واولاد واتباعی بعدالیوم تخصیص ایتدیکی مناصب
علیه جمله منحله اولدقده شیخ الاسلام افندی داعیز
کاه کارنده اول زمرهنك مستحق اولنلرینه تفویض
اولنوب حاصلی اکر علما افندیلر واکر طوایف عسکریه
اختیارلری جمله عواطف سنیهٔ ملوکانهمدن بهرهمند
و برمراد اولورلر مؤمنین بیننده اولان اختلافك
وزرینی فکر ایدوب شرع شریفه موافق مراد
نه ایسه حسن پاشا قولمز ایله سویلشوب ومعاهده
ایدوب شیخ الاسلام افندی وصدرین افندیلر
داعیلرمز بوطرفه ارسال وکندیکز ولویریکزه

کیدوب مطمئن القلب اولوب دنیاده واخرتده راحت وسلامت اختیار ایلیه سز والسلام .

﴿ بودخی خط همایون صورتیدر ﴾

سنکه استانبولده تخرب ایدن بغاتی توفیق واصلاح ایچون مأمور اولان وزیرم حسن پاشا سن ان شاء الله تعالی مأمور اولدیغك اوزره واروب مزبورلره نصح وپند ایله سمت صلاحه رجوعه ترغیب ایلیه سن اکر بعدالیوم جمعیتلرین طاغیدوب هرکس کندو حالنده اولمق اوزره عهد وپیمان ایدرلر ایسه سندخی شمدی یه دکین واقع اولان سوء صنیعلر ایچون طرف همایونمدن جز ترتیبنه شروع اولنمیوب جرملری قرین عفو همایونم اولمق اوزره تعهد ایدوب کیفیتی عرض واعلام ایلیه سن بوندن صکره دخی متصح ومتأثر اولمزلر ایسه باغیلر اولمغله مقاتله اقتضا ایدرسه مقاتله واستانبولدن چیقوب اسکی حاللری اوزره مکث ایدرلرسه هرنه طریق ایله اولور ایسه اطرافندن تضییق

اولنوب حاصلی اکر مصالحه واکر مقاتله واکر سائر
طریق ایله تضییق اولنمق کبی هرنه اقتضا ایدرسه
طرف همایونمدن مرخص اولمشسکدر عاقلانه
ودلیرانه حرکت ایلیوب ظهوره کلان احوالی
پیدرپی اعلام ایلیه سن سنی اللهه امانت ایلدم
کوره یم سنی نه وجهله حسن تدبیر وغیرت وحمیت
ایله حرکت ایدرسن والسلام .

حسن پاشا اولاد فاتحان وارنود عسکرینی واسامیسی
بالاده نکاشتهٔ سطور اولان ذواتی استصحاباً
ادرنه دن حرکت وچورلی جوارنده کائن قینقلی
منزلنه مواصلت ایلدکده جمهور استانبول سلوری
طرفندن ظهور ایتمکله حسن پاشا ارباب اختلال
جانبندن مکالمهٔ مادهٔ شقاقه مبعوث اولنلرله ملاقات
ایدوب دها اساس مأموریتنی تبلیغ وافادیه ابتدار
ایتمزدن اول مبعوثان جمهور فیض الله افندینك
ومخدوملرینك علیهنده ایراد کلامه باشلادیلر وکنج
علی افندینك خروج علی السلطان حکمنه توفیقاً

درمیان ایلدیکی سوزلره مقابل مغلطه وسفسطه یه
قیام ایدوب صفین وقعه سنی وسلطان سلیم ثانی
حضرتلرینك ادرنه دن استانبوله صورت عودتنی
مقام دلیل وتمثیلده بیانه اغاز وحجت سالف الذکر ایله
مدعای جمهوره دائر تنظیم واستحضار ایلمش
اولدقلری یدی قطعه فتوایی ابراز ایلدیلر مبعوثانك
استدلال وتمثیل طریقیله وقعهٔ صفینه نقل کلامدن
مرادلری مستلزم خروج اولان اسباب وحالاتك
ملکاً وملهٔ محاذیر ومضراتی ارباب شورانك اتحادی
وجملهٔ علومك تصدیق واجتهادی ایله مثبت اولغله
کندولرینك اصلاح احوال انامده تغافلرینی معنای
عصیان ایله تفسیر ایتمك صفین وقعه سنده جانب
جناب مرتضایه مخالف اولان اصحاب کرامه اسناد
بغی ایلدك قبیلندندر دیه رك تنویر مدعی غرضنه مبنی
کورینور .

وسلطان سلیم ثانی حضرتلرینك ادرنه دن استانبوله
صورت معاودتلرینی ایراد ایتدکلری دخی هیئت متحدهٔ

مسلحـنه معرفتـلريله تحصيـل مرام بين العـوام مسـبوق بالمثل اولديغى تلميح وافهام مقصدندن نشأت ايتمش اولميدر زيرا مرحوم ومبرور سلطان سليمان خان سـكتوار فتحنده عازم سرحد جنـان اولدقده سلطان سليم ثانى حضرتلرى حكومتكاهلرى اولان مغنيسادن دردولته واندن بلاتوقف بلغراده شد رحال عزيمت ايدرك مراسم جلوس ميمنت مأنوسلرى تمام اولدقدن صكره يكيچرى طائفه سنك قانون قديملرى اوزره منتظر اولدقلرى عطـايايه خزينـهٔ اردوى همايونده موجود نقودك عـدم كفايتى « الجود من الموجود » قاعده سـنه رعايتى ايجـاب ايدرك سـفر انعامى ناميله معتاد اولان عطيه نك تسويه سى تأخير وامهال اولنمسـندنناشى يكيچريلر ميانده آثار فسـاد وفتنه نمـايان اولمغه باشـلامش ايدى نتيجـهٔ حال استـانبول خارجنده كائن حلقـه لى منزلى مضرب آرام اولديغى كون يكيچريلر استـيفاى بقاياى عطايا ايچون معاملهٔ جبريه اجراسـنه بالاتحاد قرار ويردرك

ایرتسی کون موکب همایونك ادرنه قپوسندن دخولنده پادشاهی اورته‌لرینسد اولوب برقاچ محلده توقف وجمعله دهان هذیانی باز ومقالات بی ادبانه‌یه اغاز ایدرك وکلا ووزرادن رکاب همایونده کیدنلرك کیمنی تحقیر وضرب وکیمنی هدف تیرلعن وسب ایتدیلر وایچلرندن بر کروه اوجه سرای عالی‌یه داخل اولوب باب همایونی ایچرودن سد وتقفیل وسلطان سلیمی اذان عصره دکین ایاصوفیه جامعنده توقیف ایله اسان پادشاهیدن تسویهٔ عطایای باقیه‌یه دائر وعدلر ووزرا وعلمادن کفیلر الدقجه باب همایونی اچدیلر .

راشد تاریخنك حاوی اولدیغی روایته کوره حسن پاشا جهوراستانبولی مشاهده ایدنجه اولا رفاقتنده بولنان سلیمان پاشا ایله کنج علی افندی‌یی ودیکر مدرس افندیلری نشانجی احمد پاشانك چادرینه کوندروب مبعوثان جهور ایسه سلطان احمدخان ثانی اجلاسه قرار ویرمش اولدقلری جهتله سلطان

مصطفی خان حضرتلرینك بقای سلطنتنه متعلق
ایراد اولنان نصایحی قطعیا رد ایلدکلرندن ماعدا
نزد جمهورده شیخ الاسلام اولان امام محمد افندی
فتاوای مبحوثه یی علمادن انتخاب ایلدیکی درت
کیسه یه تودیعاً حسن پاشایه کوندروب مخالفت
واقعه یی تأکید ایتدیکندن حسن پاشا استانبول
اردوسنده قالمش اولان رفقاسنی جلب ایله بعد
الاستشاره حجت وفتوالرك صورتلرینی ادرنه یه
کوندرمکی وجواب صدورینه قدر اوراده ارام اتمکی
تنسیب ایلدی لکن بو پیام بار دمسامع ارباب اختلاله
وارد اولدقده حسن پاشانك مرادی سد راه اولمق
ایمش اکر مکالمه یه کلمش ایسه جواب ویرلمز
اینی قالمامش ایسه همان قالقوب کیتسون ومقاتله یه
مأمور ایسه میدانه چیقسون دیه‌رك نشانجی احمد
پاشایه زائد شدت بیلدرینه حسن پاشا بالضروره
عسکرینی الوب قارشدیرانه طوغری رجعت ایتدی
اما مؤلف رساله‌نك اثر خامه‌سی اولان تاریخچه‌

سالف البیانده حسن پاشانك چادردن چیقمیه‌رق کنج
علی افندی‌یی وسائرلرینی استانبوللی طرفنه
کوندردیکنده وفتوا وحجتلری ارسال ایتمك ایستدیکنده
دائر صراحت واشارت اولمیوب فقط مبعوثان جمهور
« بز سنکله مکالمه ومشاوره‌یه شرعا وعرفا مساغ
بوله‌مدق اکر سن پادشاه طرفندن وکیل اولیدك
یدنده سند بولنور ایدی اولصورتله اثبات وکالت
ایده‌بیلور ایسك سویلشورز والا بزمله تعاطی
کاسات کلامه لیاقتك یوقدر » دیملریله حسن پاشا
نصایحك تأثیری زمانی کچمش اولدیغنی اذعان ایله
« العود احمد » طریقه‌سیله ادرنه‌یه اماله لجام
ایلدی دیو مذکور ومتن مقاله‌ده دخی بو تفصیلك
اجمالی مسطوردر علی کلا التقدیرین حسن پاشانك
اشبو مأموریتی شجر بی ثمر کبی فائده‌سزاولدقدن
بشقه متن مقاله‌ده « وجه حسن اوزره ایراد کلام
دری انتظام ایله » عباره‌سندن « محاضرات باطله
ایرادیله » قولنه قدر پیرایهٔ حریر تحریر اولان نکات

وایهاماته نظراً حسن پاشانك مواجهه‌سنده دری
افندی طرفندن ادعالرینه تعریضی حاوی ایراد
اولنان کلماته مبعوثان جمهورك تشریح وایضاحی
لسان ادبه منافی صورتله جواب ناصواب ویرملرینی
وسطور سالفه‌ده ترقیم اولندیغی وجهله مادهٔ خلع
حقنده اولان قرار آرایی بی محابا سویلملرینی انتاج
ایتمش وحسن پاشانك مأموریتنی حاوی صادراولان
خط همایونده جمهور استانبولك نصایح خالصه
ومواعد لازمه ایله اسکات وارضالری ممکن اولهمز
ایسه ارائهٔ معاملهٔ شدتله ادرنه‌یه استیلالرینه میدان
ویرلمیه‌رك تفریق جمعیتلرینه تشمیرساعد مساعی
اولنمسی تأکید واراده قلندیغی حالده استصحاب
واستناد ایلدیکی سریه‌نك سرمست ساغر فساد
اوله‌رق مجنون کبی زراویٔ طغیانه خروج ایدن افراد
جمهور ایله مبارزه ومحاربه‌یه عدم کفایتی مشارالیهك
خواه وناخواه مقابلهٔ جمعیتگاه اختلالدن عود
وانصرافنی تعجیل وبوایسه اردوی فتنه‌نك ادرنه‌یه

طوغری عزیمتلرینی تسهیل ایلمشدر ·
حسن پاشا منزل مذکوردن عودت وعلی ماهوالواقع دردولتمدار‌ه عرض کیفیت ایلدکده جمهوراستانبولك مضمون خط همایونه عدم امتثاللرینه بناء « فاعتدوا علیه بمثل مااعتدی علیکم » برهانیله اسباب مقابله ومدافعه اعدادینه شروع اولنوب جمهورك منتخبلرندن صرف نظرله ادرنه قاضیسی یك چشم حسین افندی مقام مشیخته ورکاب همایونده امامت خدمتنده بولنان محمود افندی روم ایلی وقاوقچی زاده عبدالله افندی اناطولی قاضیعسکرلکلرینه تعیین وادرنه بوستانجی باشیسی علی اغایه رتبهٔ وزارتله رکاب همایون قائممقاملغی توجیه قلنه‌رق روم ایلی بکلر بکیسی ایلچی ابراهیم پاشا دخی رتبهٔ وزارتله تلطیف اولندقدن صکره ادرنه‌ده موجود یکیچری اورته‌لرینه یوز کیسه وسپاه وسلحدار اوجاقلرینه دخی اون بشر کیسه عطیه ودفع فساده تشویق حاوی خطوط علیه اسرا اولندی ·

﴿ یکیچری اورته لرینه کوندریلان خط ﴾
﴿ همایون صورتیدر ﴾

سز که درگاه معلام یکیچریلری اغاسی وقول کتخداسی وصولاق باشیلر وزغرجی باشی وسکصونجی باشی وباش چاوش وسائر اوجاق اغالری وچورباجیلر واوطه اسکیلری ونفرات قوللرم سز التفات شاهانه وتوجهات پادشاهانه‌م ایله حالکز تلطیف اولندقدن صکره معلومکز اوله که اوجاغکز دین ودولت علیه‌مك ماتقدمدن طوغری و یاروغیرتکشی اولوب سفرلرده جان وباش ترك ایدوب صداقت واستقامت وغیرت وحمیتکز ایله نیجه ممالك فتحی میسر اولمشدر . برخوردار اوله‌سز اتمکم سزه حلال اولسون بوندن صکره دخی صدق قلب و اتحاد واتفاقکز ایله سزدن خدمت مأمول اولوب اوجاغکزه اعتماد همایونم واردر استانبولده جمعیت ایدن طائفهٔ باغیه اوجاغکزك باش اغاسی آل رسولدن محقون الدم برکسنه‌یی قتله ومحظورات شرعیه‌دن نیجه افعال

ناسزایه جسارت و بوقدر ایام جبر وکره ایله اهل
سوقه دکانلرین قپادوب فقرا وضعفایی تضییق
وتعجیز ایلدیلر شرع شریفه مغایر اولمیان
مسئوللرینه دخی مسلمانلرك امنیت وراحتی ایچون
مساعدهٔ همایونم اولوب خط همایونم ایله فیمابعد
جمعیتلرینی طاغیدوب هرکس کندی حالنده اولمق
اوزره نصح و پند دخی اولنمشیکن جمعیتلرین
طاغتمیوب فساد اوزرینه اصرار ایتملرینه بوطرفده
اولان علما اتفاقلریله شرعا دفع بالسیف لازم کلمکین
اوجاغکزدن بوبابده دخی غیرت وحمیت مأمولدر .
اجداد عظامم زمانندن الی هذا الآن هروقتده
اوجاغکزك غیرت وحمیتی وصداقت واستقامتی ظاهر
اوله کلمشدر بنده ده اوجاغکزه اعتماد همایونم
واردر دلاورلك و یارارلق وغیرت وصداقت
وقتیدر ودعای خیرم سزکله بیله در کوره یم سزی
نه وجهله غیرت ایدرسز بوطائفهٔ باغیه نك دفعنده
اغور همایونمده خدمتده بولنان قوللریمك فیما بعد

اسامیلری چالنمیوب جمله تکالیفدن معاف اولنسونلر
بو خط همایونم اوجاغکزده حفظ اولنوب موجبنجه الی
ماشاءالله عمل اولنه ونفرات قوللرینه توزیع اولنمق
اوزره عواطف علیهٔ ملوکانه‌مدن یوز کیسه اقچه
احسانم اولمشدر نفراته توزیع ایلیه‌سن والسلام .
بو اثناده صدراعظم رامی پاشا شیخ الاسلام افندی ایله
وزرا و علما ومشایخ واشراف اهالی‌یی و ینکیچری
و سپاه وسلحدار اوجاقلری اغالرینی و ضابطان
ونفراتنی جمع ایلدکدن صکره حضاره خطاب ایدوب
« جمهور استانبولك مغایر شرع شریف حرکتلری
ظاهر وآشکار اولدیغندن سلاحه مراجعتله تأدیب
وتنکیللری لازم کلدی غیرت وحمیتله ابراز مآثر
دلاوری ایده‌جك کوندر انلرك جمعیتلرینه وجود
ویرلمز سورت وشدتلری اوتلمق آتشی کبی سریع
الزوالدر اطاعت پادشاهیده ثابت قدم اولمق تزاید
قوت وقدرته سبب اولور ظل الله اولان ملوك عظامك
اطاعتلرندن خروج ایدنلرك عواقبی خسراندر ای

غازی اوجاقلیلر سز اوته‌دنبرو صداقت واستقامتله
دولت علیه‌یه حسن خدمت ایدرك نیجه فتوحات
جلیله‌یه موفق اولمشسکزدر بودفعه دخی شوداهیهٔ
دهیانك دفعنده جانسپارانه چالیشوب دعای خیر
احتوای پادشاهی وانعامات جزیلهٔ لایتناهی‌یه
مظهر اوله‌جغکزده اشتباه یوقدر » مألنده مقال
نصایح مآل ایراد ایلدی وعقیبنده دیوان همایون
قدمای خلفاسندن سبزی محمد افندی بر مصحف
شریف ایله حلقهٔ حضاره داخل اولوب متفقانه
حرکت امرنده هرکسی تحلیف ایتدی اشبو
اجتماعدن مقصود اولان تأمینات وتنبیهات اتمام
اولندیغنك اوزرینه ادرنه صحراسنده کائن بچق تپه
دینلان محل عندالحاجه مدافعه ومقاتله ایچون مضرب
خیام جنود مجنده قلندیغندن لوای حضرای سلطان
ملائك سپاه ایله صدر اعظم وبالجمله وزرای عظام
مرتب ومعنون الای ایله ادرنه‌دن خروج ومعسکر
همایونه ولوج ایدرك ایرتسی کون سلطان مصطفی

خان ثانی حضرتلری دخی رکز اولنان اوتاغ عالی یه
کلـدی وایکی کون مکث وآرامدن صکره عساکر
متحشده حفصه مرحله سنه نقل اولندی .

اشـبو مقالهٔ سابعه متنده محرر نکات ورموزدن
« ثبج معصرات ثقیل امن وامان ایله سر سبز وریان
برمرج سنبلیز » قولی چربجی چایرینه و « طائفهٔ
قبطیان مستهامدن بداصل » عبارهسی جمهور
استانبولك نزل امینی نصب ایلدکاری بلغرادی
کوچك حسینه اشارت اولوب « تجدید عهد هرزه
کردی ایدهجك منزلهایرشدیردی » قولی دخی سلطان
احمد ثالث حضرتلرینك اجلاسنی ترجیح ایچون
سلوربده عقد انجمن مشورت قلندیغنی تلمیح ایدر
« خزنهٔ کنج علوم عالیه » تعبیرندن مراد کنج علی
افندی اولوب بالاده ایضاح اولندیغی وجهله « وجه
حسن اوزره ایراد کلام دری النظـام » قولی دری
افندینك مبعوثان جمهور ایله حسن پاشا مواجهه سنده
مباحثه یه شروعنی متضمندر وسائر تعبیرات شرح

وتأويلدن مستغنيدر .

﴿ تراجم احوال ﴾

شيخ الاسلام يك چشم حسين افندي

اسپارته‌ليدر مملكتنده تحصيل علم ايلدكدن صكره استانبوله كله‌رك وشيخ الاسلام منقاري زاده افندي يه انتساب ايله دور مراتب مدارس ايدرك بيك يوز بر تاريخنده كوپريلي زاده مصطفى پاشايه مقارن واردوي همايون قاضيلكنه نائل اولمش و بيك يوز ايكي تاريخنده يكيشهر مولويتني احراز ايلمش ايدي بيك يوز اون ايكي سنه سنده ادرنه قضاسيله تكريم اولنوب اثناى وقعه ده يعني فيض الله افنديـنك واولادينك عزللري صره سنده اناطولي قاضيعسكرلكي دخي ادرنه مولويتنه علاوة مشار اليهه تفويض قلنديغني متعاقب جمهور فتنه نك ادرنه يه تقربي ومقاتله نك تقرري هنكامده مقام مشيخته مأمور اولدي لكن محلنده بيان اولنه جغي وجهله مسند افتادن

عزل وحبس ایله قبریسه نفی ایدیلوب برقاچ ماه صکره
اوراده وفات ایتدی ٠

محمد افندی

استانبولده کائن طوپخانه قصبه سنده قدمنهادهٔ
عالم شهود اولەرق سن رشد وسداده بلوغنده شیخ
الاسلام انقروی محمد افندی یه ومؤخرأ مرزیفونی
قره مصطفی پاشایه امام وطریق تدریسه سلوك ایله
بعد دورالمدارس بیك یوز اون بر سنه سنده مولویتله
نائل آمال ومرام اولدی واستانبول پایه لولرندن
ایکن بروجه محرر اثنای وقعه ده روم ایلی قاضیعسکری
اولوب بعدالانفصال بیك یوز اون سکزده اناطولی
وبرسنه صکره ثانیا روم ایلی صدارتنه وبیك یوز
یکرمی بشده مقام مشیخته مأمور اولوب بیك یوز
یکرمی التیده معزول وبیك یوزاوتوز سنه سنده دار
عقبایه منقول اولدی ٠٠

قاوقجی زاده عبدالله افندی

علمای عصر سلطان محمد خان رابعدن ادرنه لی ناجی

ابراهیم افندینك فرزند ارجمندی اولوب قاوقجی زاده
افندی دیمکله مشهور ایدی تحصیل سرمایهٔ استعداد
ولوازم طریق علمی اعداد ایلدکدن صکره شیخ
الاسلام منقاری زاده افندی همتیله دور مدارس
معتاده ایدرك بیك یوز تار یخنده مولویتله بکام و بیك
یوز اون درت سنه سنده صوفیه قضاسندن
معزولا ادرنه یه عودتله اثنای حادثه ده برای مصلحت
اناطولی قاضیعسکرلکیله مظهر اکرام اولدیغی حالده
بعد الانفصال قبریسه نفی ایدیلوب برمدت صکره
معفوا ادرنه یه معاودت و بیك یوز یکرمی تار یخنده
بغداد مولویتنه عزیمت ایلمش ایدی اورادن دخی
انفصالنده لاجل التداوی بروسه یه کله رك بیك یوز
یکرمی درتده دار فنادن کذر وعالم بقایه سفر
ایلدی .

کنج علی افندی

کردی الاصادر تحصیل علم ومعرفتله ادرنه یه کله رك
وعظ ونصیحت سمتنه سالك اولغله سلطان سلیم

جامعنده واعظ مذكر ومحدث ومفسر ایكن اثنای
وقعـه ده حسن پاشـا رفاقتیله جمهور استانبول
طرفنه مأمور اولمش ایدی بیك یوز یكرمی ایكی
تاریخنده دارعقبایه داخل اولدی هنگام شبابنده
كسب فضل وكمال ایتمسندن ناشی گنج علی افندی
دیمكله شهرتیاب اولمش ایدی ٠

شیخ رضوان افندی

ادرنه ده كائن اسكی جامع واعظی ایكن وفات ایتمش
اولان دلی واعظ دیمكله مشهور شیخ محمد افندینك
مخدومی اولوب تحصیل علم وكماله مداوم ومجالس
علمایه ملازم اولهرق طریق مشیختده سلوك ایله
ادرنه نك بعض جوامعنده كرسی نشین وعظ ونصیحت
اولمش وجامع عتیق واعظی ایكن حسن پاشا رفاقتیله
اثنای وقعه ده جمهور استانبول نزدینه عزیمت ایتمش
ایدی مؤخراً سلطان سلیم جامعی واعظی اولوب
بیك یوز یكرمی بشده وفات ایلدی ٠

شیخ محمد افندی

بغدادلیدر مسقط رأسنده اکتساب علوم ومعارف
ایلدکدن صکره استانبوله هجرت ومشایخ خلوتیه دن
نظمی افندیدن انابت وتکمیل آداب طریقت ایدرك
شیخ مومی الیه طرفندن میخالیج قصبه سنه خلیفه
نصب وتعیین ومؤخراً کندوسنه طرف دولتدن
اوراده برزاویه دخی تخصیص اولنمش ایدی اواخر
عهد سلطان مصطفی خان ثانیده ادرنه یه کیدوب
بوجد حسبی وعظ ونصیحتله مشغول اولدیغندن
سلطان مصطفی خان حضرتلری ادرنه ده کأن
سلیمانیه جامعنده وعظنی استماع ایدرك حسن تقریر
وافاده سی سببیله صاحب ترجمه یی واعظ سلطانی
تعیین بیوردیلر وثنای وقعه ده حسن پاشا ایله جمهور
استانبول طرفنه کوندردیلر عقیب جلوس احمد
خانیده زاویه سنه اعاده اولنوب بیك یوز اون طقوز
تاریخنده ارتحال عالم عقبا ایلدی .

﴿ متن مقالهٔ نامنه ﴾

بو مقالهٔ دغدغه پیرا اول عندهٔ مسلو بة الحیا ترتیبنه ساعی اولدقلری مقدمات معانده یه خاطر خواه اعدای ملت بیضا اولور وجهله نتیجه بخشا اولدقلری حالات دهشت افزا بیانندهدر .

اگر محول حال جهانیان نه قضاست
چرا مجاری احوال برخلاف رضاست

هزار نقش برآرد زمانه بود ونبود
یکی چنانکه در آینهٔ تصور ماست

کسی ز چون وچرا دم همی نیارد زد
که نقش بند حوادث ورای چون وچراست

عشرتخانهٔ عالمده برقاچ کون تعاطیٔ رحیق دوستکامی ایله شیرینکام اولنلری البته ازدرام نکدو الام ایله دشمنکام ایتمك ساقیٔ دور بد پیمانك دیدنهٔ قدیمه سیدر « هرجام غمی کز کف ایام کشیدیم کفتا سبك اشام که جام دکر آمد » اما بو اثناده مشارکت اودا ایله خمخانهٔ روزکارده طاس طاس تجرع اولنان زهرابهٔ ستم وعنادن مذاق جان برمرتبه تحصیل

مرارت ایتمشدر که سرچشمهٔ شهد وشیر لذایذ اولان
لعل نوشین کلرخانه « ولدان مخلدون باکواب
واباریق » لبلرندن دوباره اضافهٔ کوثر وتسنیم شکرخند
ایدوب « الی میقات یوم معلوم » زلال بوسه ایله شست
وشوقلسه لر انجق کسب ادراك حلاوته مستعد اوله بیلور

جام ستمله تلخ مذاقم اودکلوکم
کوثرده اولسه زهر اولور ایچدیکم شراب

بر یاکه آتش غم احباب سینه سوز
بر یاکه نار جور فلکله جکر کباب

بو ایکی نیران دوزخ نشانکه قداحهٔ قضا
وقدردن برجسته اولان شرارهٔ عالمسوز ایله علو
افروز اولمش برنائرهٔ « موقدة التی تطلع علی الافئده » در
بوکا رشاشه پاش تسلیم ورضا اولمه دن غیری نه تدبیر
کارکردر .

تقدیر قطع رشتهٔ تدبیر میکند
تدبیر ساده لوح چه تقدیر میکند

سیما حصن حصین فوز ونجاح قیاس اولنان تدبیر
ناس برکلبهٔ نایین اساس ایکن قوارع صاعقه تأثیر

تقـديره تاب آور اولمق نيجـه متصوردر « سـبقت
تقـادير الاله وحكمها » فارح فؤادك من لعل ومن لو »
پس مرد متوكل وقوى دل هرحالده امورينى مشيته
تفويض ايدوب ثنيـهٔ لو ولعل يه سـلوك ايله جادهٔ
رضادن سرمو انحراف كوسـترميوب كندوينى معنا
ورطـهٔ منازعه يه دوشرمز اما برحيثيت ايله كه
خمخانهٔ الفاظده قواقيز امر واراده ورضايه لب بلب
مالى اولان صهباى حقايق مآلى مجـدالمعنى زعم
ايتكله نشوهٔ امتيازدن بى بهره اولوب مهيج جريزهٔ
زنادقـه ومطيهٔ عقيـده يى طريق مسـتقيم مذهب
ناجيه دن فرسخ فرسخ تبعيـد ايدوب موحـل جبر
كليده كرفتـه پاى ضلالت قالمغله باشـنه سـعالىٔ
وساوس دخى اوشورمز زيرا حلى وحلل اراده ايله
صورت دلفريب رضـاده چهره نماى مجلاى
شهود اولان شاهد تابنده عذار امر كاهيجه نهى محضه
مقارن واراده رضايه مباين بولنديغى كتب كلاميه ده
نيجـه ادلهٔ قاطعه ايله مبرهن ومثبتـدر « مريد الخير

والشر القبیح » ولکن لیس یرضی بالمحال » مآلی دخی
بو معنایه دالدر . اکرچه مضمون رضای اطاعت
اقتضا جریدهٔ پریشان اوراق اعتراضاته شیرازهٔ تألیف
اولان رشتهٔ پیچاپیچ لو ولعل کوشهٔ مقراض ترك
وتسلیم ایرشدرمکله انقطاع بولوب صحیفهٔ نفس
براعهٔ براعهٔ سکون ایله نقش پذیر اطاعت اولمقدن
عبارتدر اما « انما الطاعة فی المعروف » فحوای
سعادت احتواسی مغزاسنجه امضای اراده ایله مسکی
الختام اولمسی امر معروفده مقرردر منهیاتده جدا
متصور دکلدر لاجرم مؤمن قوی الاعتقاد اولا امر
معروفده اهل معروفه اتباعله بقدر الطاقة البشریه
شر وطلاحدن اتقا و بر وصلاحه بذل اجتهاد
ایله صرف سویدا قیلور بعده تأثیر وتیسیرینی
حضرت محول الاحوالدن استدعا ایدر بو صورتده
نبال امالی هدف اصابتدن تخلف ایدرسه ده هر آینه
« والاجر بقدر المشقه » دن بی بهره اولمیوب « انما الاعمال
بالنیات » ایله مجازات اولنمسی بی شایبهٔ اشتباهدر

« و بالله التوفيق وعليه التكلان » « بيت » غرضم حال
پريشانمی شرح ايتمك ايدی » بحث زلفينه دوشوب دل
سوز اوزاندی كتدی » « رجعنا الی مانحن فيه »
چونكه اول طوفان قيامت شور منهل الخفاء قضادن
مانند سيل العرم دفعة موج زن ظهور اولوب ساهرهٔ
غبرابی مفعم الشرور ايتدی « بادبان پردهٔ مستوری
طوفان نشود » مصداقنجه جرافنده طرح اولنان ردم
رصيف البنياد رأس سداد حسبند سريع الانقلاع وش
سد اولەميوب برهة الزمان اوجی بر محلده واقع
چشمهٔ سارە يتدی كه

اولمشيدی اول يره نزهت فزا
تكيهٔ پاك صاری صالتق بابا

تكيه ولی رشك سپهر اثير
اولدی چراغ زری مهر منير

انده دخی اول فتنهٔ افراسياب فتنه تكرار
تجديد عهد بيدادی برله اعادهٔ رسم ديرين
غدر سياوشی ايتديلر يعنی هادم زاويهٔ

بابا اوغلارینك « خشیت ایله هر بریسی نیم جان
تکیه یه قربان ایدی کویا همسان » نقض کلبهٔ
وجودلریله تعمیر کاشانهٔ روحانیت بابای عتیق
ایدوب خضر همتی بدرقهٔ طریق اتخاذ ایتمکله
کتدیلر تا که پای پرکار ذهابه مرکز قفول اولمق
اوزره وضع نقطهٔ مشول ایده جکلری قطر دائرهٔ
دارالقراره یك روزه مسافه سی اولان جرعی وجبالك
دخی شفاء جرف وقفهٔ قللی سحم ظل خیم وخرکاهلریله
مدنس اولدقده طاسباز سپهر بی درنك زیر خرقهٔ
نیرنك بیدرنکدن برشعبدهٔ مستنکر اظهار ایتدی که
تماشاسی مرآت عالمنمای عقله انکسار حیرت ویرمك
دکل نقلی جیب ودامان خلعت حیاتی سرپنجهٔ هادم
اللذات ایله چاك چاك ایتدیرر نساج عنبرین تارقلمك
طرح دفهٔ سطور قیلدیغی منوال رقم جامهٔ طویل
الذیل تفصیله طراز اولمغه احاطه تحمل ایدر قماش
اولمامغین اول نقش غریب بووجه وجیز اوزره
زه کریبان اجمال قلندی که خفاش منشان کاسه

سیاهاندن بر بلوك تیره باطنان چشم روشن روز چنبر نیلگون شب ایله مانند دیدهٔ کافر نعمتان بسته اولدقده نیر عالم فروز سعادتدن استنکاف ایله سمت ظلام شقاوته تحریك شهبال نمك کوری ایتمکه اِرای زناد رأی ایتمشلر ایدی اول شب ظلمانده عموماً علی العمیا شعلهٔ چشم جغد بومی شمع بزم آرای اصطناع کبی استکفافه رخصت طیران بولوب قاف میثاق وفاقده عنقانشان اولدیلر

یاران بروز حادثه یار جهان شوند
چون یار این زمانه همه مهربان شوند

جوشند چون مکس بلبم کاه نوشخند
چون تلخیٔ رسد همه عنقا نشان شوند

بو وقعهٔ فجیعه و حادثهٔ فضیحه صدورنده که سلطان هفت اقلیم زرین دیهیم آفتاب شبستان عنبرین تتق حریم غروبه شتاب کوسترمش ایدی صاحبقران نوتسخیر جهان که صبح باهر البرهاندن کنایتدر صدرا فقده جم کبی مربع نشین پایگاه

استقلال اولنجیه دك اول رو به صفتان فیفای
خذلان رقود وقعودی ترك ایدوب امضای عزمه
ساعی اولدقلری مساعیٔ فاسده مهمنه اقامت اسباب
احتیال ایله تقویت ویره رك تقدیم مقدمات کارزاره
اشتغال کوستردیلر « بفکر شقاوت نخسبند شب
همه کین درسینه نفرین بلب » یکی کفت فردا
بمیدان اسب » جهانم بکردار آزر کشسب » بیك چوبهٔ
تیرآرم زپوست « اکر چشم دشمن اکر چشم دوست »
من آن پهلوانم که در روز جنك » به پشه کنم جنك
ناموس و ننك « وکر کفت حرفی زنامم حباب » اکر
یاد آرد شود همچو آب « بکرز کران کردکان بشکنم »
درخت کدور از بخش کنم » مرا تیغ تیزست
ازناب خوك » نه خرجنك زنده دهانم نه غوك » أیرتسی
قصطال سنابك الخیل بغی وطغیانلرندن ساهرهٔ
غبراده « کرماد اشتدت به الریح » غاشیه کش
صرصر شقاق تیره غبار فتنه ونفاق کریبان زر بفت
بطانهٔ مشرقدن دامن نارنجی رنك دیبای مغربه

وارنجه فضای مینا سرای جهانی استیعاب ایدوب
برمرتبه کسافت بخش شش جهات کائنات اولدی که
شمع بزم آرای کاشانهٔ عالم که مشکوة جهان افروز نیر
اعظمدر متواریٔ سحاب « حتی توارث بالحجاب »
اولوب روز روشن لیلهٔ ظلمادن روی خلان چهرهٔ
عبوس اعدادن فرق اولنمقدن قالدی وهرکس
« میستاد غافل درین راه دیر بروتاسر خویشتی را
بگیر » دیه رك کندو باشی فکرینه دوشمکله پدر فرزند
رضاجویندن مادر دخترحمیده خویندن بیزار اولوب
کویا ناقور رحیل اسرافیل سودا کران فنای شهرستان
فنایه تنبیه قیام روز بازار « یوم لاینفع مال ولا بنون »
قلمغله سامعهٔ ذرات کائناته ولولهٔ دهشت صالدی
« لیس البلیة فی ایامنا عجبا » بل السلامة فیها اعجب
العجب » حقا که اول یوم عمیمة البلواده که جای سلامت
محل تعجب دعوای دیانت محض تعصب بلکه اسباب
تغصب اولوب قاف فسحت فضای عالمده عنقای
امن وامانه جایگاه رفاه همحال وفای ابنای زمان

وصحن کلشن سرای جهان خرمده همای اوج
اطمینانه جلوه کاه صفا همرنك نقطهٔ لعل کلرخان
اولوب زمین وزمان بو حاله کریان اولدی

بریره فتنه مقرر اولسه
دافع اولمز آنی رأی سلطان

کوستروب شرقی دیدی پیغمبر
وبها یطلع قرن الشیطان

ایم الله اقترانات نحوسله بیت الشرف اجلالك
جانب شرقیسندن سرزدهٔ مطلع ظهور اولمش
بر نجم کیسودار فتنهٔ قیامت شور ایدی که
ادنی بارقهٔ اثاری پرتو انداز ادبار اولدیغی سواد
معموره نك طاق رویین نطاق دولتخانه‌سی نوبتخانهٔ
بوم اولمغه تحصیل استعداد وایچلرندن نارالحباحب
مشابه سنده لمعان ایدن رئیسلری اوله‌جق خرمکسلرك که
امتداد زمان تسلطلری مدجناح بعوضه‌دن عبارت
ایدی طنین جان خراش ایله دغدغه انداز اولدقلری
بزم دانشمندن همای جاه وجلال اوج کریزه پرواز

بال افشان اولوب لسان حال ایله کون ومکان « طفل میکرید چو وادخانه‌را کم میکند چون نکریم من که صاحب خانه‌را کم کرده‌ام » رثایه‌سیله قطره پاش دموع رقت انکیز اوله‌رق فریاد ایدردی

ازدوریت ای تازه کل باغ مراد
چون غنچهٔ چیده خنده‌ام رفته بیاد

کریان چو پیالهٔ پرم درکف مست
نالان چو سبوی خالیم درده باد

چونکه اول کربهٔ لاده صفتان هر بری مانند هزبر رزم ساز بیر اوله‌رق هجوم کوستردیلر تیغ کهسار اصراردن نه کونه رسوایلق ایله افتادهٔ هبور بوار اوله‌جقلری خود معلوم ایدی لاجرم بندرکاه کیاستده نقاد خرده‌بین دارالعیار حقایق اولان اهل رأی واصحاب فراست « فانظروا کیف کان عاقبة المکذبین » آینهٔ معجز نماسنده دیدهٔ عبرت بین بصیرت ایله مآل صورت حاللرینی که مبادیٔ خذلان استیصاللریدر تماشا ایتمك ایچون ورای

سرا پردهٔ انزواده مردم چشم اولی الابصار کبی تنهـا
نشین سرادق یقین اولدی «ماحیلة الرامی اذا التأمت
العدا» فاراد ان یرمی السهم فانقطع الوتر» وقتا که اول
شغال روشان اجهٔ ضلال بیشه‌یی شـیردن عرصه‌یی
دلیردن خالی بولدیلر اولا طمطراق تجلدلرینه سفك
دماء ایله اب وتاب سطوت ویرمك ایچون ایچلرندن
بنـه کنـدولر کبی رایت افراز بغی وفسـاد اولان
کشـتیلردن بربنی نابهنگام شقهٔ لوای منکوسی مطوی
کـورلمش تهمتی ایله قـلادهٔ کردن اسـتعدادلری
اوله‌جق ثعبان صمصام عدوانه طعمهٔ حلقوم طغیان
ایدوب برینه چین سـیهکار وسمهٔ ابروان شـقاوت
عنوانی برآو بختی‌یی علم اصرار اضراری قلهٔ قاف
مبالغهٔ اشـتطاطه افراشـته ایتمك شرطیله «کـدو
افتاد بادنجان برآمد» طریقه‌سـیله کتوروب ترخان
مصطبهٔ شقـاوت ایتدیلر بعده

ان الفقیه اذا غوی واطاعه

قوم غوا وضاع وضیـعا

مثل السفينة ان هوت فی لجة

تغرق ویغرق کل ما فیها معا

کشتئ طوفان زدهٔ سنك ناخدایان خداناترسانی که سنین کثیره دنبرو ساحهٔ نزهت فزای مآرب و مطالبلرنده دستیاری سنه‌ار ‌نخت بیدار ایله « لم یخلق مثلها فی البلاد » صورت‌پذیر حدوث اولان بنیان مرصوص العمادی که فی الحقیقه داهیهٔ دهیاسی جلوه‌گاه خاطر خواهلرینه کلی مضایقه ویرمشیدی لاجرم ازالهسی ایله توسیع دهلیز مقصـورهٔ آمال قلمق یانلرنده وجوهله رتبهٔ وجوبه ایرمشـیدی بنابرین ضرر شرعیسنی ترفیع صـورتنده قلع وقعنه فتـوا دادهٔ رخصت وجـواز اولنر یله اول روزجکرسوز دهشت اندوزده که نمونه نمای کربلا پرکرب و بلا ایدی مماثل کنبد خضرای کردون اولان قبهٔ فرقدان فرساسنی « عالیها سافلها » ایتدیلر لکن غلظای سلیب الحیای بغاة بو نکله اکتفا ایتمیوب ساق دعائمهٔ استطالهسنه دخی قلاب استیصال ایله ربط کمند خذلان وبیعهٔ شقاوتده کندرسوزی

شجاعت ايله بجمره کردان مظاهرتلری اولان کافر نعمتان شماس طنیتان معاضدتیله کشان کشان کوه البرز مشابه‌سنده کی اساس گردون مساسی « قاعاً صفصفا » خاکه یکسان ایتدیلر « سبحان من لایسئل عما یفعل » « یکی را برآری وشاهی دهی » دکررا بدریا بماهی دهی » وبو واروهٔ رصیف الاصلدن متولد اولمش طلل حالت دخی انقلاعی امرینی هنکام ترافع حکم نافذالقول شمشیره احاله ایله مادهٔ نزاعه فیصل ویردیلر « خطر بقدر فزونیست مالداراترا » که خون فاسد آهن‌بای نیشترست » اما اول اشایب وخیمة العواقب ایچره « کعقدارفی ثمود » ایکی شخص جارود که برینك زبان‌زد براعهٔ براعه اولدیغی وجه اوزره مطلع دیوانچهٔ شقاوت نشانی اولان ابروان هجاعنوانی « سوء الوجه فی الدارین » ایدوکنه براعت استهلال دیکرینك لقب مابه الافتخاری عظمای ملت روسدن برمنحوس برکشته بختك دیباجهٔ منشور اشتهاری اولان نام بدنامنه مطابقت ایله کافر بالله

اولدیغندن دال ایدی « رماهم الله بالنبط » بغی و عدوان فرعونیلرینه برهان باهر اولان طغیان هامانیلرین کندو رأی کاسدلرنجه شرع شریفه تطبیق زعمیله نیجه مفتی یه مسائلی تحریف ایتدیرنکلرندن ماعدا اول یوم عصبیده عیاذاً بالله تعالی استباحهٔ فحشیاتی استفتا کونه مشایخ اسلامدن حائز رتبهٔ نعمانی اولان اولوالنهایه بالمواجهه دروازه کشای مغارهٔ دهان استهزا اولوب ثعبان زبانلرین هلاهل فشان هذیان ایتملریله « ومن قبل کانوا یعملون السیئات » قلزمنده غوطه خوار کرداب عریض القعر مأثم اولان قوم غلیظ الجرایمه مسلک جحیمده مسابقت کوستردکلرینی حاوی بلکه « الا المودة بالقربی » حبل المتیننه کوشهٔ سکین بغضا ایله انقطاع ایرشدیرمکله کتایب یزید اهل بیت حقنده تصدی یه تأدب ایتدکلری اهانته اجترا ایلدکلرینی محاکی اوضاع فضیحه وافعال شنیعه یه جسارتلرین اکرچه بعض روات آغوش ادعای وقوعه چکدیکی شاهد تابنده

عذار اخباردندر ولكن دامن عصمت تفصيلى آلودهٔ
بلل خلل اولمغله بو مجلهٔ رنكين تتق معانى كه اطراف
سرادق مبانيسى غشاوهٔ احاجى والغاز ايله مستور
ومطرز بر خيمهٔ اعجازدر اول مقوله صورة مكروهة
الشمايلك جلوهكر اولمسى روا كورلميوب مطروح طاقچهٔ
صنمخانهٔ الغا قلندى « دهن تنكنه برسوزمى بولمز
اما » هنز اول نكتهٔ سر بستهٔ بى تعبيردهدر » « تاكى
سخن از سخن ربايم ما بر سر قصهٔ خود آييم »
چونكه اول فسدهٔ حسده « الذين حبطت اعمالهم
فى الدنيا والاخرة » جمازهٔ حرص وآزى « جمع مالا
وعدده » واديلرينه سوق ايدوب جاروب انتهاب
ايله درودشتى تمام رفت وروب ايتمكله كور نورده
خلال دندان اغاره اولنغه صالح بركياه خشك قالمامغله
نعمت خانهٔ عالمى سفرهٔ سماحت كرام عصره
دوندرديلر « زپيدا وپنهان چيزى كه بود » كرفتند
وبردند وخوردند زود « بمنعم نه زربفت ونه كيش ماند »
نه صد پاره خرقه بدرويش ماند شد ازدست ايشان

کار جهان « چو دستار بر فرق مست کران » پس
حرمسرای مراتبده « حور مقصورات فی الخیام »
اولان مناصب عالیات که مکلل وثیرهٔ حجال توابسنده
رجاندن غیری حل عقدهٔ نطاق مساس اتمامش
زبنده عروسان مطبوعة الحرکات ایدی بالجمله سبی
واسترقاقه کمر بستهٔ اتفاق اولوب نحاس احرار فروش
ارتشا النده موی کشیده، معجر دریده خلیع العصایب
مکشوف الترائب زیور بازار یغما اتمکله ال برابتدیلر
بنابرین کیسهٔ استحقاقلری نقدینهٔ کامل العیار کفاءتدن
تهی مایه اولان فرومایه‌لر وهمیانچهٔ اتقانلری درهم
تام الوزن عاقبت اندیشیدن خالی اولان نیجه نامحرم
حرم لیاقت پستپایه‌لر آغوش تصرفه المق داعیه‌سیله
متساویة الاقدام هجمهٔ زحام کوستروب اول نازنینان
جان پسندك باکورهٔ بستان تنعم اولان ترنج پستان
وسیب غبغب دلستانلری دستخوش مصافقهٔ بیع
وشرا ایدرك ایادیٔ تطاول ادانی اکام ضبط وادبدن
خارج وهر کسك قطوف نخاستان قسمتدن آرایش

دست آمالی قلنان شمامهٔ معیشتی برزبرد ر بوده قیلغه
دست بر بالای دست عقده کشای اکیاس بهارج اولمغله
«ومعتقدان الرياسة فی الکبر» فاصبح ممقوتاً وهو لایدری»
بجر زبول العجب طالب رفعة » لافاعجبوا من طالب
الرفع بالجر» مفهومی صفت کاشفه سی نیجه خودرأی
خویشتن پسند میانهٔ قوم عاقده دعامة الرهط اولان
اصحاب شقاقك رقبهٔ اسامیلری بر برر ربط سلسلهٔ
تذکار اولنسه حرف نام وشانلری واوعمرو کبی خارج
طوق تلفظ ایکن ناگاه حاق بساط استحقاقده
«زاد فی الشطرنج بغلة» طریقه سیله جلوه ساز
ودرهم ناقص العیار ذاتلری « وافق شن طبقه وحداة
و بندقه » اولق یوزندن ممتاز تختهٔ امتیاز اولوب
رضیع سر انکشت آمال اولان نجل امید اهالی بالجمله
مر المذاق قطام وکهوارهٔ سویدای ادانیده ملفوف
قماط قصوا اولان طفل خاطرهٔ کامرانی بوکونه واژ
کون جنبش روزکار ایله غنودهٔ جلباب اغتنام اولدی
« فغان زکردش گیتی وچرخ کجرفتار » که بر مراد

دل کیدیان خر گردد « کسی که درخور شاهست از خرد مندی » شود گدا وز افلاس در بدر گردد » کسی که لایق پالان خر بود اورا » دهد قبای زر وصاحب کمر گردد « چه خوش مناسب این گفته است ابن یمین » مقطعیکه برابرباب زر گردد « کریم زاده چو مفلس شسود بدو پیوند « درخت گل که تهی گشت بارور گردد « لئیم زاده چو منعم شود ازو بگریز » چو مستراح که پرگشت گنده تر گردد » حاصلی بو ایام شورش وشقاقده مشارکت اودای صدیق واحبای شفیق ایله چکیلان احمال قاصمة الظهر متاعب وشداید نقل بندرگاه، تفصیل اولنسه الی انقراض الایام شتران گردنکش شهور واعوامه سمر دیگر سربار قلنمق منسلب الاحتمالدر نهایة الامر

از جنبش قلم که کلید معانیست
گنجینه های حسن بیان باز میکنم
هرچند این حکایه خوش آیند، قصه ایست
اطنابرا گذاشته ایجاز میکنم

فحواسنجه «كقطرة الماء بالنسبة الى الداماء»
بالنفس مشاهده اولنان احوال عجيبه‌دن بر نبذه
غايت وجازت الفاظ ايله زبانزد قلم معجزدم قلنمغله
اكتفا اولنوب مفتاح دخمهٔ تفصيل حال حبل
متين قياس ايله تعليق كلميخ دروازهٔ اجمال قلندى
مشتى نمونهٔ خروار يست .

﴿ شرح مقالهٔ ثامنه ﴾

مدققين ارباب مطالعه‌يه ستير وخفى اولمديغى اوزره
مؤلف رساله اشبو مقالهٔ ثامنه‌نك مقدمه‌سنده
دور پرجور فتنه‌نك مقتضياتندن اولان اكدار والامى
تلميحاً بعض نكات ظريفه ايراد واول واديده قالب
سطوره افراغ ايتمش اولديغى ابريز خالص العيار
كلماتك تركيب وترتيبنده مقصد اخرايى مبين تعبيرات
مخصوصه علاوه‌سيله الحق ميدان سخنوريده ركز
عماد رشد وسداد ايلمشدر چونكه «غرضم حال
پريشانمى عرض ايتمك ايدى بحث زلفينه دوشوب

دل ســوز اوزاندی کیتدی » نظمنه دکین آرایش
لوحــهٔ تقریر اولان مقــالات جـملهٔ اولی‌یه متعلق
بعض وصــایا ونصایحــدن عبارت کبی کوریـنــور
ایســه ده بو بحثده مراد اصلی فیض‌الله افنــدینك
حرکات معوجه‌سنی تقبیح واتش فتنه‌نك علت اشتعالی
اوزرینــه بعض احــکام طبیعیــه‌یی توضیح ایلك
قضیه‌لری اولدیغندن مشــار الیهك پردهٔ حرص جاه
ایله قپــانمش اولان بصیر بصیرتنده ســالك اولدیغی
طرق ومسالکك مخاطرات ومهالکنی کشف ومعاینه‌یه
مدار اوله‌جق تاب وفروشهرســتان جنان واذعانده
غلبهٔ اوهام وخیالاتدن ناشی قوهٔ ممیزه‌یه برقالمیه‌رق
نه صــورتله دوچار ورطــهٔ ادبار اولدیغنی « حصن
حصین فوز ونجاح قیاس اولنــان تدبیر ناس برکلبهٔ
نابین اســاس ایکن قوارع صــاعقه تأثیر تقدیره تاب
آور اولمق نه‌جه متصوردر » قولندن بدأ ایله « مرید
الخیر والشر القبیح   ولکن لیس یرضی بالمحال » بیتنه
قدر مبســوط اولان رموز ونکات اثبــات ایلدیکی

مثللو « انما الطاعة فی المعروف » فحوای سعادت احتواسنه بناء طاعت ورضانك منهیاتده متصور اولمدیغنی تصریح ایدن الفاظ وكلماتك سیاق وسباقی دخی سبب فتنه و فساد اولان موادك هجنت حقیقیه سنی تصدیق وتأیید ایلر .

منشیٔ نادره ادا دقایق علت غایهٔ اختلالی بووجهله بیان وانهادن صكره اردوی فتنه جوی جمهورك چورلی مرحله سندن قیام وارتحالی اوزرینه جریان ایدن وقایعك تعریفنه « رجعنا الی مانحن فیه » قولیله ابتدار ایلمشدر شویله كه مقالهٔ سابعه‌ده بسط وایضاح اولندیغی وجهله تفریق جمعیت فتنه ایچون طرف سلطنتدن مأمور اولان حسن پاشانك تدابیر وتشبثاتی جمهورك تصلیح نیات وحركاتنه مدار اوله‌مدقدن بشقه عزیمت وتوجهلرینی تشدید وتعجیل ایلدیكندن مشار الیهك معاودتنی متعاقب عموماً مرحلهٔ چورلیدن تحریك قادمهٔ شقاوت

وباباى عتيق قصبه‌سنه قريب چشمه‌ساره مواصلت ايتديلر .

فأما حسن پاشانك عودتى اوزرينه ادرنه‌دن لواى سعادت احتواى حضرت پيغمبرى ايله اردوى همايون حفصه صحراسنه ركز خيام سطوت ايلمش اولديغى خبرينك دهشت انداز ورود اولمسندن قطار جمعيته طارى اولان رعب وهراسك دفعى ضمننده سركشان صناديد جمهور سفك دماء ناحق ايله اظهار صولت وصلابتنه قرار ويروب محبوساً استصحاب ايتمش اولدقلرى واني زاده سيد احمد وسليمان افنديلرى كه فيض الله افندى‌يه قرابت صهريه‌لرندن ناشى بروسه‌ده كائن چفتلكلرندن مغلولاً ومقيداً استانبوله جلب ايلمشلرايدى چشمه سارمارالبيانده مجراى شمشيربران ايله درياى رحمت رحمانه القا ايتديلر لكن افراد جمهور درونلرينه مستولى اولان هول عدم مقاومت سببيله يكديكرينى محرم ايتمكسزين طريق مفسدتدن اختيار فراره

چاره‌جو اولدقلرندن سر بازان جمعیت تشجیعات
متوالیه ایله ازلهٔ آثار تلاش وفتوره سعی موفور ایدرك
حفصه یه قریب قله‌لی کوبی منزلنه ضرب طویلهٔ
نزول ایلدیلر .

بو اثناده صدر اعظم رامی پاشا تکرار عقد مجلس
مشورت ایدوب جمهور استانبولك سردن كچدی
نامیله مقدمة الجیش اتخاذ ایلدکلری یکیچریلر نصح
و پند ایله سمت رشد وسداده دعوت اولنسه‌لر دائرهٔ
انقیاده داخل اولورلر ایدی ملاحظه سیله اردوی
همایونده موجود یکیچری اورته‌لرینك اوطه باشیلری
و بیراقدار و اختیارلری قله‌لی کوینه کوندرلمك
تصویب اولندیغندن اتفاق ارا ایله ذکر اولنان
ضابطان نزد جمهوره اعزام قلندقده زور بالر بیم
جان واندیشهٔ خانماندن تخلیص کریبان ایدرك
« خوش کلدیکز صفا کلدیکز سزی کوکده ارارکن
یرده بولدق ضابطلرمز اسکیلرمز اختیارلرمز سکز
باشمزك اوستنده بریکز واردر سزی اردوی همایونه

صالیویرمك احتمالمز یوقدر یارین تقابل صفینده بزمله برابر بولنه‌رق عروس تابنده عذار غلبه‌نك نه صورتله رخساره نما اوله‌جغنی کوررسکز» دیو مرقوملری توقیف ایله اکمال اسباب کارزاده کمربستهٔ اهتمام اولدیلر .

اردوی همایونده اولان یکیچری نفراتی ایسه « اوطه باشیلرمز واختیارلرمز کیدوب کلمدیلر بزانلردن مفارقت ایتمیز نره‌ده بولنورلر ایسه بزده اندهیز » دیه‌رك افتاب عالمتاب سرادق غروبه شتاب ایلدکدن صکره طرف سلطنتدن روکردان وجمهور استانبول نزدینه کریزان اولمغه قرار ویرمشلر ایدی بین العشائین رامی پاشانك اوتاغنه بر پایلم تفنك بوشالدوب ومتریس الهجقلری محلده اعداد اولنان طوپلری اختلاس ایدوب کتیبهٔ جمهوره التحاق ایتدیلر .

مؤلف رساله‌نك تاریخچه‌سنده محرردرکه اردوی همایونده بولنان یکیچریلرك لیلهٔ ظلماده حرکتلرینی جمهور استانبول مشاهده ایتدکلرنده شبخونه مأمور برفرقهٔ

عسکریه قیاس ایلملریله اوراق جمعیتلرنده علایم پریشانی
ظاهر اولمش ایکن سبب ورودلری اکلادقلرنده
کمال احترام ایله استقبال ومعسکرلرینه ایصال ایله
اظهار شهرآیین ایلدکلرندن اردوی همایونده بولنان
وزرا وعلما وامرا کرفتار عقال حیرت ودهشت اوله رق
یکدیکرینه مسابقتله « الفرار مما لایطاق من سنن
المرسلین » کویان بر طرفه کریزان اولدقلری مثللو
رامی پاشا دخی ادرنه یه فرار ایله سلطان بایزید جامعی
کاتبی چینیجی زاده احمد افندینک خانه سنه القای رخت
نزول ایلدی واردوی همایونده قالان سائر عساکره
دخی دغدغهٔ تفرقه طاری اولوب برطاقی دلسیر نعم
خداوندکاری الان بعض منافع پرستان دلالتیله
معسکر جمهوره دخالت وبرطاقی دخی وادیٔ
کریزه عزیمت ایلدکلرندن سلطان مصطفی
خان حضرتلری خدمت محافظه لرنده خواص
ومقربالندن غیری کیمسه قالمدیغنی مشاهده ایله ادرنه یه
عودت وسرای همایونده اختیار کوشهٔ وحدتله

سلطان احمد خان ثالث حضرتلرینه ترك اورنك سلطنت ایوردیلر « قل اللهم مالك الملك تؤتی الملك من تشأ وتنزع الملك ممن تشأ وتعز من تشأ وتذل من تشأ بیدك الخیر »

اردوی همایونك انتظام واجتماعی دفعهٔ متزلزل وافراد اجنادك اكثری جمعیتكاهلرینه داخل اولمسندن ناشی ارباب فتنه رایت مفسدتی دوش مفاخرته نهاده ایله میدان خونریزده شهنامه خوان اولدقلرندن سلطان مصطفی خان حضرتلرینك ووزرا وعلمانك رجعتلری كیجه‌سی صنادید جمهور ادرنه‌یه كیرلسنی تصویب واستحسان وبورأی سخیفی اردولرنده اعلان ایله علی السحر حركته متهیٔ اولدیلر بامداد كه بیك یوز اون بش سنه‌سی شهر ربیع الاخرینك التیسی اولان یوم چهارشنبه‌ده اجناد جراد احتشاد فتنه صحرای حفصه‌یه تحریك قوادم خسار ایدوب واندن ادرنه‌نك مزراع ومراعیسنه منتشر اولوب طونجه نهرینك ساحل قبلیسنی ارامكاه اتخاذ وادرنه

اهالیسنه دست تعدی‌یی دراز ایتمکه قرار
ویرملریله سکان بلده محافظهٔ جان ومال ووقایهٔ اولاد
وعیال خصوصنده فوق‌الغایه تلاش واضطرابه
دوشدیلر لکن جمهورك ادرنه‌یه دخوللرندن اول
سلطان احمد خان ثالث حضرتلری رونق‌بخش اریکهٔ
پادشاهی اولمش و وزرا وعلما وامرادن مختفی اولمیانلر
فریضهٔ بیعتی اجرا ایلمش اولدقلرندن (ع) « حکم
اوشاهك حکمیدر فرمان انك فرمانیدر » نشیده‌سنجه
ارباب فتنه اطالهٔ ایادیٔ یغماگری و شقاوته مقتدر
اوله‌میه‌رق قلوب قاسیه‌لری لرزان و بال پرصولتلری
ریزان اولمشیدی اما جبلت خبیثه‌لری فساده
مجبول اولان شدید الشکیمه‌لری خارج حیطهٔ ادب
وضع وحرکته جسارتدن خالی اولمدقلرندن متنفذان
جمهوراو مقوله اشرارك ممکن مرتبه تأدیبلرینی
التزام ایتدیلر ازجمله سپاه اغاسی نصب ایتدکلری
قره قاش مصطفایی سکنهٔ ادرنه حقلرنده تجاوزات
مفرطه‌سندن طولایی موأخذه وبرقاچ ساعت حبس

ایله اطلاق ایلدیلر فقط مؤخراً مرقوم یکیچری
اوجاغنه التجا و برنجی اورته‌نك باش سردن کچدی
اغاغنی استحصال ایلدیکندن یکیچریلر رؤسای
اختلال ایله بالاستشاره فیض الله افندینك قلع شجرهٔ
وجودینه تشبث ایتدیلر شویله که قره قاش
مصطفی و دوه‌ژان احمد و کوچك علی افندیٔ
مشارالیهی واولاد واتباعنی بالتحری کتوروب حبس
وتوقیف ایلدکدن صکره مشیخته مستولی اولان محمد
افندینك فتواسی و صدرین افندیلرك وموجود علما
ومشایخ و مدرسین و طلبهٔ علومك اتفاق اراسی ایله
فیض الله افندینك قتلنه قرار ویردیلر ومشارالیهی
محبسدن اخراج و برحمال بارکیریله بت بازاری نام
محله کوتورمکله ازعاج ایدوب سر فلاکت پروربنی
حباب جویبار شهادت ایتدیلر و بو حرکت
غدارانه‌یه دخی قناعت ایتمیه‌رك اباغنه ربط ایلدکلری
قلاب خذلان ایله جسدینی ملت غیرمسلمه دن اوچ یوز
قدر ادمه جبراً چکدیروب یکیچری اردوسنه

کتورد کدن صکره طونجه نهرینه القا واموال
واشیاسنی وعبید وجواریسنی اختلاس ویغما
ومخدومی فتح الله افندی یی کذلك فتوای اعدام ایله
محکوماً وموقتاً محبسده ابقا ایتدیلر « کوستررفعت
یوزین عزتله مانند شرار » بر وجودی زائل ایتمك
استدکجه روزکار » اول روز دهشت اندوزده غلمان
وجواری مغصوبه میانهٔ اسافل وارازلده بالمزایده
صاتلدی وارباب فتنه نك جریدهٔ جرم
وجنایتلرینه حسب الضروره طرف احمد خاندن
وضع امضای عفو وامان واردوی همایونك
حفصه یه توجهی اثناده شیخ الاسلام اولان حسین
افندی ایله اناطولی قاضیعسکرلکنه تعیین قلنان
قاوقجی زاده عبدالله افندینك اصرار اشرار ایله
قبریسه نفی وتغریبلری فرمان اولندی . وایرتسی
کونی نشانجی احمد پاشا متغلباً مهرصدارتی اختلاس
وامام محمد افندی مقام مشیختده تجدید لباس
ایدوب چالق اغا دخی بارتبهٔ وزارت یکیچری اغالغنده

ابقا اولنديغى مثللو روم ايلى واناطولى صدارتلرى ونقيب الاشرافلق ايله چاوش باشيلق وجبه جى باشيلق وسپاه وسلحدار اغالقلرى ايله مناصب سائره منتخب جمهور اولان ذوات وكسان عهده‌لرنده تقرير ايدلدى .

صحايف كذشته‌ده پيرايهٔ حرير تحرير اولديغى اوزره اشبو مقالهٔ ثامنه‌نك مقدماتى نتايج مؤلمهٔ فتنه‌دن شكايتى حاوى اولوب اول واديده مؤلف رساله‌نك اختيار واستعمال ايلديكى نكات وايهامات اساس وقعه‌يه متعلق اولان تفصيلات وتشريحاتدن اول ايضاح اولنمش اولديغندن انلرك تكرارينه حاجت كوريله‌ميه‌رك بو محلده جمهورك چورايدن حركتلرى اوزرينه واقع اولان احوال وافعاله دائر متن مقاله‌ده محرر تلميحاتك تفسيرينه مبادرت قلندى .

(برهة الزمان اوجى بر محلده واقع چشمه ساره ايرديكه) قولى باباى عتيق جوارنده كائن چشمه‌دن

کنایه اولوب (هادم زاویهٔ بابا اوغلارینك نقص کلابهٔ وجودلریله) تعبیری دخی وانی زاده احمد وسلیمان افندیلرك اورتاده اعداملرینی تلمیح ایدر . راشد تاریخنك بیاننه کوره مقدما محل مذکورده قنبربابا زاویه‌سی نامیله برمزار مجمع زوار اولمشیدی بیك طقسان سکز سنه‌سی خلالنده سلطان محمد خان رابع حضرتلری ادرنه‌ده ایکن مومی الیهما سلیمان واحمد افندیلرك پدرلری و واعظ شهریاری اولان وانی افندی که کسای تعصبی ردای تقوی رنکنده کوسترنك نیجه دولتیان عصره حلول ایله کسب اعتبار وقاضی زاده‌لیلر کبی طرق صوفیه علیهنده حرکات ومقالاتی اختیار ایلمشدر . بر کون اثنای وعظده مزار مزبورك عقاید جهله‌یی افساد ایلمکده وخلق شرکه دوشرمکده اولدیغنی بیان ایله زوارك منعی لزومنه دائر بر طاقم کلمات مؤکده ایراد ایتدیکندن صادر اولان خط همایون موجبنجه زاویهٔ مذکوره بلا تأخیر هدم وتخریب قلنمشیدی

وانی زاده‌لرك بالآخره اوراده مقتـول اولملری وقایع غریبه‌دندر . وسـالف الذکر (هـادم زاویه) تعبـیری قصهٔ مشروحـه‌یی تلمیح سـیاقنده وانی افندی‌یه اشارتدر .

(قهٔ‌قلای) قولی قله‌لی منزلنه اشارتدر که حفصه وقعه‌سی اثناسنده مضرب خیام جمهور اولمشیدی (خفاش منشان کاسه‌سـیاهاندن بر بلوك تیره باطنان) تعبیری اردوی همایونده بولنان یکیچریلردن کنـایه اولوب «بین العشائین رخصت طیران بولوب قاف میثاقده عنقا نشـان اولدیلر» عبارهٔسـی انلرك معسـکر جمهوره التحاق ودخالتلرینی تلمیح ایلر «سلطـان هفت اقلیم زرین دیهیم افتاب شبستان عنبرین تتق حریم غرویه شتاب کوسترمش ایدی» قولی سلطان مصطفی خان حضرتلریـنك حفصه دن ادرنه‌یه رجعت واختیار کوشهٔ عزلت ایلدکلرینی «وصاحب قران نو تسخیر جهـان صدر افقده جم کبی مربع نشین پایکاه اسـتقلال» عبارهٔسـی دخی سلطـان

احمد خان ثالث حضرتلرینك جلوسلرینی افاده
ایدر « کریبان زربفت بطانهٔ مشرقدن دامن
نارنجی رنك دیبای مغربه وارنجه فضای میناسرای
جهانی استیعاب ایدوب » قولی اجناد فتنه اعتیادك
حفصه بوزغونلغنك ایرتسی کونی ادرنه مزارعنه
منتشر اوله‌رق اقشامه قدر سرای سلطان جوارینی
استیعاب ایلدکلرینه اشارت اولوب اندن رباعیٔ
فارسی‌یه قدر مبسوط اولان کلمات اقتحام جمهورك
نه صورتله مستلزم الم و اکدار اولدیغنی متضمندر
وکلمات مذکوره جمله سندن اولان « دغدغه انداز
اولدقلری بزم دلنشیندن همای جاه و جلال اوج
کریزه بال افشان اولوب » قولی دخی سلطان
مصطفی خان حضرتلرینك اردودن معاودتلرینی
و « شمع بزم ارای کاشانهٔ عالم که مشکوة جهان افروز
نیر اعظمدر منواریٔ سحاب حتی توارث بالحجاب
اولوب » عباره‌سی حرمسرای همایونده بسط بساط
ارام ایلدکلرینی مبیندر . بوتعبیراته مربوط اولان

عباره‌لردن « بندرگاه کیاستده تقارخرده‌بین دارالعیار حقایق اولان اهل رأی . اصحاب فراست » قولی صدراعظم رامی پاشایی تلمیح ایدرکه « ورای سراپردهٔ انزواده مردم چشم اولی الابصار کبی تنها نشین سرادق یقین اولدی » تعبیری و « ماحیلة الرامی اذا التقت العدا » فاراد ان یرمی فانقطع الوتر » بیتی ایله مشارالیهك اردوی همایونده علایم پریشانی ظاهر اولنجه ادرنه‌یه فرار واختفا ایلدیکی ایما اولنمشدر « چین سیهکار وسمهٔ ابروان شقاوت عنوانی براو یختنی » قولندن مراد قره قاش مصطفی درکه فیض الله افندینك ازالهٔ وجودی داعیه‌سنده اصرار ایلمك اوزره یکیچریلر طرفندن باش سردن کچدی اغالغنه نصب اولندیغی « علم اصرار اضراری قلهٔ قاف مبالغهٔ اشتطاطه افراشته ایتمك شرطیله کتوروب ترخان مصطبهٔ شقاوت ایتدیلر » عباره‌سندن مستبان اولور « بنیان مرصوص العماد » تعبیری دخی فیض الله افندی‌یه اشارت اولوب « قلع وقمعنه فتوادادهٔ

رخصت وجواز» فقره سی مشار اليهك شهادتنی
واكا متعلق عباره‌لردن « ساق دعامهٔ استطاله‌سنه
دخی قلاب استقبال ايله ربط كمند خذلان» قولی
و« كافر نعمتان شماس طينتان معاضدتيله كشان
كشان» تعبيری بالاده ايضاح اولنديغی اوزره
مرحومك جسدی چارسوی شقاوتده خرستيانلره
سورتديرلديكنی مبيندر «بوارومهٔ رصيف الاصلدن
متولد اولمش طلل خلالك انقطاعی امر بنی هنگام
ترافع حكم نافذالقول شمشيره احاله برله مادهٔ نزاعه
فيصل ويرلدی» عبارەسی مولانای مشار اليهك
مخدومی فتح‌الله افنديك اعدامنه حكم اولنديغنی
معرف اولوب «اوابرن هجا عنوانی سواد الوجه
فی الدارين» تعبيری قره‌قاش مصطفايی و«لقب مايه
لافتخاری عظمای ملت روسدن بر منحوس بركشته
بختك ديباجهٔ منشور اشتهاری اولان نام بد نامنه
مطابقت برله كافر بالله» قولی دخی دوره‌ژان احمدی
تلميح ايدركه بوعنوانلره مربوط كلمات كندولرينك

تحریف مسائل شرعیه یه اصرارلرینی واستباحهٔ فحشیاتی استفتا ایله علما حقلرنده وقوعبولان استهزالرینی معرفدر « حرمسرای مراتبده حور مقصورات فی الخیام » قولندن « غنودهٔ جلباب اغتنام اولدی » عبارهسنه منتهی اولان الفاظ وتعبیرات ایکی مقصدی مفید اولوب برنجیسی فیض الله افندینك عبید وجواریسی نهصورتله سبی ومزایده اولندیغنی ودیکری مناصب وخدماتك ناعستحقلره توجیه اولندیغنی لسان شکایت وحیرتله بیان وتفهیمدن عبارتدر و « فغان زکردش کیتی وچرخ کجرفتار » نظمندن ختام مقالهیه قدر محرر اولان کلمات دخی متاعب واقعهدن اشتکایه دائر اولمسیله تفسیر وایضاحدن مستغنیدر .

﴿ متن مقالهٔ تاسعه ﴾

بو مقالهٔ فرخنده ادا اول حلیهٔ بغی وطغی عرصهٔ موبقاتده تازیانهٔ فاخرج منها ایله مصلی مجلی یه وتالی

دسلی به مسابقت کوستره‌رك طی ساحهٔ وجود ایتدکاری
معنای فرحفزایی اشعار ایدر .

طرازندهٔ این خجسته رقم
چنین راند در نقل قصه قلم

اول کون که واقعه نویس دیوانخانهٔ « تؤتی الملك من
تشأ » قلم ابداع ایله کتابهٔ ایوان دار الملك جهانه
« اورثنا قوما آخرین » نقش مشیت نکارینی یازدی
ونحات کان کن « وتنزع الملك ممن تشاء » تیشهٔ انتزاعیله
شمسهٔ جدران زمین وزمانه و « یستخلف ربی قوماً
غیرکم » رسم عبرت انتشارینی قازدی . اول « مردوا علی
النفاق وتمردوا بالبغی والشقاق » عنوان تألیفده
وعلی وتیرة الایجاز زبانزد یراعهٔ براعه طراز اولدیغی
نجاوزرد « هی بقعة مشحونة بملاح » یعنی بلدهٔ طیبهٔ
زهد وصلاحده « وتعاونوا علی البر والتقوی » سمتندن
کلید تأنیس ایله قفل کشای دروازهٔ تدلیس اولوب
ظاهر حالده حامی السنة والفرض حنیفه جلوه کر
منصهٔ اتقا اما عالم مآل قیل وقالده « انی جاعل فی الارض

خليفة » واديلرینه سوق مطیهٔ ادعا ایتمشلر ایدی « درحلقهٔ این زهد فروشان نتوان یافت » یکسجه که شیرازهٔ زنارندارد » آخرالامر مزارق زرق ایله صید اولنان تابه‌یدای جهالت بربلوك ناس سیمای نسناس سیرتك دهنلرینه القای شکیمهٔ تأسیس ایتمکله باشلرین چوبروب خواه وناخواه مرسلهٔ عذار تشکیك بر له ربط قطار ضبط ایتملریله توسیع دائرهٔ جمعیت ایدوب طریقهٔ تزهد وتورع ایله دونه دونه زروهٔ کوه خروجه عروج وممدانی درفش کاویانی اولان اعلام امام ورایات حجتلرین « وکان حقا علینا نصر المؤمنین » شقهٔ دیباسیله مطرز ایتمکله موازیٔ سقف سماء ذات البروج ایتدیلر

آه ازین زاهدان ازرق پوش
که ندارند دین ودانش و هوش

رقص را همچونی میان بسته
اوترا همچو سفره حلقه بکوش

از پی صید در پس زانو
مترصد چو کربهٔ خاموش

حاصلی شبستان عالمی برآن یسیربی سراج منیر مشاهده ایتمزیله « وما علمتم من الجوارح مكلبين » نور ساطعندن اقتباس لوامع استدلاله ایرای زناد اصول وفروع وشرارهٔ هواجس نفسانیه برله فتیلهٔ روغندان دروغه فروغ ویرمکه انواع فسون واحتیاله شروع کوستروب کیدرك « واذ اخذالله من النبيين ميثاقهم » حبل المتيننی دست فضاحت پوست توجیه وتحریف ایله استمساك ایدن هر برمکلبك قلادهٔ اخذ عهود ومیثقنده مکلب اولمغله دنبالهٔ زاملهٔ تخربلرنده پوینده اولان هرساك افرنجی یدیلره یتدم دیونفسنی « ثامنهم كلبهم » قطمیراصحاب الکهف والرقیم صانوب خواب خرکوش انسلاخ ایله فجوهٔ غارتبراده « باسط زراعيه بالوصيد » اولدی یعنی « فاما الذين فى قلوبهم فيتبعون ماتشابه منه ابتغاء الفتنة » مصداقنجه بیدای ناپیذای متشابهاتده خوابیده پای

تأويل ايله قطع منازل عرفان زعمنده دوشـوب فحمة العشاى ديجور جهالتده كمكرده راه محكمات اولان روبه منشان بى بصيرتك شعلهٔ باصرهٔ دروغلرينى مشعلهٔ نجم هدايت فروغ اتخاذ ايتمكله فيفاى ضلالته دوشن نيجه دواب ذوالقرنين كندو بى رهنمونىٔ خضر اولمش اسكندر ذوالقرنين صانوب « فزادهم رهقا » ظلماتنده عين الحيات اطاعتدن بعيد اولدى « ان الشيطان لما يئس من عبادة الاصنام ابتدع طريقاً شبيهاً بالحق فظن الجهال انه حق لمشابهته بالحق » سيما اول روز دهشت اندوزكه نمونه نماى « يوم يفر المرء من اخيه وامه وابيه » ايدى خيمه زنان استيلا اولدقلرى تيه محشر شبيهده اصحاب شمال و يمين متمازج اولمغله نفس واپسين نطقلرينه مكنت كلى حاصل اولوب نعرهٔ كره ناى كيانيلرى كه غريو ماكيانىٔ داعيلرندن كنايتدر « اتبعونى اهدكم سبيل الرشاد » نظم هدايتمفادينه ضرب بى اصول توجيه ايله دمساز وصور دعواى ابو المسلميه لرى كه ناقور اكاذيب مسيلمه لرندن عبارتدر

« انا جعلناك خليفة فى الارض » تفسيرينه ترانهٔ ناقبول تأويل ايله هم آواز ايتمكله ناقوس ديرينه قبابى « ذلك فضل الله يؤتيه من يشاء » اقتباسيله پرطنين رعب و هراس ايتديلر على الخصوص ثغور مبدأ خروجلرندن سنور واوج جاى معادلرينك بعدى هفت مرحله يه قريب مسافه تقدير اولنمغين هرداعىٔ مأذون بلكه هرامعهٔ دعىٔ دون خلا وملاده كندو كندونك شهنامه خوان هفت خوانى اولمدن كهنه افسانهٔ تهمتن وروبين تنى اسماء بلا اجسام كالحارث ابن همام ايتمكله صندالىٔ صاحبقرانى وسراپردهٔ گيتى ستانبده جانشين نيرم وسام اولوب آتديلر طوتديلر آلديلر ويرديلر دعواى مردانكيده كمى كشور قيصر و بلغاردن باج و كمى سر كسرى وجاساردن تاج آله جق اولدى ٠

يكى كفت كيرم ز قيصر خراج
ديكر كفت نى نى زجا ساره تاج

یکی کفت شاه جوان بخت را
من آوردم اکنون برین تخت را

دیکر کفت کر من نکردم خروش
کجا دیك طوسی بر آمد بجوش

یکی کر من کفت نه ورزیده می
سر خسرو افسر نبند دمی

نشاننده بر تخت قیصر منم
طرازنده تاج سکندر منم

دکر کفت بیرق من افراشتم
همه سینه ها کینه انباشتم

درفشی نیفراشت کاوه اکر
فریدون کجایابد آن تاج زر

درین هفت خوانرا تهمتن منم
پناه دلیران شیر افکنم

شد ازتیغ من حلقه های زره
چو از شانه در زلف خوبان کره

دکر کفت کر موبد موبدان
نوشته ندادی بدست یلان

نه جنبند از جای زین سان سپاه
سوی هفت خوانرا نگیرند راه

بدین فتوی برخاست لشکر زجای
بر آمد در نکا درنك درای

القصه بر فحوای « توقع ذوالا اذا قیل تم » کارگاه
کائناتده طرح منوال ظهور اولان تار و پود عیث
فساد والم نساج چابکدست ایام ولیالی صنیعه سیله
صورت پذیر تناهی اولمغه قریب اولوب هرکس « جزاء
بما کانوا یکسبون » نوروزنده پالان اعمالرینه اندازهٔ
اکتسابلری مقداری قطع کسای مجازات ایده جکلری
زمان یقین کلمشیدی که برروز دهشت اندوز ساربان
ریاح عاصف سوط صواعق قاصف ایله قاید قطار
مطرو تکرك اولوب درای شتران کوه کوهان سحاب
صدای هائلهٔ (فیه ظلمات ورعد و برق » ایله طاس
رو یین جواکوانی پرطنین ارتعاب ایتمشیدی بونلر
دخی دمدمهٔ هفتجوش وکاودم رحیلی

برف بلا یاغمەدن اوستومزه
بوکچیەدی کچمه دراولی بزه
یوللرزی باغلمەدن راهزن
هر بریمز چارغه ویرسون دوزن
کلدیکمز سمتی طوتوب آشەلم
یعنی کرشخانه‌یی دولاشەلم

زمزمه سنه تیرآهنك ایتدکله « فولوا الادبار » سالك راه ادبار اولوب کتدیلر کونلرده برکون مانند کیاه بیکانه بتدکاری یرکه یتدکاری بوستان بهشت نشانه‌دن کنایه‌در فنای نزهت فزاسنه برك خزان وش دوکلوب ضرب خیمهٔ نزول ایتدیلر اما همان اول کون اساس سریع الاندراس اتفاق واتحادلرینه انحطاط کلی طاری اولوب نفاق بازار نفاقلری منقضی اولمغه یوز طوتدی سبب ظاهری دخی بو اولدیکه اثنای توجهلرنده « زبرلاس وارلاس وترکتار » نمودند چندین یسار از یسار » فحواسنجه زیرلوای بغی انتوالرنده تجند ایدن اجناس مختلفة

الحقايقدن برنوع خركاه نك كه پاى مكنت وتماشاتلرى
عقال محافظت عيـال و بلد ايله مقيـد قلمغله انلره
قاعدين بونلره مجاهدين نامى قونلمشـيدى زمرۀ
قاعدين اول تابۀ بريۀ شقاق اولان سريۀ عاقى « فاقبل
بعضهم على بعض يتسـائلون » اسـتقبال ايدوب
حال ماضى يى فحص وسؤال طريقيله اسـتكشـاف
خبـاياى ضميرلريله قرعـه انداز اسـتدلال اولديلر
بيلديلركه لوحۀ سينه لرنده نقطۀ قصواى سويدالرندن
نقش بسـته اولان اشكال خاطره مدى الاحقـاب
كونده برفضاى دلكشى مضرب خيام مكلل طناب
ايتمكله مرغزار جهانى ليل ونهار كشت وكذار بلكه
بداوته بهانه ايچون كردن مصـافحه و مصالحه لرى
سلسـلۀ موادعه ومعاهده بله داخل طوق استيمان
اولان طوائف حربى ايله طرح مناقشۀ مكاشحه ايدوب
تجديد رسم جنك و پيكار ايتمكدر لاجرم بوداعيۀ
نارضيه مرغولۀ وفاقلرينه وجوه ايله شانه زن تشتت
وتنفر اولمغه بادى اولـدى « والله لايهدى القـوم

الفاسقين » اما دخول شهردن امتناع ایله سودای
بداوته دوشن مجانینك كه اكثری « یانسه جهان
ایچنده حصیری بولنمیه » مقوله‌لرندن ایدی زعملرنجه
اندیشهٔ عاقبت بینی قیلوب دیدیلر كه « الحالة هذه
شقرای سیر وسلوكمز مطلق القوائم رایض صحرای
« ارض الله الواسعه » اولمغله بزله طاغ اوستی باغ ایكن
كروه خرمنشان سوق ایله داخل تنكنای سورده
عنان اختیارمز مربوط رباط اقامت اولوب حضری
سفره ترجیح ایتمك « كالباحث عن حتفه بظلفه » كندی
الیله هلاكنه سعی ایتمكدر « چو طالع جهان كردی
آردبه پیش نشاید زدن كنده برپای خویش » علی
الخصوص هر خصوصده انلرك شحمة الاذان
اذعانلری مروار یدرأی صواب دیدمزله مشنف اولمق
مقتضای شرط عهد یكرنكی ایكن بوامرده كندولره
لازمهٔ اتباع ایله مكلف اولدیغمز ایكی حالدن خالی
دكلدر یا بودركه بونجه روزكار هوای شكار وسیر
مرغزار ایله آشیانندن تحریك قوادم استغنا ایدن

شاهباز هما پروازی ادارهٔ بفترهٔ قیل وقال ایله بازوی
دعوته اجابت ایدیروب قولمزه قوندردق شمدنکرو بزم
ایچون برایش قالمدی الامتاع زینت دنیا اولان صحبت
زن وفرزند ایله متمتع وکامروا اولمق داعیه‌لرینه
دوشوب چارسوی حالمرنده قماش روی دکانچهٔ مقالاری
اولان متاع کسمخر عهد و پیمانی خیال وصال عیال
ایله نقد هیچه فروخت ایتمش اوله‌لر یاخود رشاشهٔ
یراعهٔ ایاب وذهاب ایله لوح مشیمهٔ مساعیده مصور
اولان جنین اداعی که هنوز نقش برآب برمضغهٔ غیر
متبین العروق ولاعصابدر شاید فتادهٔ خاك سقط
اولمق احتمالی اولور ایسه اوزریمزه اتمق ایله لباس
حالمزی آلودهٔ دم غدر ایدوب ایکی الیمزی قانده ایتمکدر
کلا انتقدیرین بزی مطارح اهل وعیاللرینه سوق ایله
کندولره چکمکدن غرضلری « سوکند بصنع صانع
پاك اعجوبه طراز صفحهٔ خاك » دکلدر الا خاکبیزی
غربال مکروآل ایله تعیین ایتدکلری شبکهٔ احتیاله
دوشورمکدر « چو چشمار آنکه خورد از تو سبر

که از بام پنجه در افتی بزیر » دیو عطرسای صلابهٔ
اندیشه اولدقلرین غایهٔ مرسل ومثنای زن زیبا
وغانیهٔ کلبوی ومهلقا ایله تحصیل زکام ابتلادن مختل
دماغان استشمام ایتدکلرنده برآغزدن بوکونه عطسه
ریز جواب اولدیلرکه « بو وقته دکین ملاحظهٔ ایفای
عهود سابقه سزلره مجلای مرافقتده وجوه ایله
صورتنمای مخالفت اولمامزه پرده ایدی اما شمدی
سزسنارهٔ رعایت میثاقی کریبان عفت عاشق کبی
بوسه داد دامان رسوایی اولمغه ساعی اولوب
جمله مزك خرمن جمعیت خاطرینه آتش انداز دغدغهٔ
پریشانی اولدیکز « بومیدر شرط عهد یکرنکی »
اختیار بداوت ایله صیف و شتا هرزه کرد کوه
وصحرا اولمق الی متی علی الخصوص بو سفردن عون
خدا ایله مقضی المرام معاودت میسر اولدقده ینه
جمله مزك مانند عقود سبحه سر موافقتی مربوط
رشتهٔ یکجهتی اولمغله یلو یرعزده قرار ایدوب پرکار
وار دائره دن طشره پایکذار اولمغه برفردده یارای

اقتدار اولمیه ایادیٔ اعدایه کرفتار اولان حصونك استخلاصی بوکا کوره امر سهل اولمغین سنهٔ آتیه اول بهارینه موقوف وهر طرفه سوق نجیب عزیمت اولنورسه ینه هنکام شتاده عنان کمیت اقامت بومشتای دلارایه منصرف قلنمق شروطی مقدما اتفاق آرا ایله تألیف اولنان وثیقهٔ میثاقه درج ورعایت ایفاسیچون نقدینهٔ دین ودنیا خرج اولنمش برمعنا ایکن نیچون خلاف مأمول بوداعیهٔ ناقبول ایله ساعی اولدیغمز بونجه مساعی بی هباء منثور ایتمك دیلرسز کلیکز برمقتضای حلف وشرط خیام زبرجدفام غالب وغالبده غلهٔ غنایم ایله اغتنام هنکام صیفه قالسون شمدیلك کافات شتادن کن وکانون وکس ناعم ایله اولواوند تنعم ایتسون وقتاکه سلطان جهانکیر بهارك قصد تسخیر شهرستان کلزار ایله اوتاغ زمرد کون ملون طنابی صحن کلستانده استوار ومهچهٔ کام غصون ایله اعلام شاخسار طوبی نصابی دوش سروران نخلستانده نمودار اوله منوی اولان سفر

ایچون بوطاقم ایله درنك ودرودشتی لالهستان
الویهٔ رنكارنك ایتمكله ساحهٔ فسیحة الارجای
جهانی دیدهٔ اعدایه تنك ایتمك الیمزدهدر   الیوم
بوسلوككزده بزدن سزه اتباع ایدر یوق « الامن
اتبعك من الغاوین » دیمكله بن كوشلر بنه حوالهٔ
مشت اجوبهٔ درشت ایدوب قوةالظهر طفرهٔ
نابرجایلرین شكست ایتدیلر   حاصلی مضمار مناقشهده
بومثللو ادوات كلام اعمالی ایله برایكی كون غشغشهلری
متمادی اولوب اراده نیچه حملهٔ خطا كچدی عاقبت
عیاران كار آزمودهدن « موافق ساز یار ناموافق »
نیچه، جرب زبان اول سركشان تنك شراب طغیانه
داروی ادای شیرین برصهبای خوشكوار جواب
اشراب ایتمكله طرفلرینه یعقوب مقید صفاد انقیاد
شهره قودیلر « فانظر كیف كان عاقبة الظالمین »
برقاچ كون مرور ایتدكده صفحه كردان مجموعهٔ
دورنك اوراق لیل ونهار یعنی سپهر نابقرار جرایم
كذشتهٔ دور ناهنجارینی استعفا كونه اولا مجلس

افروز جریدهٔ ظهور قیلدیغی نقش خاطر خواه
بواولدی که شمسهٔ تاج ایوانی خورشید صباحت
بنا کوش مهرویان صفت پرلمعان وقهٔ سیاج جدرانی
سنبل دستهٔ خط بنفشه مویان کبی « فروح وریحان »
دروازهٔ دلکشاسندن درون کلزار دلکشنه بقان
« صورت خلد ازین باغ مفصل یابد سیرت این
چمن ازخلد بیند مجمل » مفهومنی معاینه قیلور
ومنظرهٔ مینای دلاراسندن بر نظر عالمی تماشا قلان
« جهان کهنه رواقك نقوش عمرانی نظر اولنسه
دکلمی دلیل ویرانی » فحواسنجه معمورهسی نه کونه
خرابه اولدیغن بیلور ربع مسکونده اوصافی « مالا
عین رأت ولا اذن سمعت » سجیعهسیله دللرده
داستان بوستانسرای داستانك اطراف حیطان
واصناف اغصانده آشیانه کیر امانی اولان زاغ
منشان هدهد نمایشدن برطائفه که اول باغ بهشت
آرایشك کاه اشجار بهجت نماسندن اجتنای
« وفاکهة مما یتخیرون » وکاه مرغزار نزهت فزاسندن

اغتـدای « ونجم طبر نمایشـتهون » ایتمکله ریاض
زندکانیده کامران اولوب فلکه کلك سیرغه سکك
دیرلر ایدی سیما سـنین ماضیه ده عالمك همـای
همایون فال مرادینه مخالف هوا ایله پرجنبان اولان
بوم سیرتان تیره فکرتك اوکار افکارلرینه آتش زن
دمار اولملریله هربری « آرایش بازوی سلاطینه سزا
شهبازلرز » دیه دن دون هرزه یرلرایدی « رب قوم
رتعوا فی نعمة زمنـا والعیش ریان غدق سکت
الدهر طویلا عنهما ثم ابکاهم دما حـین نطق »
قرینهٔ حال دهلیز دروازهٔ باغچه ده برزاغ باغی بربوم
طاغی ایله قارع باب مقـارعه اولمدن ناشی سـنین
کثیره دن بری کانون سـینه لرنده متواریٔ خاکسـتر
کتمان اولان جمرات کینه علو افروز اولدی لکن
داخل حریم کلزار اولمغله اخذ ثاره مخلب استطاعتلری
وجوه ایله قاصر اولمغین آینه خانهٔ احتیالده بوتمثال
تافته روی تدبیری استحسان ایتدیلرکه عجوز اتنهازی
غالیه وغازهٔ ریوو ریب ایله رخساره طرازفریب اولوب

نودوتان زمانك مشبك دريچهٔ بالاخانهٔ سماخندن
ربوده دلر ينه بيك شيوهٔ خاطر ربا ايله كشف
قناع كمونى رنك ايدن غوانىٔ مواعد عرقوبى نژادى
كبى ارائت واول هوا پرستانى تمام اميد مساس برله
افتادهٔ غيابة الجب اغوا اتمكله دست كريبانكير شحنهٔ
انتقامه مستعد مؤاخذه ايدەلر .

چون شود دشمن ملايم احتياط ازدست مده
عكرها در پرده باشد آب زير كاه را

اتفاقا حسدنك تدبيرلرى شصت اختر كذشت
ايله هدف تأثيره مصادفه ايتدى يعنى اول كروه
جهول برابلهٔ ظلماده طلب روزى بهانه سيله نابهنكام
مد جناح خروش ايدوب حريم كلشن سراى دار
النعيمده معاشران صفهٔ صفايى مانند بعوض طنين
سامعه خراش ايله تكدير ايتديلر .

بداندیش خلق ازحق آگاه نيست
زغوغاء خلقش بحق راه نيست

ازان ره بجایی نیاورده اند
که اول قدم ره غلط کرده اند

ایرتسی سپهبد زرین اسکف آفتاب « فساء صباح المنذرین » دیوانخانه سندن حشر ثوابت وسیارهٔ « فاصبحوا فی دیارهم جاثمین » علایمنی نمودار ایتدی ورشان روشان هوای طغیان نابهنگام صعقات دیك ایله خروشان اولان دجاجه منشانه « ای مگس عرصهٔ سیمرغ نه جولانگه تست » سجعیله صفیر تهدیده سر اغاز ایدوب ذمتلرین آلایش تهمت اغوادن قابه‌من قوب بری ایتدیلر بوخلالده منشد قلم دلکش نغم بیت قصیدهٔ منقبتن « یعرف المجرمون بسیماهم » پردهسندن ترنم ایتدیکی خلف بلعم باعورکه هرزه وکیل جمهور برملوم ومدحور ایدی خلیج مرج البحرینه مشرف برخضرهٔ دلگشا حظیره‌سنده واقع سدیر زرجدنکار خورنق نظیرده تسویه ساز طعمه‌لری اولمق طریقیله برقاچ کون متوالیهٔ چار بالش نشین اورنك رد وقبول اولوب اول اغربهٔ اغربی بر برکوزدن

چوردی ایچلرندن نیجه کرکس صورتك حوصلهٔ امتداد زمانه نسبت کرفتار منقار مطمح نظرلری اولان لقمه‌یه عقاب وارچنکال زن تعرض اولمغله لانهٔ املارندن اوچوردی فرخهٔ نودمیده پرلرندن دخی پرورش پذیر کف استصحاب اولمغله خونیٔ ملکهٔ قابلیت علاوهٔ قوادم لیاقتی اولمشلرینی سرکرفتهٔ دست استخدام ایدوب باقیسنك قفای ادبارلرینه سله زن دورباش اولمغله رهروان بوادیٔ خذلانه یولداش ایتدی اما اذعان ایتدیکه بو اجتهاد نابسدادی اساس سریع الاندراس بنیاد صولت وسطوتنك کلیت ایله تضعضع وتزلزلنه بادی بلکه وجود ایله شمع جمعنه پروانه وسلسلهٔ امرینه دیوانه اولنلرك دخی بالجمله تنفر قلوبنه مؤدی اوله ·

کرسپه از پادشه کج دهش
روی بپیچید مکن سرزنش·

مصلحت ملك بلطف وعطاست
درهمه جا حکم سیاست خطاست

موی که پیچیده ز پیشا نکیست
کر بزنی استره دیوانکیست

بالآخره اول نا بخردك بو وجه عزیز کش کش بازوی غدری ایله رابطهٔ نظامرینه انقطاع ایریشلردن نیجه مبصر کارشناس بندرکاه دعوای وفاقده سمسار بازار نفاق اولان بعض کوهر نمای شبه فروش ایله مرسله طراز مشارکت اولوب خرزریزهٔ عتو و غروری اول محتال کفورك عرایس حجله کاه هوشنه بو یوزدن پیرایهٔ کردن و کوش ایتدیلرکه « سنکه الآن بو جنود مجنده نك سردار سرفرازی و بو وفود مفنده نك سالار کارسازی سن . اکرچه اول بی ادبان نابشعوری « وقلنا اهبطوا بعضکم لبعض عدو » اعطاءسیله فرق نخوت شعارلرندن طرطور فخوری غلطان خاك نفور ایدوب تأدیب ایتمده بختی کلال اوینادك اما خبردارمیسك که بو ارالقده مشدزار شیران منبع الغاب اولان الویهٔ سروران رستم جنابك ظلال التجاسنده نیجه روباه تباه

پناه كتورمشلردر شويله كه هر برى يومكى امسه
و بدركى دمسنه دوندرمكه شراره زنان خديعه يه بر
فتيله شعله در « تفكر ايله لامرماجدع قصير انفه »

☼ بيت ☼

تبصبصدر فروغ صدق بد دل كرسنه خاكه
شعاع چشم روبه جوش ايدر شمع مزارندن

ايدى طريقهٔ حزم واحتياط ايله لازمهٔ ذمت عاقبت
انديشى بودر كه قوت فرصت ايله انلرسنى نادماً
سادماً بعض اليدين كورمدين سن انلرى سراغ
راحلهٔ قارطين ايتمكله سردار يكدل سپاه اوله سن
« من انچه شرط صداقت بود بتو كفتم » توخواه
ازسخنم پندكير وخواه ملال » زينتخانه سنده ماشطه
كارىٔ بلدغ و يصىٔ ايله چهره پرداز اولدقلرى كلنك
نيرنكى كه رعنا مشربان بو الهوس فريب زمانه كبى
موى رويى منقاش كلمات دوزبانى برله ژوليده
وجلدتن خشينى صابون نورهٔ فسون ايله دباغ ايندن
چيقمش اديم شويده ايدى « پوشيده قبابسته ميان
بر زده دامان » بزم كاه خيرخواهيده ترانهٔ مزاجكيرى

برله رقصان ایدرك آغوش هوشنه باروب اولانجه
حس وادراكن آلدرمغله مجنون ایتدیلر . اول بی شق
دخی بووجه اوزره مرتسم مظاهر انتهاز اولان صورت
تعلق حقیقتده آرام دل وجان بر محبوب دلداده نواز
صانوب هزار شوق وغرام ایله جاه خوابنه طالب
وطریق مواصلت دیو دلالت ایتدکاری سمته بی
تحاشی ذاهب اولوب نه دیدیلرسه ایتدی وانلرك
کوستردکاری یولك طوغریسنه یاکلوب کتدی

ترسم نرسی بکعبه ای اعرابی
کاین ره که تو میروی بترکستانست

وقتا که اول اخیب من قابض الماء اولان خردو پایی
بو طریق ایله کریوهٔ اضلالده معتقد امتطا کوردیلر
درحال اسب جادوی فسونه نعل باز کون اورمغله
واروب کدوی بوستان وجودلری اولان سرهوا
اندودلرین هوادارلغیله قلزم بلا کردابنده حباب وش
کف امواج فدایه دستخوش ایدن فداویلره
دخی بو کونه اظفار غضبت واغتیال ایله تخدیش

ساعهٔ تشویش ایتدیلرکه فی یومنا هذا سزلرك هربری بوخیل جراد عدادك قارن وقبادی بلکه بوجبل شامخ الاوتادڭ وغابذیادك کهف الامان وجای استنادی ایکن مقتضای حیت مردانکی بومیدرکه تقاضای مزعجات بلیسات برله فجوهٔ حمایتکزه التجا ایتمکله برنفس مستریح اوله‌لرسنکپارهٔ (اغرب الی حیث شئت) برله مطروق اوله‌رق مضیق هول وهلاکده ماند عنتر مدقوق اوله‌لر اگرچه الحالةهذه بوصفعهٔ عواصف استیصاله شمدیلك سرکردان کن خسان بی بن وریشه‌در اماکیدرك بطش طیش روزکار ایله سزلرکبی دوایح رصیف الاصوله دخی آفت رسان اولمسی محل اندیشه‌در (غافل سری بزبوز فتراك درخواست) علی الخصوص بوبابده رباط تحققه تردد ایدن راحلهٔ اسرار غامضه‌نك جرس جرسی ساعت بساعت قبهٔ تانحانهٔ صماخه طنین‌زادار ولکن مکنت افصاحنه دهانمزده زبان زبان درادر

لسان حالی کور ای قیس محمل لیلی
زبان قالی دهان درادهٔ کورمشدر

آه اندر زمانه محرم نیست
هیچ کس از حال من غم نیست

قصهٔ غصهٔ که من دارم
با که کویم که هیچ همدم نیست

دمدمه‌لریله سفینهٔ اندیشه‌لرین کرداب تشویشه دوشروب هر برینك پوصلهٔ شوق وتوجه اولان دل طپیدهسی زوایهٔ عزیمتده روکردان معاضدت کورندی . بو خلالده اول دیو مغرور دامنکیر کیرودارم اولور خس وخاره آتشزن بور اولدم زعمیله کشت کلستان (بل الجوافی عتو ونفور) ایتمده سادل الثوب غرور اولدی (لمن یا ایها المغرور) تحوی من المال الموفر والاثاث) ستحضی غیر محمود فریدا) و تخلو بعلل عرسك بالتراث) عاقبت هواجس نفسانیه باروتخانهٔ دماغنده بوکونه فتیل انداز وساوس شیطانیه اولدیکه (ضلالهٔ کف یمین سلیمانی اولان نکین دولت خدادادی مانند صخر برلعب ایله اله کتوررسم فنم البهر بوروزکاره

برقاچ كون بارى فرمانم جارى اولور اولورسم دخى غم دكل خاطره سيله مصطبهٔ انديشه ده ترتيب ساز وليمهٔ (انا خير منه) اولدى هيهات هيهات «أين الثريا من يد المتناول» عاقبت كانون دروننده غليان ايدن ديك سوداى خامدن خوانسالار دارالضيافهٔ «جزاء بما كانوا يعملون» تعيين ايتديكى راتبهٔ قسمت «وخاب كل جبار عنيد» اولمغله مذموم ومدهور وجزاير بحر سفيدك بندره اعصاب وعروقى وضيعه كشمار ومور اولدى

يا خاطب الدنيا الدنية انها شرك الرداء

وقراره الاكدار

دارمتى ما اضحكت فى يومها ابكت غدا

بعد الهامن دار

آردنجه برايكى كون كچمدين منشور دورنك مداد ليل ونهاره نكين نام ادبار ارتسامى آل تمغاى جنكيزى كبى لكهٔ پيس اولان نامميزك دخى توقيع برات ثباتنده (احمد پارينه راباز همسان حال شد)

مدادیله خط بطلان چکلوب پیغوله جوالده (این از فلکست واز حسن نیست) منطوقه سنی ورد زبان ایتمکله سبحه کردان خسران اولدی (چون شود معزول عامی سبحه کردان میشود) بعده ایلای خورشید جمال آفتاب چشم مجانیندن اجتناب ایله متواری جلباب حجاب اولدیغی روزهالکه الر یابده انارهٔ قندیل قیل وقال ایله نقد وقت ابی تمامه اولان مدعی متقولك مسئلهٔ مشکله سنده (مالك فی هذه المعنی مبیت) مضمونی ایله جواب آردنجه اول اعیب من بغلة ابی دلامه اولان امام ناتمامك دخی پیرایهٔ سر کذشتی (شافعی برآمدندو کشتند) مدادیله نقش کتابهٔ محراب نصاب اولدی

بنا نطاب الدنیا ثنی ابها انصبابه

مایستفیق غراما بها وفرط صبابه

حاصلی اول کتایب ابرهه رکابه غمام قهر سبحانی (این ماتکونوا یدرککم الموت) تسبیحیله قدح زناد صوت ایتمك امارتی بر برظاهر وادرارمدرار (بحجارة من

سجيل) برله (كعصف مأكول) ولمري بشارتى بر بر باهر اولدى يعنى تأييدبارى يارى اولمغله نسيم عدل سلطانى جاروب سنبل دستهٔ (فاخرج منها) ايله صحن كلزار روزكارى رفت وروبه آغاز ايدوب خليدهٔ دامن ايام اولان خار وخاشاك بى سروپانك كيسەسنه عرقخانهٔ قاهرەده (هذا مصيرك فى نصيرك) تو بيخى ايله شمشير برانى اشارت وكيسەسنه ترسانهٔ عامره وجزائر سائرەده (هذا مقيلك فاقيلك) تصريحيله مضيق زندانى زيارت ايتديروب زمان يسيرده اول كروه انبوهك كمى برده (انخرطوا بسلك المخنوقين) وكيمى بحرده (وكان من المغرقين) اولمغله مضمحل اولديلر (فقطع دابر القوم الذين ظلموا والحمد لله رب العالمين

﴿ شرح مقالهٔ تاسعه ﴾

مقالهٔ سابقەده شرح وبيان اولنديغى وجهله سلطان مصطفى خان حضرتلرينك خلعى وفيض الله افنديك قتلى اوزرينه آتش فتنه وفساده سكونت كلمش اولديغندن صوب استانبوله عزيمت همايون

تقرر ایدوب نهر طونجه ساحلی اوتاق کردون نطاق
ملوکانه ایله کوکبه بخشای خیام افلاک والدی
اول کون داخل دائرهٔ جمهور اولان صنوف عساکر
طلب عطایا ضمننده بعض حرکات فسادیه یه اجترا
وانعامات مقتضیهٔ لازمه بذل وایفا اولنمدقجه ادرنه دن
حرکت همایونه اظهار رضا ایتمیه جکلرینی عرض
وانها ایتشلر ایکن سلطان احمدخان حضرتلری ابراز
جلادت قهرمانی ایله بلافتور اوتاغه عزیمت واوراده
برقاچ کون اقامتله عساکرک جلوس عطیه سنی
توزیعدن صکره بالجمله ارکان دولتله ادرنه دن حرکت
وشهر جماذی الاولی اوائلنده درسعادت خارجنده کائن
داود پاشا صحراسنه مواصلت بیوروب ایرتسی
کونی ابی ایوب انصاری رضی عنه الباری
حضرتلری تربهٔ شریفه لرنده تقلد سیف خسروانی
رسم بهیتنی بعد الاجرا عظیم الای ایله ادرنه قپوسندن
سور استانبوله دخول وسرای همایونلرینه نزول
ایلدیلر وچند روز آرام صوریدن وفیض الله افندی

زاده فتح الله افندی بی اصرار اشرارانه مبنی یدی قلعه ده اعدام ایله برادرلرینی نفی وتغریبدن صکره اسباب صلاح جمهوری منتج بعض مقدمات ترتیبنه شروع ایتدیلر .

منشیء رساله اشبو مقالهٔ تاسعه یی ایکی قسمه تقسیم ایله قسم اولده جلوس احمد خانیدن صکره جریان ایدن وقایعك خلاصه سی وجمعیت فتنه رؤساسنك ملاحظات وتشبثات سخیفه سی ایله جمهورك استانبوله دخوللرینی وقسم ثانیده پیشوایان ارباب فسادك عواقب احوالنی بیان وضروب امثال شرحنده دخی مسطور اولدیغی وجهله قسم اولده کی (قفل کشای دروازهٔ تدلیس اولوب قولندن اشاغیده کی (هرداعیٔ مأذون)قولنه کلنجه شیعهٔ اسماعیلیه بیننده مرموز اولان بعض اصطلاحاتی مناسبت مقام ایله درمیان ایتمش وازجمله عنوان مقالهده محرر (مصلی ومجلی وتالی ومسلی)تعبیرلرینی که بین العرب میدان مسابقه یه احضار اولنان حصانه مخصوص اسملردر علی طریق

التشبيه فرسران عرصهٔ فتنه اولانلره عطف وتخصيص
و (طى ساحهٔ وجود ايتدكلرى) قوليله انلرك مدمر
ومضمحل اولدقلرينى تصريح ايلشدر ضروب امثال
شارحى سالف الذكر اصطلاحات شيعه نك شرح
وحلنى مستقل بر رساله يه محتاج ايدوكندن بحثله
مطرح اهمالده ترك ايتمش اولديغى كبى قلم عجز رقمدن
جريان ايدن تشريح وتوضيحك كلمات والفاظ
واحجيه والغازه شمولى اولماسى حسبيله اصطلاحات
مبحوثه نك اصل وحقيقتى اوزرينه بو مجموعهٔ مختصره ده
دخى ترتيب مباحثه محل كوريلمدى .
متن مقاله نك قسم اولنده مندرج نكات وايهاماتك
خلاصهٔ مفهومندن مستفاد اولديغى اوزره مروج
امر خروج اولان جملهٔ علوم اول امرده ظاهراً
طريق صلاح ونجاحده التزام تعاون ومعناً خلع
سلطانى ادعاسنده تعين ايدرك استانبولده وبعده
موكب پادشاهيده توسيع جمعيتله حصار استوار
مقصدى تسخيره ظفرياب اولديلر وسلطان

مصطفى خان حضرتلرينك ترك افسر شهنشاهى بيورملرندن ناشى امور فتنه ده كندولريله معاهد اولان صناديد جمهور ايله تجديد عهد وميثاق ايلملرينه مبنى وادئ اتباعده پويان اولان اشخاصك هر برينى مستريح البال ايتدكلرندن ماعدا استحصال امال مخصوصه لرى ايچون صندلى نشينان عرصهٔ اختلال اولان نشانجى احمد پاشا وچالق احمد پاشانك زادهٔ افكار شورش نثارلرى اولان اراى سقيمه يى دخى مستقيم كورمكله دائرهٔ فرمانبريدن خروج ايتديلر على الخصوص حفصه ده يكيچريلرك التحاقيله اردوى همايونه تفرقه كلدككده نزد جمهورده بولنان امر وعلمانك مبانئ مكنت وقدرتلرى استحكام بولمغله كندولرينه اتباع واقتدايى تأكيداً ميانهٔ ناسده نشر نغمات فساداته سراغاز ايلديلر وجلوس احمد خانى كندواثر همتلرى اولديغى اوازه سيله مسامع انامى طولدرديلر واستانبولدن ادرنه نك بعدى يدى مرحله يه قريب اولديغندن بو

مقدار مسافه محلده سمند فتنه‌یی استدکاری کبی
اویناتمغه موفقیتلرینی مطالعه ایتدکجه کندولرینی
پهلوان عرصهٔ کارزار وخاقان صاحب اقتدار عد
ایتدیلر وقتاکه استانبوله معاودت احمد خانی
تقرر ایلمدی عملهٔ کارخانهٔ فسادطرف سلطنتدن
ظهوری اغلب ملحوظات اولان عقوبات و مجازاتك
زمانی متقرب الحلول اولدیغنی ادراك ایله ادرنه‌دن
نهضت ورحلته قرار و یردیلر وهمان زامله بند
حرکت اولوب طی مراحل ادبار ایله سور استانبولدن
خروجلرنده مضرب خیاملری اولان چرپیجی
چایرینه نزول ایلمدیلر · لکن بینلرنده معقود اولان
حبل اتحاد اول کون منقطع وآتش اختلاف
و بینونت اول‌انده ملتمع اولدی · شویله که ادرنه‌یه اثنای
عزیمتلرنده حلقهٔ بغی وطغیانلرینه داخل اولان خلقدن
محافظهٔ اهل وعیال قصدیله وقاعدین نامیله استانبولده
ترك ایتمش اولدقلری اشخاص که بربلوك اصحاب
جرایم ومآثم ایدی · انلرله مقام استقبالده ملاقات

ایدوب یاران قاعدینه خطاباً (اساس امالمز دائما کشت صحرا ودشت ایله محافظهٔ مکنت واقتدار ودول متجاوزهٔ نصارا ایله دخی جنك و پیکار ایتمك اولوب سبب اتفاق اولان موادك مجموعی پذیرای حصول اولمدقجه نظام اجتماعمزه خلل ویرمامك واستانبول سورینه خطوه انداز دخول اولمامق دخی عهود ومواثیق واقعه مز اقتضاسندن دکلیدر) دیه رك درون شهره کیرمکدن امتناع والحالة هذه وادیٔ طغیانده مطلق العنان ایکن ارباب حرف مقوله سی ایله براکده داخل اصطبل معاشرت اولمق پای امانمزه بندخطر اورمقدر تعبیر یله سفری حضره ترجیحه دائر دراو بحث ابداع ایلدیلر . زیرا خاتمهٔ تاریخ نعیماده ذکر وایما اولندیغی اوزره چالق احمد پاشانك ورفقای بدبیاسنك منویٔ ضمیرلری یالکز مادهٔ خلع واجلاس اولمیوب اومقصدك استحصالندن صکره رؤسای مشهورهٔ فتنه یی وسردن کچدی اغاز یعنی طاغتمیوب انلرله مظاهرت واکتساب استقلال

وشهرت ایدرك و بر طرفدن دخی افراد واعضای
جمعیتی تکثیر وتوفیر ایلیه‌رك اداره‌ٔ دولت علیه‌ٔ
عثمانیه‌یی اخلال وتغییر ایتمك ایدی حتی ابتدای
حدوث فتنه ده اورته جامعه جلب ایتدکلری
موالی ومدرسین بیننده دخی بوکا دائر خیلی
مباحثه و مذاکره جریان ایلمش ایدی . بناء علی
ذلك ادرنه‌دن کلمش اولان ارباب فساد استانبوله
عدم دخولده اصرار وعناده متعلق ایراد ایلدکلری
کلماته علاوة دیدیلرکه سوقه و سکنهٔ شهرك هر
خصوصده رأیمزه متابعتلری مشروط ومعهود ایکن
بزم انلره اتباعمز تقدیرنده یامقصد اجلاسك حصولندن
طولایی من بعد نوش صهبای حضور واسایشله
امرار ایام ولیال ولذت صحبت اهل وعیال ایله
میانه‌مزده منعقد اساس عهودی اخلال ایدرلر
ویاخود کهوارهٔ تصورده ارضاع ایلکده اولدیغمز
فرزند آرزو مشی وحرکته تاب اوراولمزدن اول مبتلای
مرض موت اولور ایسه مسئولیت وقباحتی دوش

کرانبارمزه تحمیل ایله جمله مزی ورطهٔ غدره اوغرادرلر الحاصل انلرك مجذوب مقناطیس احتیالی اولمقدن حذر اقتضا ایدر وقتا که اشبو مقالات غریبه مطرح امن ورفاهه مائل اولان فرقه نك رسیدهٔ صماخ اذعانلری اولدی متحدالکلمه جوابه اغاز ایدوب چونکه هرنه طرفه تحریك پای عزیمت قلنور ایسه ایام شتایی استانبولده امراره اولجه قرار ویرلمش ایکن اختیار بداوت متمادیه شرط عهده موافق اولهمیه جغی مثللو برای انتزاع قلاع و بلاد ممالك المانده علم افراز غزا وجهاد اولمق دخی حلول بهاره معلق بولندیغندن خلاف پیمان وایمان تکلیفه قیامدن ایسه تصورات معهودهٔ جهادیه وحرکات مقررهٔ غیرعادیه بی حلول موسمه تعلیق ایله شوهنگام سرمایی مستانه ولوندانه خانه ومیخانه ده کچورمك طریقندن اوزکه مسلکده سزکله اتحاد بزجه قابل وممکن دکلدر دیدیلر و برایکی کون بو مثللو مناقشات ومنافسات ایله اوغراشوب نهایت چالق احمد پاشانك

و امثالنك تبليغات قطعيه سى اوزرينه باجمعهم شهره داخل اولديلر .

متن مقاله نك قسم اولى مآلى بو محلده تمام اولديغندن بروجه آتى قسم ثانينك تشريح وتفصيل مداول ومزاياسنه ابتدار اولندى .

جمعيت اراذل بلاى اسمانى كبى دارالخلافة العليه يه نازل اولدقده كاشف سرائر احوال وواقف دقايق افعال اولان ارباب ناموس واذعان اثردن مؤثره استدلال طريق اوزره مرشدين مسلك اختلال اولان پاشالرك سركار دولته استيلالرينه كمال تأسف وتلهفله نكران اولوب انلرك دوحهٔ وجود مضرت آلودلرى شورهٔ خاك ذلت وشناعتده پرورش ياب اولمش ايكن مادامكه مهب قضا وقدردن وزان اولان باد موافق امداديله اوراق خزان ديدهٔ افكار فاسده لرينه طراوت كلدى مدت قليله ده بى حد وعدد ثمرات مضره يتشديرمكله مانند اشجار ملتفت الساق سايه بخشاى مفارق ارباب شقاق ومن غير

استحقاق مناصب عاليانه صعود ایتمکله ولوله انداز
افاق اولدقلرینه نظراً البته سیمرغ استقلالی الدن
قاچرمامق ایچون آستانهٔ سعادت آشیانه یی لانهٔ زاغ
فساده دوندروب دائما اعمال شرك فسون وفتنه ایله
اشتغال ایده جکلری بی اشتباه وبنابرین من بعد
بو سواد عظیمده اثر امن وامان کورلمیه جکی وارستهٔ
دلیل وکواهدر دیه رك اسالهٔ دموع یأس وملال ایدرلر
ومع مافیه پادشاه نوجاه حضرتلرینك اصلاح
مصالح جمهوره صرف نقود مجهود بیوره جقلری
امیدیله متسلی اولورلر ایدی جمعیت فتنه نك استانبوله
دخوللرینی متعاقب بوستانجی طائفه سنك حرکت
فسادیه سی ظهور ایدوب چونکه انلرك دور مراد
خانیده وقوع بولان سپاه اختلاللرنده خدمات
برکزیده لری سبقت ایتمسی غرور ونخوت وشر
ومضرتلرینك تزایدینه بادی وبر منازعهٔ شخصیه دن
طولایی ینکیچریلرله بینلرنده اختلاف وشقاق موجود
ومتمادی اولمسیله برابر کندولرینك نهالستان

دارالسلطنة سنیه‌ده نشوء نما بولملری یکیچریلرك تجاوز
وتسلطلرینه مانع اولدیغندن مزرعهٔ جمعیتلرینه
ایثار تخم اغوا وفساد ایتمکله سنبلهٔ فتنه‌دن دانه
چین انتقام اولمغه یکیچریلر فرصت بین اولدقلری
حالده اول طائفهٔ غیرخائفه خدیقهٔ خاصه‌ده علوفه
مطالبه‌سی بهانه‌سیله حرکت باغیانه‌یه قیام ایلدکلرندن
چاتق احمد پاشا برقاچ کون متوالیة یالی کوشکنده
مربع نشین صندلیٔ جلادت اولوب نفرات عتیقه‌دن
شایان تأدیب اولنلری طرد وتبعید ونفرات جدیده‌دن
برطاقنی بالابقا برطاقنی دخی یکیچری اورته‌لرینه
وسرحدلر محافظه‌سنه توزیع ایله دفع غائله
ایلدی .

مؤلف رساله‌نك تاریخچه‌سندن مستفاد اولدیغی
وجهله بیك یوز یدی سنه‌سنده سلطان مصطفی
خان حضرتلری انکروس سفرینه عازم اولدقلرنده
رکاب همایونلری ایچون بوستانجیلردن بیك بش یوز
نفر تفنکجی ترتیب اولنمسنی امر ایتمشلر ایدی لکن

تحریر اولنان نفرات اشخاص مختلفهٔ مجهوله‌دن
مرکب اولمغله سفرلی ختامیله خدیقهٔ خاصه‌یه داخل
اولدقلرنده کندولرینی مسبوق الخدمه عدایله
ضابطلرینه اطاعت ایتمز وانواع فحشیاته
جسارتدن چکنمز اولدیلر وکیدرك خدیقهٔ
خاصه‌ده تربیت یافته اولان عتیق نفراتك شیوخ
وشبانه سوء سیرتلری سرایت وبربرلرینه القای
نوأر مفسدت ایدوب بالاخره سالف الذکر حرکت
فتنه کارانه‌یه اجتسار ایتدیلر مؤرخ راشد افندی
بو حادثه‌یی نقل وبیان صرهسنده دیرکه سلطان احمد
خان حضرتلری نصف اللیلده بوستانجیلرك غلغله
واوزه‌سنی ایشتدکده حرمدن چیقه‌رق بوستانجی باشی
وسلحدار اغا واسطه‌لریله تفریق جمعیت حقنده
اجرای نصایح بیورمشلر ایسه ده ایچلرنده باعث فتنه
اولان بالقجی اوغلی ابراهیم اغا وجلاد محمد وعوض
نام زوربالرنه طرف سلطنتدن واقع اولان نصایحی
ونه ده کیجه سرایه دعوت اولنان صدراعظم نشانجی

احمد پاشا و یکیچری اغاسی چالق احمد پاشانك تأدیهٔ
مواجبه کفالتله برابر ایراد ایلدکلری مقالاتی قبول
واصغا ایتمدکلرندن صدراعظم و شیخ الاسلام
و یکیچری اغاسی ایله فتوا امینی محمد افندی
و بوستانجیلر شیخی اسیری دامادی مصطفی افندی
حضور همایونده عقد مجلس مشورت ایلدکلرنده
سلطان احمد خان حضرتلری « اجدادمز زمانلرنده
طشره خلقندن فتنه ظهور ایتدکجه بوستانجیلر
محافظهٔ سرای سلطنتده جانسپارانه صرف مساعی
ایدرلر ایمش شمدیکی نفرات ایسه حرم سلطنتده
ایقاع فتنه یه چالشیورلر دفع مفسدتلری ایچون
خارجدن استنفاره احتیاج کوسترن اویله برکروهدن
امین اولمق مشکلدر » دیو عموماً طرد وتبعیدلرینی
امر ایتدیلر لکن سلحدارلقده بولنان فند قلیلی
محمد اغا بوستانجی اوجاغندن یتشمش اولمسیله رجا
ونیاز ایدرك برمقدارینی لطمهٔ اخراجدن تخلیص
ایلدی « رجعنا الی مانحن فیه » چالق احمد

پاشانك بوستانجیلری تأدیب وتربیه ده تهالکی
کندوسنجه مضرات ومهالکی انتاج ایدوب شویله که
مطرود اولان اشخاصك اشداسی یکیچریلرك
اقویاسی ایله اتفاق ایلیه رك مقام اخطارده مشارالیهه
کشف ضمیر وامر تأدیب بوستانیانده رستمانه حرکتنی
تقدیرایله برابر معاملهٔ واقعه دن متوحش اولنلر طرف
سلطنته پیدر پی حلول ودرلو حیل وخدعه یه سلوك
ایلدکلرندن تحت تأثیر مفاسدلرنده قالمقسزین انلری
دخی تنکیل وتحذیرده لوازم حزم واحتیاطه رعایت
ایلمسنی فسون واحتیال کونا کون ایله توصیه ایلیه رك
کندوسنی بی شعور ایتدیلر احمد پاشا ایسه حقایق
افاده یی کشفه مقتدر ادم اولمدیغندن مخالفلرینك
دام تزویرینه طوتیلوب ارائه ایتدکلری مسالك
مخوفه یی برطریق سلامت عدایدرك نفسنی کرداب
بلایه القا ایلدی وقتاکه ذکر اولنان مفاسد
پیشه کان احمد پاشایی ره نارفته یه متراهی کوردیلر
یکیچری شقیلرینه خطاباً بوستانجیلر حقنده واقع

اولان معاملات بركون سزلر ايچون دخی اجرا اولنمق
احتمالدن بعيد دكلدر ديو القای نوائر دهشت
ومفسدت ايتديلر احمد پاشا بوصورتله زير كليم
خفاده چالينان طبل فسوندن بی خبر اوله‌رق تحصيل
مهر صدارت سودای خامنه دوشوب عاقبت جزاير
بحر سفيدك برنده مقتول اولدی ومتعاقباً نشانجی
احمد پاشا عزل ودفع ومتسيد مصطفی ايله شيخ
الاسلام امام محمد افندی نفی اولنوب سائر اركان فتنه
بر بر محبوس ومنفی ومقتول اولديلر اشبو
مقاله‌ده مندرج نكات ورموزدن « تؤتی الملك من تشأ »
نص جليلی ايله ديكر ايكی آيت كريمه جلوس احمد
خانی‌يه اشارت اولوب « بالدهٔ طيبهٔ زهد وصلاحده
وتعاونوا علی البر والتقوی مستندن كليد تأنيس ايله »
قولی موالی صنفنك ارباب جمهوره معاونتی التزام
ايلدكلرينی و « انی جاعل فی الارض خليفة » آيت
شريفه‌سی دخی انلرك جلوس احمدخانی‌يی اثر خروج
اولمق اوزره ادعا ايتدكلرينی بيان ايچون درج اولنمشدر

« تیه محشر شبیهده اصحاب شمال و یمین » قولی
حفصه‌ده تحشد ایدن اردوی همایون ایله معسکر
جهوردن کنایه اولوب « ثغور مبدأ خروجلرندن
سنور واوج جای معادلری » تعبیری استانبولدن
ادرنه‌یه عزیمت جهوری تلمیح ایدر « یتدکلری یرکه
بتدکلری بوستان بهشت نشانه‌دن کنایه‌در »
عباره‌سی چرپیچی چایرینه اشارت اولوب « زاغ
منشان هدهد نمایشدن رطائفه » فقره‌سی بوستانجی
نفراتنه و « بوم طاغی » تعبیری یکیچریلره عائددر
و « عالمك همای همایون فال مرادینه » قولی دور
مراد خانی‌یه اشارت اولوب « حریم گلشن‌سرای
دارالنعیمده معاشران صفهٔ صفایی مانند بعوض
طنین سامعه خراش ایله تکدیر ایتدیلر » قولی
بوستانجیلرك اوازهٔ باغیانه‌سی دائرهٔ حرم همایونه
منعکس اولدیغنی و « ایرتسی سپهدزرین اسکف
آفتاب فساء صباح المنذرین دیوانخانه‌سنده حشر
ثوابت وسیارهٔ فاصبحوا فی دارهم جاثمین علائی

نمودار ایتدی » فقره‌سی سلطان احمد خان حضرتلرینك بوستانجیلری طرد واخراج ایچون خانهٔ خاصه‌ده واقع ضفه نام محلده عقد مجلسله تعیین مجازاة ایلدکلرینی حاوی‌در و « خلف بلعم باعور هرزه وکیل جمهور » عباره‌سندن مراد دخی چالق احمد پاشادر « نکین دولت خدا دادی » قوله مربوط عباره پاشای مشار الیهك تحصیل صدارته مشارتنی معرف اولوب « احمد پارینه را باز همان حال شد » و « این ازفلکست واز حسن نیست » مصرعلرینه متعلق کلمات دخی نشانجی احمد پاشانك عزل ووزارتنك رفعیله یرینه سلحدار حسن پاشانك نائل مهر وکالت کبری اولدیغنی تلمیح ایدر چونکه مصرع اول برادمك حال سابقنه رجعتنده مستعمل ضروب امثال عجمدن اولمسنه مبنی منشیٔ رساله بونکله نشانجی احمد پاشانك حدوث فتنه‌دن اول بولندیغی حال که مخلوع الوزاره ایدی ینه اکا مستحق اولدیغنی

ایما ومصرع ثانیده محرر « حسن » کلمه‌سی ایله مشار الیه حسن پاشانك صدارتنی انها ایلمش و بنه مصرع اخیرك ترکیب طبیعیسنه کوره حسن پاشانك نزد احمد خانیده وقوعبولان ترویج وتبجیلیله احمد پاشانك بعدالعزل سرای همایوندن طوغریجه منفاسنه کوندرلدیکی بختی تعریف ایتمشدر « انارهٔ قندیل قیل وقال » قولنه معطوف فقره متسید مصطفایه و« امام ناتمام » تعبیری دخی شیخ الاسلام امام محمد افندی‌یه دائر اولوب « عرقخانهٔ قاهره‌ده هذا مصیرك ذن نصیرك توبیخی ایله شمشیر برانی اشارت » فقره‌سی قره‌قاش مصطفی حقنده وقوعبولان معاملهٔ جزائیه‌یی حاویدر چونکه تکملهٔ شرح مقاله‌ده حکایه اولندجغی اوزره مرقوم مأموریتله حجازه عزیمت ایدر ایکن مصرده کائن عرقخانه‌ده بعدالحبس قتل واعدام اولنمش ایدی فقرهٔ مذکوره‌نك مابعدنده محرر « انخرطوا بسلك المخنوقین وکان من المغرقین » اشارتلری سائر ارباب فتنه‌نك

مغروق ومخنوق اولـدقلرینی محتـوی ودیکر الفاظ وکلمات تشریح وتأویلدن مسـتغنی کورنمشدر .

﴿ تکمله‌ٔ مقاله‌ٔ تاسعه ﴾

اشـبو مقاله‌ٔ تاسعه‌نك قسم ثانیسی پیشوایان جمهورك کریبان اشـتهارلری نه‌صورتله کرفتار پنجـه‌ٔ ادبار اولدیغنی حاوی ومؤلف رساله‌نك تعریفات وایضاحاتده اختیار اختصـار ایلمش اولمسـنه مبنی ایضـاحات وتشریحاتمزك ذات وشخصه عائد جهتـلری بالطبع جامـه‌ٔ تفصیلدن عری اولوب حالبوکه رؤسـای جمهورك کیفیت مجازاتی « فاعتبروا یااولی الابصـار » آیینـه‌ٔ معجزنماسـنه منعکس اولان عجـایب اشـکال حادثاته امـاله‌ٔ لحاظه‌ٔ اعتبار ایدنلر عنـدنده واجب التحصیل اخبار ووقایعدن اولمسیله مقالات سابقه‌ده تراجم احوالی بیـان اولنانلردن ماعدا اشـبو مقاله‌ٔ تاسـعه مؤداسنجـه معاملات سـیاسیه‌یه مستحق اولنلرك عـواقب حاللری حقنـده تواریخ وآثاردن

نقل اجمال تفصيلانه لزوم کورنمشدر ۰
صحایف سابقه‌ده محرر اولدیغی اوزره چالق احمد پاشانك ورفقاسنك املری رابطهٔ جمهور فتنه‌یه خلل وطبع مفسدت نبعلرینه کسل ویرمه‌رك ادارهٔ دولتی افساد ایتمك ماده‌سی اولدیغنه سلطان احمد خان حضرتلری واقف اولوب بزر برر جمله‌سنك ترتیب مجازاتنی مراد وتصمیم ایتمشلر ایدی لکن میدان بغی وطغیانده کسب اشتهار واقتدار ایتمش اولملرندن ناشی حقلرنده واقع اوله‌جق معاملهٔ سیاسیه‌نك کندولرینه وطرفدار ومعینلرینه سررشته ویرلمکسزین اجراسی اهم کورنمکله طرف سلطنتدن قاعدهٔ حزم واحتیاطه مراعات واول باول خوف موأخذه‌دن اغفال ایچون وکلا وعلمایه اعطای تأمینات اولنوب از جمله تفسیر شریف قرائتی وسیله‌سیله شیخ الاسلام افندی وعلمانك متحیزانی هفته‌ده بردفعه حضور همایونه دعوت اولنورلر ایدی چالق احمد پاشا اثنای وقعه‌ده

تفرد ایدرك هر ایشده نافذالکلم ایکن نشانجی احمد
پاشانك مقام صدارتده تقرر ایتدکدنصکره کندوسنه
مراجعت ایتمامسی حسبیله مغبر الخاطر اوله‌رق
اختلاس خاتم وکالت املنه دوشدیکندن سلطان احمد
خان حضرتلرینی اغاقپوسنه دعوت وترتیب ضیافت
ایدوب (ع) شجاعت عرض ایدرکن مرد قبطی
سرقتن سویلر) مؤداسنجه وقت فتنه ده ید انتهابنه
کچمش اولان اموالدن تقدیم هدایا ایله استدعای
مسند صدارته جرأت ایتدیکنه قانع اولمیه‌رق علوفه
دیوانده یکیچریلری تحریك ایله نائل مقصد اولمق فکر
فاسدنده بولندیغی مسموع اولمغله سلطان احمد خان
حضرتلری صدر اعظم نشانجی احمد پاشایه نقل
ماجرا ایله چالق احمد پاشانك دفع و ازاله‌سی تدبیرینی
سؤال ایتدکلرنده مشارالیهك اثنای فتنه ده کندوسی
ایله عقد ایلدیکی رابطهٔ عهد و میثاقی بو صورتله
قطع ایتمسی و علی الخصوص زیوردست افتخاری
اولان مهر وکالت مطلقه‌نك نزع وتحصیلنه چالشمسی

صدر اعظمك كريبان صبر و سامانني چاك چاك
و درحال ترويج مراد همايونه ميل و انهماك ايدوب
چالق احمد پاشانك اهانت و شقاوتنه متعلق
برطاقم مقالات بى سروبن عرضنه جسارت صره سنده
طرف سلطنتده شدت اختصاص و اخلاصندن بحثله
(اكر بن اولمسيدم فتنهٔ مندفعه اشتعال بولميوب
جلوس همايونكز ميسر اولمزدى) ديو جنايت
واقعه سنى خدمت صادقه رنكنه تحويل و حقنده
اجراسى مقرر اولان جزايى كندو سوزيله تعجيل
ايلدى وتعريف و تنسيبى وجهله تفسير درسى
كونى امور سفريه يه دائر مشورت وقوعبوله جغى
دنيسه سيله صدر اعظم و سائر وزرا ايله چالق احمد
پاشا سراى همايونه دعوت اولنوب احوال سرحدات
اوزرينه بعض مذاكرات جريانندن صكره ذوات
مجتمعه حضور همايوندن چيقوب روان كوشكنده
اعادهٔ مذاكرديه سر اغاز ايلشلر ايكن نشانجى احمد
پاشا منفرداً حضور همايونه كيدوب قصره داخل

اولدقده اتباعندن بری اثنای قیامده چانق احمد
پاشایه الباس خلعت ایدرك صدراعظم دخی
شوكتلی افندمز سزه قبریس منصبنی احسان
بیوردیلر دیمكله چانق احمد پاشا كمال انفعال
وغضبندن خلعتی اوراده ترك ایدوب سرایدن عودته
شتاب ایتمك استدكده دابه واتباعی باب همایونه
كوندرلمش اولدیغنی ونتیجهٔ حالك نه اوله جغنی
بیلوب حیرت واضطراب ایله اطرافنه نكران ایكن
طوپ قپوسنده حاضر اولان چكدیری یه
ایندیریله رك دردولتدن ابعاد ومال میریدن ذمتنده
بولنان بیك كیسه اقچه استرداد اولنه رق
مؤخراً صادر اولان امر عالی موجبنجه قبریسه
وارمقسزین ردوسده اعدام اولندی مؤلف
شفیق افندینك تاریخچه سنده محرر اولان روایتده
نظراً محضر سلیمان اغا كه عمید اصحاب بغی ایدی
چانق احمد پاشانك عزلی كونی صدر اعظم معیتیله
سرای همایونده بولنوب قرار حاله مطلع اولدقده

یکیچری وجبه جی اورته‌لرنده اولان هوادارلرینه وسردن کچدی اغاربنه چالق احمد پاشانك ارجاعی ایچون مسلحاً طوپ قپویه کلملرینی برشخص چالاك ایله توصیه وانها ایلدی لکن انده بولنان کتخدا یری قره مصطفی اغا بوتشبث فتنه انکیزانه‌یه واقف اولوب برقاچ یکیچری نفری ارسال ایله سلیمان اغانك کوندردیکی ادمی باب همایوندن چیقار ایکن دسیسه ایله دوندیرەرك نابود ایتدی وسلیمان اغا بومادەدن صکره فرار واختفایه مجبور وعاقبت مقتول اولوب یرینه مومی الیه قره مصطفی اغا نصب اولندی و قول کتخداسی دیو علی اغا که مقدمهٔ مجموعه‌ده اجمال احوالی مندرجدر همان عزل و ابتدا بروسه‌یه نفی اولنه‌رق اندن کریده قلعه بند اولنمق اوزره ازمیره کتوریلور ایکن فرار ایتمکله بی‌نام ونشان اولدی ٭ چالق احمد پاشانك غائلهٔ وجودی بووجهله برطرف اولدقدن صکره نوبت نشانجی احمد پاشایه کلدیکندن انك جزای مایلیقی دخی ترتیب اولندی

مشار اليه احمد پاشا سلحدار حسين پاشانك
عتقاسندن روسى الاصل اولمغله سراى همايونه
داخل وخزينه كتخدالغى خدمتنه واصل اولدقدن
صكره پايهٔ وزارت صيدا واليلكنه مأمور و بعده
عموجه زاده حسين پاشا ايله عقد پيوند مصاهرت
ايدرك موصل وديار بكر ايالتلريله مسرور اولمش
و بارالق جانبه محافظلغنه تعيين قلنمش ايدى ·
الماس پاشا صدارتنده متقاعداً استانبوله عودت
و برمدت قاضى كوينده اقامت ايدوب مشار اليه
حسين پاشانك صدارته مأمور يتى اوزرينه ثانياً
جانبه محافظلغنه تعيين و بيك يوز اون تاريخنده
نشانجيلق منصبى ايله تكريم قلنه رق مقدمهٔ مجموعه ده
مجملاً بيان اولنديغى وجهله بيك يوز اون درت تاريخنده
يعنى حسين پاشانك صدارتدن انفصالى ومؤخراً
عالم عقبايه ارتحالى اثناده فيض الله افنديتك سعايتيله
عزل واموالى ضبط اولنديغندن برسنه قدر ايام
كوشهٔ خمولده سبحه كردان الام اولوب حدوث

وقعه ده داخل دائرهٔ جمهور بلکه مؤسس مبانیٔ
شر وشور اولمش ایدی مقتضیات فتنه دن اولمق
اوزره مسند صدارته استیلا ایدوب بر وجه محرر
حضور همایونده واقع اولان هفواتی ایسه طرد
و تأدیبنی تسریع ایتدیکندن چاتق احمد پاشانك
عزلندن بر هفته صکره لمصلحة سرایه دعوتله یدندن
مهر همایون اخذ وانتزاع وسلحدار حسن پاشایه
ایداع اولنوب کندوسی ایکی اوچ کون بستانجیلر
چارطاغنده بالتوقیف بعده ساقزه نفی وتغریب و بر
سنه مرورنده ترحاله واینه بختی سنجاقلری توجیهیله
تطییب ایدلدی وبیك یوز اون یدی سنه‌سی
شهر رجبنده اینه بختیده وفات ایلدی عریض
القفا وقصیر القامه وسمین اولدیغندن قوانوز احمد
پاشا دیمکله دخی شهرتیاب اولمشدر تجاوز الله
عن سیأته
سردار ارباب شقاوت اولان مشار الیه نشانجی
احمد پاشا ایله چاتق احمد پاشانك بر برینی متعاقب

عزل وتدمیرلری کندولرینه منسوب ومربوط اولان
اسافلك مسموعلری اولدقده حرکت مذبوحانه
قبیلندن اولمق اوزره عنق مستعد الخنقلرینه کمند
عقوبت طاقلمدن مشار الیهمایی منصبلرینه ارجاع
ایتدیرمکه و بو امنیه یی دخی از سرنو اشعال فتیلهٔ
فتنه ایله حصوله کتورمکه قرار و یره‌رك سردن
کچدی طاقیله بالاتحاد یکیچری اوجاغندن استعانه
واستمداد ایلدیلر فاما یکیچری ضابطلرینك برقسمی
طرف سلطنته میل ایتمش وبرقسمی دخی چالق
احمد کبی رشدید الشکیمه آدمك بلا امان در دولتدن
دفع وتبعیدی اوزرینه سر بجیب خشیت اولوب
شقاوتده قوت قالمامش اولدیغندن اوجاغه مراجعت
ایدن شقیلر مأمول ایتدکلری صحابتـه بدل عتاب
ودشنامه مظهر اولملریله نادماً وخائباً تخلیص سر
وجان قیدینه دوشدیلر ویکیچریلرك اتفاقی ایله
هر بری برکوشه ده طوتیلوب باجمعهم بندرکاه عقبایه
اعزام اولندیلر

شیخ الاسلام محمد افندینك عزل ونفیی ذاتاً مقرر اولدیغی حالده سلحدار حسن پاشانك صدارته مأموریتی کونی اثنای وقعه‌ده مألوف اولدیغی لسان ایله (پاشا اوغلم سنك شو مأموریت جلیله‌یه نائلیتك اجماع امتله اولمشدر) سوزینی تفوه ایتمسی دفعی تعجیل ایلمکله تفسیر شریف درسی ایچون بر معتاد سرای همایونه عزیمتنده عزل اولنوب فنار بغچه‌سنده آماده اولان چکدیری‌یه ارکاباً بروسه‌یه نفی وتغریب وترجمهٔ حالی مقالهٔ رابعه‌ده بیان اولنان پشمقجی زاده علی افندی مسند جلیل فتوا ایله تبجیل و تطییب قلندی و محمد افندینك مقام مشیختدن انفصالی صره‌سنده متسبد مصطفی دخی امامت شهریاریدن معزول وردوسه نفی وتغریب اولندقدن صکره مقتول اولدی

بونلری متعاقب نزد جمهورده صاحب الکلام اولان دورزان احمد اغانك مقدمهٔ اعدام وجود بدبودی اولمق اوزره علی طریق الالتفات طرد وابعادی

قرار كير اولمغله عهده سنه سيواس بكار بكيلكى توجيه
اولنه رق صوب منصبه شد خرام عزم ايتـدكدن
صكره مأمور يتى وان ايالتنه تحويل و بيـك يوزاون
التى تاريخنده سر مفسدت اثرى غلطيده خاك عدم
اوله رق اموال و اشـياسى طرف ميريدن مصـادره
وتحصيل قلنـدى وقره قاش مصطفى كه مديران
جهورك متنفذى ايدى دركاه عالى قپوجى باشيلغى
رتبه سـيله حجاز خفتان اغالغنـه مأمور ايديلوب
آردندن ايام فتنـه ده تغلباً غصـب ونهب ايلديكى
نقود واشياى بى نهايه نك سؤالنى حاوى مصر محافظى
محمد پاشـايه امر عالى كوندرلمكله قره قاش مصطفى
مصرده اكمال لوازم سفريه ايله مشغول ايكن محافظ
مشاراليهك كتخداسـى حافظ اغا طرفنـدن جلب
وامراى مصريه واوجاق ضابطلرى وديوان نائبى
محضرلرنده استنطاق اولنوب افادات واقعه سـنك
ضبطى در دولتـه اعاده وتسـير وكندوسـى اولا
عرقجخانه ديذبلان محبسـده و بعده ايج قلعه ده حبس

وتوقيف اولندى واون ايكى كون صكره وارد
اولان امر عالى موجبنجه اعدام ايديله رك خفتان اغالغى
خدمتنه ديوان مصر تذكره جيسى نادرى احمد
افندى تعيين و اعزام قلندى
دورژان احمد وقره قاش مصطفى دردولتدن تبعيد
اولنديغى هنكامده سپاه اغالغنده بولنان رؤساى
فتنه دن معن زاده صالح اغا دخى باپايهٔ ميرميرانى
و بروجه اربهلق اينه بختى سنجاغى ايله تلطيف
اولنوب استانبولدن حركتنى متعاقب صادر اولان
فرمان عالى مقتضاسنجه لمنده مقتول اولدى وطائفهٔ
جبه جيادن اوباشان شقاوت نهادك باشى اولان
كوچك على كه صفت خيانت اتصافى مقدمه ده ذكر
اولنمشدر انك و رفيقى قره بجاق محمدك دخى
ازالهٔ وجود مفسدت الودلرى اهم اولمغين بوشناق
ابراهيم اغا يرينه جبه جى باشى نصب ايديلان رمضان
اغا بر كون بر وليمه ترتيب ومرقومانى دعوت ايليوب
مراسم ضيافتى ايفادن صكره طرف صدراعظميدن

کلان مباشرلره تسلیم ایتدی ودرحال ایکیسی دخی اخور قپو مرساسنده اولان سفینه یه واندن کرداب عدمه القا اولندی وهوادارلری اولان اشقیانك اکثری تنکیل ایدیله رك بقیه سی کمال خیبت و خذلان ایله پریشان اولدیلر (فانظر کیف کان عاقبة المفسدین) عظمای ارباب فتنه بووجهله رهنورد وادیٔ عدم اولدقلرنده صدر اعظم حسن پاشا ایله حقوق قدیمه سنه بناء صدر اسبق رامی پاشا کوشهٔ اختفادن خروج ایدوب قصبهٔ ایوبده کائن خانه سنده ارام واقامته مأذون اولدی اما مشار الیه حقنده صدر اعظمك اعتماد وتوجهی بركمال اولدیغندن معظمات اموردہ استشاره یه مدار اوله جغی امنیه سیله رکاب همایون قائمقاملغنی ویاخود باش دفترداراغی قبول ایتمسنی تکلیف ایلدیکنده رامی پاشا بسط قالیچهٔ معذرت ایدوب (بقیهٔ خس وخاشاك شقاق هنوز بهجت افروز نظارهٔ اصحاب نفاق ایکن ذکر اولنان منصبلرك قنغیسنده بولنمش اولسم خطر

وتهلكه‌دن مصون اولمق مشكلدر صورتا طرد
وتبعيدى مبين اولمق ايچون قبريس ايالتنك توجيهى
اقصاى مرادمدر) ديمكله ايالت مذكوره‌يه تعيين
واعزام قلندى مشار اليه رامى پاشا ايو بللى حسن
اغانك صلبندن بيك التمش بش تاريخنده سايه انداز
چمن صفۀ شهود اولوب سن شبابه واصل اولدقده
رئيس قلمنده مأمور و بر مدت صكره شعرادن نابى
افندى تقريبيله مصاحب مصطفى پاشانك ابتدا
مصرف كتابتنه ومؤخرا ديوان افنديلكى خدمتنه
نائليتله مسرور اولمش ومشار اليه مصطفى پاشانك
وفاتندن صكره نابى افندى ايله برابر زيارت بيت
الله الحرامه عزيمت ايلمش ايدى . بعد الحج استانبوله
عودتنده رئيس قلمى كيسه دارلغنه و بيك يوزايكى
تاريخنده بكاجيلكه و بعده منصب رياسته مأمور
اولمش ايكن الماس محمد پاشا صدارتنده عزل ايديلوب
برمدت كوشه نشين خمول وعموجه زاده حسين پاشا
مربع نشين صدارت عظمى اولدقده فيض الله افندى

شفاعتیله ثانیاً مسند ریاسته موصول اولدی و بیك
یوز اونده طرف سلطنت سنیه‌دن قارلوبچه
مصالحه‌سنده مرخص تعیین اولنوب انعقاد
معاهده‌ده ابراز حسن خدمتله کسب اشتهار واقتدار
ایلدی لکن مقدمه‌ده مسطور اولدیغی اوزره
دال طبان مصطفی پاشا مقام صدارته کلدکده بر
طرفدن فیض الله افندینك و بر طرفدنده رامی
پاشانك تحت نفوذ واقباللرنده زبون اولوب تحصیل
استقلال سوداسیله فیض الله افندی‌یه واولاد واتباعنه
تملق وتبصبص ایدرك رامی پاشایی صورت تکریم
واعزازده منصب ریاستدن ابعاد ایتمکی التزام
ونهایت با رتبهٔ وزارت قبه نشینلك سلکنه نقل
ایتدیرمکله استحصال مقصد ومرام ایلدی رامی
پاشا ایسه نقاد خرده بین دار العیار دسایس
بر ذات صاحب وساوس اولدیغندن موجب
تحصیل مأموریتی اولان ملاحظاتدن آکاه
وسالك مسلك بصیرت وانتباه اوله‌رق دال طبان

پاشانك ومنسوبات وطرفدارانننك اسانلرندن فيض الله
افندى عليهنده شايع اولان كلماتى سرمايهٔ سعايت
اتخاذ ايتمكله برابر اول هنكامده قريم تاتارلرينك
اقنجيلق هوسيله ايقاع ايلدكلرى فتنه‌نك عدم
اندفاعنى دخى صدراعظمك مساعدهٔ مخصوصه‌سنه
حمل ايله فيض الله افنديى دال طبان عليهنه
اياقلنديروب و بو طريق ايله سلطان مصطفى خان
حضرتلرينى اغضاب ايليوب بيچاره‌يى عزل وقتل
ايتديرمكه سبب اولدى وكمال اشتياق ايله ارزو
ايلديكى جاه والاى صدارته ارتقا ايلدى رامى
پاشا ذاتاً كندوسنك بركشيده‌سى اولديغندن
سائرندن زياده هضم نفس ايله اموردولته مداخله‌سنه
مانع اولميه‌جغنى فيض الله افندى قوياً مأمول ايلمش
ايسه ده مشاراليهك اصل مقصدى دال طبانى بتورديكى
كبى فيض الله افندى‌يى دخى زروهٔ اقبالدن دوشوروب
اكتساب استقلال تام وامور ومصالحده دلخواهى
وجهله ادارهٔ زمام ايتمك قضيه‌سى اولمسيله برابر

فیض الله افندی ایله اچیقدن اچیغه اوغراشمق نفسنی
ورطهٔ بلایه اوغراتمقدن بشقه بر نتیجه‌یی مفید
اولمیه‌جغنی بالتجربه تفهم ایلدیکندن زیر پردهٔ
خفادن میانهٔ عساکر واهالی‌یه ایثار تخم اغفال ایله
برفتنه چیقاروب منویٔ ضمیرینی فعله کتورمکی
التزام وفیض الله افندی‌یی اصول مدارات ایله
اسکات والزام ایتدی وبو مسلکک منتهاسی اولمق
اوزره ادرنه وقعه‌سنی احداث واختراع ایلدی بناء
علی ذلك اکثر ارباب دقت رامی پاشا نائل صدارت
عظمی اولمامش اولیدی آتش فتنه ظهوره کلمزایدی
مطالعه‌سنه ذاهب اولمشلردر مع هذا مأخذمز
اولان وقایعنامه‌زده بو ذهاب ومطالعه‌یه تعلق ایدن
روایات وتحقیقات حکایات اخری میاننده غنچه خار
آلوده کبی قالمش اولدیغندن انلرك جمع وتلفیقیله
محاکمهٔ حقایق مسئله‌یه برطریق سهولت ارائه‌سی
اقتضا ایتمکین بو محلده اول بحثك ایراد وترقیمنه شروع
اولندی .

شویله که رامی پاشا فیض الله افندی یی در دولتدن
تبعید ایچون اشتغالنی ارزو ایلدیکی نائرهٔ فتنه یه الك
زیاده جبه جی اوجاغنی مستعد کورمکله کندوسنه
منسوب ومتعلق اولان بوشناق ابراهیم اغایی جبه جی
باشیسی نصب ایدرك ادرنه دن استانبوله کوندرمش
وعلما وموالیدن فیض الله افندی یه مخالف اولنلری
وارکان ار بعهٔ جمهور اطلاق اولنان رؤسای فتنه یی
انك واسطه سیله طریق عصیانه دعوت ایلمش
اولدیغندن مشار الیهك احداث اختلال غرضیله
وقوعبولان حرکات وتشبثاتنك برنجیسی جبه جی
باشیلغه اغای مومی الیهی تعیین ایتمسی وایکنجیسی
عصیانك ظهورنده فیض الله افندی یی ارضرومه
نفی ایچون خط همایون تحصیلنه قناعت ایتمیه رك
بالاخره حیاً ایادیٔ جمهوره تسلیم ایلمك اوزره
ادرنه ده توقیف ایتدیرمسی واوچنجیسی پشمقجی
زاده علی افندینك مشیخته مأموریتی قبول اولندقده
اتباعندن چوبك اغایی محرمانه مکتوب ایله استانبوله

كوندروب حركت واقعه‌نك حصول نتيجه‌سنى تبشير وخلق تبريك ايلمسى ودردنجيسى جمهورك چورلى‌يه ورودنده وقت كچورمك ايچون حسن پاشانك نصائحه مأموريتنى ترويج ايتمسى وبشنجيسى عصاتك حفصه‌يه وصوللرنده اردوى همايون ايچنده بولنان يكيچرى ضابطلرينى واختيارلرينى طرف مخالفنه كوندروب عسكرى باشسز براقمسى والتنجيسى معسكر همايونه تفرقه كلدكده سلطان مصطفى خان حضرتلرينه سلطنتدن فراغلرينى اخطار ايلمسى ماده‌زيدر .

حركات مشروحه مشار اليهك وقعه‌ده مدخل كليسنى مؤيد ايكن ارباب فتنه طرفندن نشانجى احمد پاشانك مقام صدارته اقعادى حسب الظاهر حالات مستغربه‌دن كورينور لكن جمعيت بشريه ايچنده ترتيب مجون مفسدت ايدنلر غلبهٔ هواجس نفسانيه ايله متغير اولان طبيعتلرينه حركت ابتدائيه‌لرينى دواى محض عد ايدرلر ايكن علت غائيه منكشف

اولدقده حقلرنده موجب نجات وسعادت اوله جغنی
زعم ایتدکلری تدابیرك قاعدهٔ حکمته مغایرتندن
ناشی کندولرینی دفعة ورطهٔ هلاکه دوشوره جك
بر طاقم مواد سمیه‌دن مرکب اولدیغنه کسب اطلاع
ایتمکله تخلیص نفسه ساعی اولورلر ایسه ده اعمال
ایلدکلری حب الفسادك ابتلاعیله محرورالمزاج اولنلرك
ایادیٔ جبر واصرارلرندن قورتیله میه‌رق نوش پیالهٔ
زهرآلود ایله رهنورد وادیٔ عدم اولورلر ایشته
رامی پاشانك طرف جمهوردن عزلیله یرینه نشانجی
احمد پاشانك نصبی دخی اوقبیلدندر چونکه
استانبولدن ادرنه‌یه ابعاث اولنان سفیرلرك حسب
الوقت والمصلحه تطییب وتلطیفلری اقتضا ایلر ایکن
رامی پاشا فیض الله افندینك الحاح وابرامنه طیانه‌میه‌رق
انلری اکری دره‌یه دفع وتغریب ایتدیرمش
اولدیغندن رؤسای ارباب فتنه اورته جامعده بسط
کلیم استشاره ایله « صدراعظم بزم بیلدیکمز کبی دکل
ایمش سفیرلرمزی حضور پادشاهی‌یه تقدیم

ایتمیه رك نفی ایلمش » دیو کلیاً سلب امنیت ایتمشلر ایدی
رامی پاشا ایسه بو حالدن خبردار اولمیوب فیض الله
افندینك اصراری اوزرینه سفیرلری نفی ایتمکله
برابر بعض روایته کوره اللرنده‌کی محضری صورت
خفیه‌ده اخذ وحفظ ایدرك برقاچ کون مرورنده
سلطان مصطفایه ایصال وبروجه مشروح فیض الله
افندینك عزل ونفینه ارادهٔ قطعیه استحصال ایله
جمهوره خدمت ایتدم ظننده بولنمش وحتی بالاده ذکر
اولندیغی اوزره پشمقجی زاده‌یه خفیاً مکتوب ارسالیله
اظهار منت ایلمش ایدی والحاصل رامی پاشا ولی
نعمتی اولان فیض الله افندی علیهنده احداث فتنه
ایله نائل استقلال اولورم دیر ایکن نفسنی تهلکه‌یه
القاو جمهورك ادرنه‌یه هجومنده بازدهٔ خیول خسارت
اوله‌جغنی اکلایوب اختفا ایلدی ولباس اشتهار یتی
تهمت ایقاظ فتنه ایله لکه‌دار ایتمکدن بشقه برشیئه
ظفریاب اوله‌مدی وانفاً پیرایهٔ حریر تحریر اولدیغی
اوزره سلحدار حسن پاشا همتیله قبریس ایالتنه مأمور

و بيك يوز اون التى تار يخنده مصر ولايتى ايله مسرور
اولوب فقط اوضاع ومعاملات معوجه سنك اوراده
دخى سوء نتيجه سى ميدانه كلهرك بيك يوز اون سكز
سنه سى خلالنده هجوم اهالى ايله حكومت مصريه دن
مطرود اولديغندن اموالى مصادره اولنمق اوزره
رذوس جزيره سنده محبوس اولديغى حالده بيك
يوز اون طقوز سنه سى اواخرنده ارتحال دار بقا
ايلدى شعر وانشاده اعتنايه سزا آثارى ومرتب
ديوان اشعارى اولوب هرفندن وايه سى وهر هنردن
مايه سى اولديغندن ماعدا الفت وصحبتى لطيف رند
وظريف برذات ايمش بوغزل مشار اليهك كفتار
بلاغت نثارندندر ٠

* غزل *

خيال لعل نابك جام چشم ترده قالمشدر
خمار بزم نوشانوش وصلك سرده قالمشدر

دکلدر بنده دل سرکرمیٔ فکر نکاهکاه
او پرمست محبتدر دوشوب یرده قالمشدر
مکدردر سراسر مشرب اجزای عالم هب
صفای خاطر انجق باده ساغرده قالمشدر
بو سری کشفه پرمشکلکشای جود کلزمی
کرم برلفظ بی معنی کبی دللرده قالمشدر
مجوهر تاج دولت کیمسه یه سودا تمزای رامی
نیجه شاه جهانك چشمی اول افسرده قالمشدر

مقالهٔ سابعه ده ذکر اولندیغی وجهله جمهور فئه نزدنده کسب امتیاز ایدنلرك بری دخی صاری حسن پاشادرکه ارباب اختلالك ادرنه یه توجهلرنده استانبول قائممقاملغنه قاعد اولمشیدی عودت احمد خانیده حسب الاقتضا دفترداراق منصبیله کامیاب اوله رق برقاچ ماه صکره روم ایلی والیلکیله در دولتدن ابعاد اولندی مشار الیه کرکوکی الاصل اکراد نابسداددن اولوب اوائل حالنده استانبوله هجرتله عموجه زاده حسین پاشانك

دائره‌سنه انتساب ایتمش واواسط صدارتنده کتخدالغی خدمتنه نائل اولمش ایسه‌ده زمان قلیلده بعض حرکات نابجایه اجتساری واصل سمع سلطان مصطفی خانی اولمغله استانبولدن طرد وتبعیدی حسین پاشایه امر اولنمش ایکن مشار الیه « کشی یاقدیغی چراغ اوستنه پروانه کرك » قاعدهٔ کریمانه‌سنه رعایة صاحب ترجمه‌یی پایهٔ وزارت شهرزور والیسی نصب ایتدیره‌رك مع التلطیف درسعادتدن اخراجه اقدام ایلدی لکن لوحهٔ ضمیر پادشاهیده حسن پاشانك ازالهٔ وجودی مسئله‌سی کماکان منقوش ومقید اولدیغندن عموجه زاده‌نك صدارتدن عزلی ایله برابر مشارالیهك اعدامی حقنده قپوجی‌باشیلردن قره‌بیرام اغا مباشرتیله امر عالی صادر اولمش ایدی حسن پاشا بغداده متوجهاً کرکوکه واروب ضرب خیام آرام و بیم جان ایله قواعد حزم واحتیاطی التزام ایتمش اولدیغی صره‌ده قره بیرام اغا سحاب مظلم کبی ظاهر و کیفیت

مأموریتی ناصیهٔ حالندن باهر اولمغله حسن پاشا بلا
افاتهٔ وقت قره بیرامك سواد وجودینی ساحهٔ عالمدن
ازاله وآب حیاتنی چشمهٔ بدندن اساله برله کندوسنك
قتلی ایچون صادر اولان فرمان قضا جریانك حکمنی
مباشر اغا حقنده اجرایه مسارعت ایتدی و برفحوای
« الفرار فی وقته ظفر » سمت سلامته شد خرام عزم
ایله سبکبارجه استانبوله دخول وجانباز امیرك
خانه سنه نزول ایلدی برقاچ آی اختفادن صکره
کرمیٔ فتنه یی مشاهده ایلدکده جهوره تابع و بروجه
مشروح اثنای وقعه ده قائممقاملغه مأموریتی واقع
اولوب مؤخراً روم ایلی والیلکیله در دولتدن دفع
اولندی لکن مومی الیه قره بیرام اغا چورلیلی
علی پاشانك ولی نعمتی اولدیغندن انی اولصورتله
قتل ایتمسندن ناشی حسن پاشا حقنده اجرای
قصاصه علی پاشا فرصت بین اولمغله بیك یوز اون
سکز تاریخنده نائل مسند صدارت عظمی اولدقده
حسن پاشانك صوفیه سنجاغی اهالیسنه اطالهٔ

دست تعدی ایتمسنی سبب عد ایدرك ترتیب جزاسنه
قیام ودرسعادته جلبی حقنده تحصیل اراده‌یه اقدام
ایتدکلـه برابر چونکه حسن پاشانك کندوسـندن
بروجهله امین اولمدیغنی بیلدیکندن دعوت واقعه‌یه
سرعت اجابتنی موجب اولمق ایچون بعض طرفدن
مصنع مکتوبلر ارسالیله حسن پاشایی امنیهٔ صدارته
دوشوره‌رك استانبوله جلب ایلدی ومقربان دائرهٔ
همـایون جانبنـدن امنیهٔ مجبوره‌یی مؤید تذکره‌لر
تحریر وتسـیر ایتدیرمکله مشار الیهی برموقع مشکله
کتوردی ودیکر طرفـدن کندوسـنك مصر
والیلکنه مأموریتنی قرارلشدیردی برقاچ کون
صکره حسن پاشـا حضور همایونه جلب ایله مصره
مأموریتی تبلیغ بیورلدقده اسباب ضعیفهٔ مشروحه‌یه
مبنی درونده جایکیر اولان سودای صدارت کندوسنه
باعث جرأت وجسارت اوله‌رق « بنی نظام دولته سعی
ایده‌جك ایشلرده استخدام بیورکز وقرب همایونکزدن
آیرمیکز » مألنده سـوزلره مصر والیلکنی قبولدن

قطعياً استنكاف ايتمكله سلطان احمدخان حضرتلرینی اغضاب وصدر اعظم دخی لزوم ازالهٔ وجودینی مؤید مقالات عرضنه شتاب ایلدیکندن بالقحسانه پیشکاهندن بوستانجی باشی صندالیله فنار بغچهسنه کوندریلوب اعدام قلنمشدر .

مؤرخ راشد افندی بومادهٔ چورلیلی علی پاشایه اسناد غرضکاری ایتمك ایچون نقل وروایت ایلمش اولوب حالبوکه حسن پاشا قره بیرام اغایی قتل ایتمکدن طولایی شرعاً مستحق قصاص اولمش وذاتاً جمهور فتنهنك اقویای رؤسای بدپیماسندن بولنمش اولمسیله کندوسنك ازالهٔ وجود بی سودی اول عصر وزمانده بلا موجب وقوعبولان قتللر قبیلندن دکلدر « العلم عندالله العزیز المتعال »

منظومهٔ شارح فقیر

حمد اوله حضرت اللهه که بوشرح سلیس

اولدی بر وفق امل واصل سرحد ختام

متنی اخبار ووقوعات ایله تطبیق ایدرك
حل اولندی نیچه الفاظ و رموز وایهام

نه قدر وار ایسه الغاز ایله مخفی معنا
ایلدم نکته شناسان زمانه اعلام

یادکارم اوله ارباب کماله بو اثر
اعتبار ایتسه سزادر سخن آرای بنام

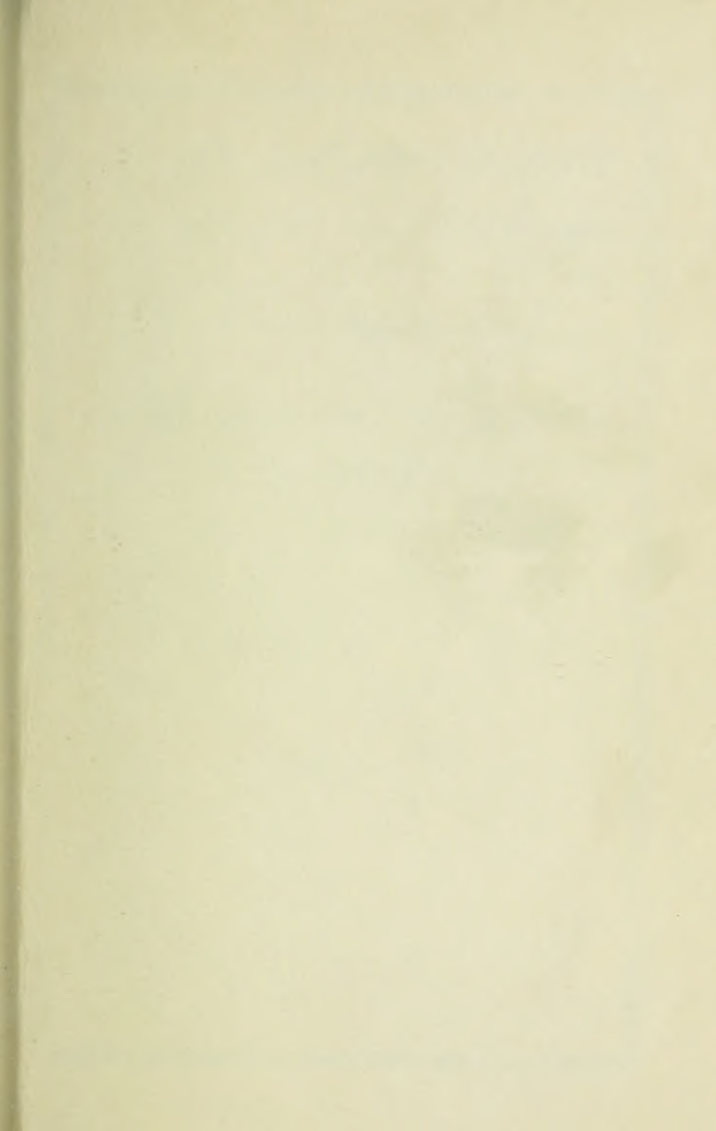
اوقونوب مجمع کتابده بو مجموعه
دست رغبتده مرتب طوره تا روز قیام

مظهر عفو اوله کر سهو وخطاسی وار ایسه
خیر ایله یاد ایده لر نامم اودای کرام

شاد اولوب جنت اعلاده شفیقك روحی
سفرهٔ مغفرتندن کوره حقك انعام

سن دخی ایله رجا فیض الهی‌یی جلال
که اودر آدمه دارینده اقصای مرام

بیك ایکی یوز طقسان سنه‌سی شهر ربیع الاولنده
طبع اولنمشدر
م

3 1761 07130474 5